

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2012/34/ES

2012 m. lapkričio 21 d.

kuria sukuriami bendra Europos geležinkelių erdvė

(nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

geležinkeliai yra gyvybiškai svarbi Sąjungos transporto sektoriaus dalis siekiant tvaraus mobilumo tikslų;

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnį,

(3) geležinkelių sistemos veiksmingumas turėtų būti pagerintas, norint kad ji taptų konkurencingos rinkos dalimi, atsižvelgiant į geležinkelių transporto ypatumus;

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

(4) valstybėms narėms, kurių svarbi geležinkelių eismo dalis yra susijusi su trečiosiomis šalimis ir kurių vėžės plotis yra toks pats, tačiau jis skiriasi nuo Sąjungos pagrindinio geležinkelių tinklo vėžės pločio, turėtų būti galima nustatyti specialias veiklos taisykles, kuriomis būtų užtikrinamas tiek jų, tiek ir atitinkamų trečiųjų šalių infrastruktūros valdytojų veiklos suderinamumas ir sąžininga geležinkelio įmonių konkurencija;

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

(5) norėdamos geležinkelių transportą padaryti veiksmingą ir sugebantį konkuruoti su kitomis transporto rūšimis, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad geležinkelio įmonės turėtų nepriklausomo operatoriaus, veikiančio pagal komercijos dėsnius ir prisitaikančio prie rinkos poreikių, statusą;

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

(1) 1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyva 91/440/EEB dėl Bendrijos geležinkelių plėtros ⁽⁴⁾, 1995 m. birželio 19 d. Tarybos direktyva 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo ⁽⁵⁾ ir 2001 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/14/EB dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo ir mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ⁽⁶⁾ buvo keletą kartų iš esmės keičiamos. Kadangi pakeitimų reikia daugiau, siekiant aiškumo direktyvos turėtų būti išdėstytos nauja redakcija ir sujungtos į vieną teisės aktą;

(6) siekiant užtikrinti geležinkelių sistemos plėtojimą ir veiksmingą funkcionavimą ateityje, transporto paslaugų teikimas turėtų būti atskirtas nuo eksploatacinės infrastruktūros. Atsižvelgiant į šią padėtį, pirmiau paminėtos dvi veiklos rūšys privalo būti valdomos atskirai ir turėti atskirą apskaitą. Jei tie atskirties reikalavimai vykdomi, nekyla jokių interesų konfliktų ir garantuojamas komerciškai jautrios informacijos konfidencialumas, infrastruktūros valdytojai turėtų turėti galimybę perduoti konkrečias administracines užduotis, pavyzdžiui, mokesčių surinkimo užduotį, subjektams, kurie nevykdo veiklos geležinkelių transporto paslaugų rinkose;

(2) glaudesnis Sąjungos transporto sektoriaus sujungimas yra pagrindinė vidaus rinkos sukūrimo sudedamoji dalis, o

(7) laisvės teikti paslaugas principas turėtų būti taikomas geležinkelių transporto sektoriui, atsižvelgiant į specifinius šio sektoriaus bruožus;

⁽¹⁾ OL C 132, 2011 5 3, p. 99.⁽²⁾ OL C 104, 2011 4 2, p. 53.⁽³⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2012 m. kovo 8 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (OL C 108 E, 2012 4 14, p. 8). 2012 m. liepos 3 d. Europos Parlamento pozicija ir 2012 m. spalio 29 d. Tarybos sprendimas.⁽⁴⁾ OL L 237, 1991 8 24, p. 25.⁽⁵⁾ OL L 143, 1995 6 27, p. 70.⁽⁶⁾ OL L 75, 2001 3 15, p. 29.

(8) norint paskatinti geležinkelių paslaugų valdymo konkurenciją siekiant gerinti sąlygas ir vartotojams teikiamas paslaugas, valstybėms narėms turėtų tekti bendra atsakomybė už tinkamos geležinkelių infrastruktūros plėtojimą;

- (9) kadangi nėra infrastruktūros išlaidų paskirstymo bendrų taisyklių, valstybės narės, pasitarusios su infrastruktūros valdytoju, turėtų nustatyti taisykles, kuriose būtų numatyta, kad geležinkelio įmonės moka už naudojimąsi geležinkelio infrastruktūra. Tokios taisyklės neturėtų diskriminuoti geležinkelio įmonių;
- (10) valstybės narės, tinkamai atsižvelgdamos į Sąjungos taisykles dėl valstybės pagalbos, turėtų užtikrinti, kad infrastruktūros valdytojų ir esamų valstybinių arba valstybės valdomų geležinkelio įmonių finansinė struktūra būtų patikima. Tuo neturėtų būti daromas poveikis valstybių narių kompetencijai infrastruktūros planavimo ir finansavimo srityse;
- (11) pareiškėjams turėtų būti suteikta galimybė pareikšti nuomonę dėl verslo plano turinio infrastruktūros naudojimo, suteikimo ir plėtojimo nuostatų. Tai nebūtinai turėtų apimti viso infrastruktūros valdytojo parengto verslo plano atskleidimą;
- (12) kadangi privačios atšakos ir privažiuojamieji keliai, pavyzdžiui, privažiuojamieji keliai ir atšakos privačiuose pramonės įrenginiuose nėra geležinkelio infrastruktūros dalis, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, tos infrastruktūros valdytojams neturėtų būti taikomos pagal šią direktyvą infrastruktūros valdytojams nustatytos pareigos. Tačiau turėtų būti garantuojama, kad nediskriminuojant būtų leista naudotis atšakomis ir privažiuojamaisiais keliais nepriklausomai nuo to, kam jie priklauso, kai jų reikia norint pasiekti paslaugų įrenginius, būtinus transporto paslaugoms teikti, ir aptarnaujančioms ar potencialiai aptarnaujančioms daugiau negu vieną galutinį klientą;
- (13) valstybės narės turėtų galėti nuspręsti padengti infrastruktūros išlaidas kitais būdais nei valstybės teikiamu tiesioginiu finansavimu, pavyzdžiui, viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės ir finansavimo iš privačiojo sektoriaus pagrindu;
- (14) infrastruktūros valdytojo pelno (nuostolių) ataskaitos turėtų būti subalansuotos per pagrįstą laikotarpį; išskirtinėmis aplinkybėmis nustatytas laikotarpis galėtų būti pratęstas, pavyzdžiui, smarkiai ir staiga pablogėjus valstybės narės ekonominei padėčiai, kuri daro esminį poveikį eismo mastui toje infrastruktūroje arba turimo valstybės finansavimo apimčiai. Vadovaujantis tarptautiniais apskaitos standartais paskolų suma, skirta infrastruktūros projektams finansuoti, nenurodoma tokiose pelno (nuostolių) ataskaitose;
- (15) kad krovinių vežimo sektorius būtų veiksmingas, ypač tuo atveju, kai kroviniai vežami kertant valstybių sienas, reikia imtis priemonių rinkai atverti;
- (16) siekiant užtikrinti, kad visoje Sąjungoje teisė naudotis geležinkelio infrastruktūra būtų suteikiama vienodai ir nediskriminuojant, yra tikslinga pradėti licencijuoti geležinkelio įmones;
- (17) kelionių su tarpiniais sustojimais atveju naujiems rinkos dalyviams turėtų būti leidžiama įlaipinti ir išlaipinti keleivius viso maršruto metu, siekiant užtikrinti, kad tokia veikla būtų ekonomiškai perspektyvi ir galimiems konkurentams nebūtų sudaryta nepalanki situacija, palyginti su veiklą jau vykdančiais ūkio subjektais;
- (18) naujų laisvos prieigos tarptautinių keleivių vežimo paslaugų su tarpiniais sustojimais įdiegimas neturėtų būti naudojamas keleivių vežimo valstybės viduje paslaugų rinkai atverti, o pagrindinis dėmesys turėtų būti skiriamas papildomiems tarptautinių maršrutų sustojimams. Pagrindinis naujų paslaugų tikslas turėtų būti tarptautiniu maršrutu vykstančių keleivių vežimas. Vertinant, koks yra paslaugos pagrindinis tikslas, turėtų būti atsižvelgiama į tokius kriterijus, kaip apyvartos ir apimties vežant vidaus arba tarptautinius keleivius santykis ir paslaugos trukmė. Pagrindinio paslaugos tikslo vertinimą suinteresuotosios šalies prašymu turėtų atlikti atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija;
- (19) 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelio ir kelių transporto viešųjų paslaugų⁽¹⁾ valstybėms narėms ir vietos valdžios institucijoms suteikiama teisė sudaryti viešųjų paslaugų sutartis, kuriose gali būti numatytos išimtinės teisės teikti tam tikras paslaugas. Todėl reikia užtikrinti, kad to reglamento nuostatos atitiktų tarptautinių keleivių vežimo paslaugų rinkos atvėrimo konkurencijai principą;
- (20) tarptautinių keleivių vežimo paslaugų rinkos atvėrimas konkurencijai gali turėti įtakos keleivių vežimo geležinkeliais paslaugų, teikiamų pagal viešųjų paslaugų sutartis, organizavimui ir finansavimui. Valstybės narės turėtų turėti galimybę apriboti rinkos prieigos teisę, jei dėl šios teisės iškiltų pavojus šių viešųjų paslaugų sutarčių ekonominei pusiausvyrai ir jei tam pritaria atitinkama reguliavimo institucija, remdamasi objektyvia ekonomine analize ir kompetentingų valdžios institucijų, sudariusių viešųjų paslaugų sutartį, prašymu;
- (21) vertinant, ar kilo pavojus viešųjų paslaugų sutarčių ekonominei pusiausvyrai, reikėtų atsižvelgti į iš anksto nustatytus kriterijus, pavyzdžiui, į poveikį paslaugų, įtrauktų į viešųjų paslaugų sutartį, pelningumui, įskaitant iš to išplaukiantį poveikį sutartį sudariusios kompetentingos valdžios institucijos grynosioms išlaidoms, keleivinio transporto paklausą, bilietų kainodarą, bilietų

⁽¹⁾ OL L 315, 2007 12 3, p. 1.

- pardavimo tvarką, stočių abiejose sienos pusėse vietą bei skaičių ir siūlomos naujos paslaugos tvarkaraštį bei dažnumą. Valstybės narės, remdamosi šiuo įvertinimu ir atitinkamos reguliavimo institucijos sprendimu, turėtų galėti suteikti, pakeisti arba atsisakyti suteikti prieigos teisę teikti tarptautinio keleivių vežimo paslaugas, įskaitant mokesčių iš naują tarptautinio keleivių vežimo paslaugą teikiančio ūkio subjekto ėmimą, atsižvelgiant į ekonominę analizę ir laikantis Sąjungos teisės ir lygybės bei nediskriminavimo principų;
- (22) siekiant padėti teikti keleivių vežimo paslaugas maršrutais, kuriais teikiamos privalomosios viešosios paslaugos, tikslinga valstybėms narėms leisti už šias paslaugas atsakingoms institucijoms imti mokestį už šių institucijų jurisdikcijai priklausančias keleivių vežimo paslaugas. Toks mokestis turėtų prisidėti prie išsipareigojimų dėl viešųjų paslaugų, nustatytų viešųjų paslaugų sutartyse, finansavimo;
- (23) reguliavimo institucija turėtų veikti vengdama interesų konflikto ir galimo dalyvavimo sudarant viešųjų paslaugų sutartį. Reguliavimo institucijos įgaliojimai turėtų būti išplėsti, kad būtų galima įvertinti tarptautinės paslaugos tikslą ir tam tikrais atvejais potencialų ekonominį poveikį esamoms viešųjų paslaugų sutartims;
- (24) kad investuotų į paslaugas, susijusias su specialiosios infrastruktūros, pavyzdžiui, greitųjų traukinių linijų, naudojimu, pareiškėjams reikalingas teisinis tikrumas, atsižvelgiant į dideles ilgalaikes investicijas;
- (25) reguliavimo institucijos turėtų keistis informacija ir prireikus atskirais atvejais turėtų koordinuoti vertinimo principus bei praktiką vertinant, ar yra iškilęs pavojus viešųjų paslaugų sutarties ekonominei pusiausvyrai. Palaipsniui jos turėtų parengti savo patirtimi pagrįstas gaires;
- (26) siekiant užtikrinti sąžiningą geležinkelio įmonių konkurenciją ir garantuoti visišką skaidrumą ir galimybę nediskriminuojant gauti ir teikti paslaugas, transporto paslaugų teikimas turėtų būti atskirtas nuo paslaugų įrenginių eksploatavimo. Todėl būtina, kad šios dvi veiklos rūšys būtų valdomos nepriklausomai, jei paslaugų įrenginių operatorius priklauso įstaigai arba įmonei, užimančiai dominuojančią padėtį ir taip pat veikiančiai nacionaliniu lygiu bent vienoje krovinių ar keleivių vežimo geležinkelio transporto paslaugų rinkoje, kurioje naudojami tie infrastruktūros įrenginiai. Nepriklausomumo reikalavimas neturėtų apimti reikalavimo paslaugų įrenginiams steigti atskirą juridinį asmenį;
- (27) nediskriminacinė prieiga prie paslaugų įrenginių ir paslaugų, susijusių su geležinkeliais, teikimas šiuose įrenginiuose geležinkelio įmonėms turėtų suteikti galimybę teikti geresnes paslaugas keleiviams ir krovinių vežimo geležinkeliais paslaugų gavėjams;
- (28) kadangi 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ⁽¹⁾ numatoma atverti Europos elektros energijos rinką, traukos srovė nediskriminuojant turėtų būti teikiama geležinkelio įmonėms paprašius. Jei yra tik vienas tiekėjas, už tokias paslaugas imamas mokestis turėtų būti nustatomas pagal bendrus apmokestinimo principus;
- (29) santykiuose su trečiosiomis šalimis reikėtų ypač atsižvelgti į tai, ar tose trečiojoje šalyse abipusiu pagrindu Sąjungos geležinkelio įmonėms suteikiama lygiavertė prieiga prie geležinkelių transporto rinkos, ir ją turėtų palengvinti tarpvalstybiniai susitarimai;
- (30) siekiant užtikrinti patikimas ir tinkamas paslaugas būtina užtikrinti, kad geležinkelio įmonės visada atitiktų tam tikrus geros reputacijos, finansinės būklės ir profesinės kompetencijos reikalavimus;
- (31) siekiant apsaugoti vartotojus ir susijusius trečiuosius asmenis, būtina užtikrinti, kad geležinkelio įmonės būtų tinkamai apdraustos civilinės atsakomybės draudimu. Be to, turėtų būti leidžiamos bankų ar kitų įmonių teikiamos garantijos nelaimingų atsitikimų atveju, jeigu jos siūlomos rinkos sąlygomis, nesudaro valstybės pagalbos ir neturi kitų geležinkelio įmonių diskriminacijos elementų;
- (32) taip pat turėtų būti reikalaujama, kad geležinkelio įmonės laikytųsi geležinkelių paslaugų teikimą reglamentuojančios nacionalinės ir Sąjungos teisės, taikomos nediskriminuojant ir skirtos užtikrinti, kad tos įmonės konkrečiuose geležinkelio ruožuose galėtų plėtoti savo veiklą visiškai saugiai ir tinkamai atsižvelgdamos į sveikatos ir socialines sąlygas, taip pat į darbuotojų ir vartotojų teises;
- (33) licencijų geležinkelio įmonėms išdavimo, tvarkymo ir keitimo tvarka turėtų būti skaidri ir atitikti nediskriminavimo principą;

(¹) OL L 211, 2009 8 14, p. 55.

- (34) siekiant visoms geležinkelio įmonėms užtikrinti skaidrumą ir nediskriminacinę prieigą prie geležinkelių infrastruktūros ir paslaugų įrenginių paslaugų, visa informacija, kurios reikia, kad būtų galima naudotis prieigos prie infrastruktūros teisėmis, turėtų būti skelbiama tinklo nuostatuose. Tinklo nuostatai turėtų būti paskelbti bent dviem oficialiosiomis Sąjungos kalbomis pagal galiojančią tarptautinę praktiką;
- (35) tinkamos geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo sistemos kartu su konkurencingų operatorių buvimu padės pasiekti pusiausvyrą tarp įvairių transporto rūšių;
- (36) infrastruktūros valdytojai turėtų būti skatinami, pavyzdžiui, vykdomųjų direktorių premijomis, kad būtų sumažintas prieigos prie geležinkelių infrastruktūros apmokestinimo dydis ir infrastruktūros teikimo sąnaudos;
- (37) valstybių narių pareiga užtikrinti, kad infrastruktūros valdytojo veiklos tikslai ir vidutinio ar ilgo laikotarpio pajamos būtų pasiekiami remiantis kompetentingos valdžios institucijos ir infrastruktūros valdytojo sutartimi ir neturėtų daryti įtakos valstybių narių kompetencijai geležinkelių infrastruktūros planavimo ir finansavimo srityse;
- (38) paskatinus optimaliai panaudoti geležinkelių infrastruktūrą, sumažės transporto paslaugų kaina visuomenei;
- (39) infrastruktūros valdytojų nustatyti išlaidų paskirstymo metodai turėtų būti pagrįsti geriausiomis turimomis žiniomis apie išlaidų patyrimo priežastis ir išlaidos turėtų būti paskirstomos pagal įvairias paslaugas, teikiamas geležinkelio įmonėms ir, kai tinkama, pagal geležinkelių transporto priemonės (riedmenų) tipą;
- (40) turint tinkamas apmokestinimo už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra sistemas kartu su tinkamomis apmokestinimo už naudojimąsi kitomis transporto infrastruktūromis sistemomis bei konkurencingus operatorius turėtų būti pasiekta optimali įvairių transporto rūšių pusiausvyrą tvariu pagrindu;
- (41) taikydamos antkainius infrastruktūros valdytojas turėtų nustatyti atskirus rinkos segmentus, jeigu labai skiriasi vežimo paslaugų teikimo išlaidos, jų rinkos kaina arba paslaugų kokybės reikalavimai;
- (42) apmokestinimo ir pajėgumų paskirstymo sistemomis visoms įmonėms turėtų būti užtikrinta vienoda ir nediskriminacinė prieiga prie infrastruktūros ir turėtų būti kiek galima labiau siekiama teisingai ir nediskriminuojant patenkinti visų naudotojų ir eismo rūšių poreikius. Tokiomis sistemomis turėtų būti užtikrinama sąžininga konkurencija teikiant geležinkelių paslaugas;
- (43) laikantis valstybių narių nustatytų reikalavimų, apmokestinimo ir infrastruktūros pajėgumų paskirstymo sistemos turėtų geležinkelių infrastruktūros valdytojus paskatinti optimizuoti jų valdomos infrastruktūros panaudojimą;
- (44) infrastruktūros pajėgumų paskirstymo sistemos ir apmokestinimo sistemos turėtų suteikti geležinkelio įmonėms aiškią ir nuoseklią ekonominę informaciją, padedančią priimti racionalius sprendimus;
- (45) riedmenų triukšmas, keliamas prekiniuose vagonuose naudojamos ketaus stabdžių trinkelė technologijos, yra vienas iš tų triukšmo šaltinių, kuriuos galima sumažinti atitinkamomis technologijomis. Pagal triukšmą diferencijuoti infrastruktūros mokesčiai pirmiausiai turėtų būti taikomi prekiniams vagonams, kurie neatitinka 2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos sprendimo 2006/66/EB dėl transeuropinių paprastųjų geležinkelių posistemio „Riedmenys: triukšmas“ techninių sąveikos specifikacijų ⁽¹⁾ reikalavimų. Kai dėl tokios diferenciacijos infrastruktūros valdytojas praranda pajamų, tai neturėtų daryti poveikio Sąjungos taisyklėms dėl valstybės pagalbos;
- (46) siekiant sumažinti geležinkelių eismo keliamą triukšmą, prie kitų priemonių, pavyzdžiui, techninių sąveikos specifikacijų (TSS) priėmimo nustatant geležinkelių transporto priemonių keliamo triukšmo maksimalius lygius, triukšmo kartografavimo ir veiksmų planų, kuriais pagal 2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo ⁽²⁾ siekiama sumažinti triukšmo poveikį, taip pat Sąjungos ir nacionalinių viešųjų lėšų, kuriomis norima modifikuoti geležinkelių transporto priemones ir įdiegti triukšmą mažinančias infrastruktūras, turėtų būti pridedami ir pagal triukšmą diferencijuojami infrastruktūros mokesčiai;
- (47) triukšmo mažinimo priemonės, lygiavertės toms, kurios patvirtintos geležinkelių sektoriui, turėtų būti taikomos ir kitoms transporto rūšims;
- (48) siekiant paspartinti Europos traukinių kontrolės sistemos (toliau – ETCS) įdiegimą lokomotyvuose, infrastruktūros valdytojai turėtų pakeisti apmokestinimo sistemą taikydami laikiną diferencijavimą traukiniams, kuriuose įdiegta ETCS. Šis diferencijavimas turėtų būti tinkama paskata įrengti traukiniuose ETCS;
- (49) siekiant atsižvelgti į geležinkelių infrastruktūros pajėgumų naudotojų ar potencialių naudotojų poreikį planuoti savo veiklą, taip pat į klientų ir lėšų skyrėjų poreikius, svarbu, kad infrastruktūros valdytojai užtikrintų, jog infrastruktūros pajėgumai būtų paskirstomi taip, kad atsispindėtų poreikis palaikyti ir gerinti paslaugų patikimumo lygį;

⁽¹⁾ OL L 37, 2006 2 8, p. 1.

⁽²⁾ OL L 189, 2002 7 18, p. 12.

- (50) pageidautina, kad geležinkelio įmonės ir infrastruktūros valdytojas būtų skatinami mažinti sutrikimų skaičių ir gerinti tinklo eksploatacines savybes;
- (51) valstybės narės turėtų turėti galimybę leisti geležinkelių paslaugų pirkėjams tiesiogiai dalyvauti skirstant infrastruktūros pajėgumus;
- (52) svarbu atsižvelgti ir į pareiškėjų, ir į infrastruktūros valdytojo veiklos poreikius;
- (53) svarbu padidinti infrastruktūros valdytojų lankstumą skirstant infrastruktūros pajėgumus, tačiau tai turėtų būti suderinta su pareiškėjų pagrįstų poreikių patenkiniu;
- (54) pajėgumų paskirstymas turėtų užkirsti kelią taikyti nepagrįstus suvaržymus kitoms įmonėms, turinčioms ar ketinančioms turėti teisę naudotis infrastruktūra ir norinčioms plėtoti savo veiklą;
- (55) taikant pajėgumų paskirstymo ir apmokestinimo sistemas gali reikėti atsižvelgti į tai, kad įvairūs infrastruktūros tinklo komponentai galėjo būti suprojektuoti skirtingų pagrindinių naudotojų reikmėms tenkinti;
- (56) skirtingi naudotojai ir skirtingų tipų naudotojai dažnai darys skirtingą poveikį infrastruktūros pajėgumams, todėl įvairių paslaugų poreikiai turi būti tinkamai subalansuoti;
- (57) siekiant, kad pagal sutartį valdžios institucijai teikiamos viešosios paslaugos būtų patrauklios naudotojams, gali reikėti priimti specialias taisykles;
- (58) taikant apmokestinimo ir pajėgumų paskirstymo sistemas turėtų būti atsižvelgta į didėjančią infrastruktūros pajėgumų išnaudojimą ir, galiausiai, į pajėgumų stokos poveikį;
- (59) įvairių rūšių geležinkelių transporto eismo planavimo laikas skiriasi, dėl to turėtų būti užtikrinta, kad jau užbaigus metų tarnybinio traukinių tvarkaraščio sudarymo procesą pateikti prašymai dėl infrastruktūros pajėgumų skyrimo galėtų būti patenkinti;
- (60) siekiant geležinkelio įmonėms užtikrinti optimalų rezultatą, pageidautina, kad būtų reikalaujama tikrinti infrastruktūros pajėgumų panaudojimą tuo atveju, kai siekiant patenkinti naudotojų poreikius reikia derinti prašymus skirti infrastruktūros pajėgumus;
- (61) atsižvelgiant į infrastruktūros valdytojų monopolistinę padėtį, turėtų būti reikalaujama, kad jie patikrintų turimus infrastruktūros pajėgumus ir jų didinimo metodus tuo atveju, kai pajėgumų paskirstymo procedūra nepatenkina naudotojų poreikių;
- (62) dėl informacijos apie kitų geležinkelio įmonių prašymus ir apie sistemoje esančius suvaržymus stokos geležinkelio įmonėms gali būti sunku optimizuoti savo prašymus skirti infrastruktūros pajėgumus;
- (63) siekiant didinti geležinkelių patrauklumą tuo atveju, kai teikiant transporto paslaugas naudojamas kelių infrastruktūros valdytojų tinklas, ypač teikiant tarptautinio transporto paslaugas, svarbu užtikrinti geresnį pajėgumų paskirstymo sistemų koordinavimą;
- (64) svarbu sumažinti geležinkelių infrastruktūrų arba įvairių transporto rūšių konkurencijos iškraipymus, galinčius atsirasti dėl labai skirtingų apmokestinimo principų;
- (65) pageidautina nustatyti tas infrastruktūros paslaugų sudedamąsias dalis, kurios yra svarbios tam, kad operatorius galėtų teikti paslaugas ir kurios turėtų būti suteikiamos už minimalų prieigos prie infrastruktūros mokėstį;
- (66) būtina investuoti į geležinkelių infrastruktūrą, o infrastruktūros apmokestinimo sistema turėtų būti tokia, kad skatintų infrastruktūros valdytojus skirti reikiamas investicijas, kurios būtų ekonomiškai patrauklios;
- (67) kad būtų galima nustatyti tinkamus ir nešališkus infrastruktūros mokesčius, infrastruktūros valdytojai turi įvertinti ir nustatyti savo turto vertę bei gerai suprasti, kokie veiksniai lemia infrastruktūros eksploatacijos išlaidas;
- (68) pageidautina užtikrinti, kad priimant su transportu susijusius sprendimus būtų atsižvelgta į išorės išlaidas, o geležinkelių infrastruktūros apmokestinimu būtų galima suderintai ir subalansuotai prisidėti prie visų transporto rūšių išorės išlaidų internalizacijos;
- (69) svarbu užtikrinti, kad vidaus ir tarptautiniam susisiekimui taikomi mokesčiai būtų tokie, kad leistų geležinkeliams patenkinti rinkos poreikius. Taigi apmokestinimo už naudojamąsi infrastruktūra dydis turėtų atitikti išlaidas, tiesiogiai patiriamas dėl traukinio eksploataavimo;
- (70) bendras išlaidų padengimo iš infrastruktūros mokesčių dydis turi įtakos būtinam valstybės įnašo dydžiui. Valsybės narės gali reikalauti skirtingo visų išlaidų padengimo. Vis dėlto pageidautina, kad kiekviena infrastruktūros apmokestinimo sistema leistų tokį traukinių eismą, kuris galėtų padengti bent papildomas išlaidas, patiriamas dėl geležinkelių tinklo naudojimo;
- (71) geležinkelių infrastruktūra yra natūralus monopolis, ir todėl infrastruktūros valdytojus reikia skatinti mažinti išlaidas ir veiksmingai valdyti jiems priklausantią infrastruktūrą;
- (72) geležinkelių transporto plėtra turėtų būti užtikrinta pasitelkiant, *inter alia*, Sąjungos turimas priemones, nedarant poveikio jau nustatytiems prioritetams;

- (73) geležinkelio įmonėms suteiktos nuolaidos turėtų būti siejamos su faktiškai sutaupytais administracinėmis išlaidomis, ypač su sutaupytais sandorių sudarymo išlaidomis. Nuolaidos taip pat gali būti suteiktos siekiant paskatinti veiksmingą infrastruktūros panaudojimą;
- (74) pageidautina, kad geležinkelio įmonės ir infrastruktūros valdytojas būtų skatinami mažinti sutrikimų tinkle skaičių;
- (75) skirstydamas pajėgumus, infrastruktūros valdytojas turi išlaidų, kurias turėtų būti reikalaujama apmokėti;
- (76) kad geležinkelių infrastruktūra būtų veiksmingai valdoma bei tinkamai ir nediskriminuojant naudojama, reikia įsteigti reguliavimo instituciją, kuri nedarydama poveikio nagrinėjimo teismine tvarka galimybei, prižiūrėtų šioje direktyvoje nustatytų taisyklių taikymą ir būtų apeliacinis organas. Tokia reguliavimo institucija turėtų galėti įgyvendinti savo prašymus dėl informacijos ir sprendimus taikydama atitinkamas nuobaudas;
- (77) reguliavimo institucijos finansavimu turėtų būti užtikrintas jos nepriklausomumas ir jis turėtų būti atliekamas arba iš valstybės biudžeto, arba iš sektoriaus įnašų, privalomai renkamų laikantis sąžiningumo, skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principų;
- (78) tinkama darbuotojų skyrimo tvarka turėtų padėti užtikrinti reguliavimo institucijos nepriklausomumą ir visų pirma užtikrinti, kad asmenis, atsakingus už sprendimus, skirtus viešosios valdžios institucija, kuri neturi tiesioginių reguliuojamų įmonių nuosavybės teisių. Jei tokios sąlygos laikomasi, tokia institucija galėtų būti, pavyzdžiui, parlamentas, prezidentas arba ministras pirmininkas;
- (79) reikia konkrečių priemonių tam, kad būtų atsižvelgta į konkrečią tam tikrų valstybių narių geopolitinę ir geografinę padėtį ir geležinkelių sektoriaus organizacijos ypatybes įvairiose valstybėse narėse, kartu užtikrinant vidaus rinkos vientisumą;
- (80) siekiant atsižvelgti į geležinkelių rinkos raidą, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai daryti techninio pobūdžio pakeitimus, susijusius su informacija, kurią turi pateikti paraišką dėl licencijos teikianti įmonė, vėlavimo rūšių sąrašu, paskirstymo proceso grafiku ir apskaitos informacija, kurią reikia pateikti reguliavimo institucijoms. Ypač svarbu, kad Komisija parengiamųjų darbų metu tinkamai konsultuotųsi, įskaitant konsultacijas ekspertų lygiu. Ruošdama ir rengdama deleguotuosius aktus Komisija turėtų užtikrinti, kad susiję dokumentai būtų tuo pačiu metu tinkamai laiku persiųsti Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (81) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi remiantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai ⁽¹⁾;
- (82) Komisija neturėtų priimti įgyvendinimo akto, susijusių su pagrindiniu geležinkelių paslaugų tikslu, naujų tarptautinių paslaugų poveikio viešųjų paslaugų sutarčių ekonominei pusiausvyrai vertinimu, keleivių vežimo paslaugas teikiančių geležinkelio įmonių apmokestinimu, prieiga prie pagrindiniuose paslaugų įrenginiuose teikiamų paslaugų, išsamia licencijos gavimo tvarka, tiesioginių išlaidų, susijusių su apmokestinimu už keliamo triukšmo poveikio išlaidas ir infrastruktūros mokesčio diferenciacijos taikymu siekiant teikti paskatas įrengti traukiniuose ETCS, skaičiavimo tvarka ir bendrais reguliavimo institucijų sprendimų priėmimo principais ir praktika, jei pagal šią direktyvą įsteigtas komitetas nepateikia nuomonės dėl Komisijos pateikto įgyvendinimo akto projekto;
- (83) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. skatinti Sąjungos geležinkelių plėtrą, nustatyti bendrusius geležinkelio įmonių licencijų išdavimo principus ir koordinuoti valstybėse narėse taikomas geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo taisykles ir tos infrastruktūros naudojimo mokesčius, dėl tokių licencijų išdavimui svarbių geležinkelių tinklų sudedamųjų dalių eksploatavimui būdingo akivaizdžiai tarptautinio pobūdžio, taip pat dėl poreikio užtikrinti sąžiningas ir nediskriminacines infrastruktūros prieigos sąlygas, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl jų tarpvalstybinio pobūdžio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (84) vykdant pareigą perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę, turėtų būti perkeltamos tik tos nuostatos, kurios iš esmės skiriasi nuo ankstesnių direktyvų nuostatų. Pareiga perkelti į nacionalinę teisę šios direktyvos nuostatas, kurios, palyginti su ankstesnėmis direktyvomis, iš esmės nepakeistos, kyla pagal tas direktyvas;

⁽¹⁾ OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

- (85) valstybėms narėms, kuriose nėra geležinkelių sistemos ir artimiausiu metu nenumatoma jos sukurti, pareiga į nacionalinę teisę perkelti ir įgyvendinti šios direktyvos II ir IV skyrius būtų neproporcinga ir betikslė. Todėl tokioms valstybėms narėms turėtų būti daroma tos pareigos išimtis;
- (86) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų ⁽¹⁾ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimo apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones pridėti vieną ar kelis dokumentus, kuriuose būtų paaiškintas direktyvos nuostatų ir atitinkamų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių ryšys. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas mano, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (87) šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis IX priedo B dalyje nurodytiems terminams, iki kurių valstybės narės turi įgyvendinti ankstesnes direktyvas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šia direktyva nustatomi:
 - a) taisyklės, taikomos geležinkelių infrastruktūros valdymui ir geležinkelio įmonių, įsisteigusių arba ketinančių įsisteigti kurioje nors valstybėje narėje, geležinkelių transporto veiklos rūšims, kaip nustatyta II skyriuje;
 - b) kriterijai, taikomi valstybei narei išduodant, pratęsiant ar keičiant licencijas, skirtas geležinkelio įmonėms, kurios yra ar bus įsteigtos Sąjungoje, kaip nustatyta III skyriuje;
 - c) principai ir procedūros, taikomi nustatant ir renkant geležinkelių infrastruktūros mokesčius bei paskirstant geležinkelių infrastruktūros pajėgumus, kaip nustatyta IV skyriuje.
2. Ši direktyva taikoma naudojantis geležinkelių infrastruktūra teikiant vidaus ir tarptautines vežimo geležinkeliais paslaugas.

2 straipsnis

Taikymo srities išimtis

1. II skyrius netaikomas geležinkelio įmonėms, kurios teikia tik miesto, priemiesčio arba regionines geležinkelių transporto paslaugas vietiniuose ir regioniniuose autonominiuose tinkluose,

arba tinkluose, skirtuose tik miesto ar priemiestinėms geležinkelių paslaugoms.

Nepaisant pirmos pastraipos, kai tokią geležinkelio įmonę tiesiogiai ar netiesiogiai valdo įmonė arba kitas subjektas, kuris teikia arba integruoja kitas geležinkelių transporto paslaugas nei miesto, priemiestines ar regionines paslaugas, taikomi 4 ir 5 straipsniai. 6 straipsnis taip pat taikomas tokiai geležinkelio įmonei jos ryšių su įmone ar subjektu, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai ją kontroliuoja, atžvilgiu.

2. Valstybės narės III skyriaus gali netaikyti:

- a) įmonėms, kurios, teikdamos keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas, naudojami tik vietine ir regionine autonominė geležinkelių infrastruktūra;
- b) įmonėms, kurios teikia tik miesto ir priemiestines keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas;
- c) įmonėms, kurios teikia tik regioninio krovinių vežimo geležinkeliais paslaugas;
- d) įmonėms, kurios teikia tik krovinių vežimo paslaugas, naudodamosi privačia geležinkelių infrastruktūra, kuri skirta tik infrastruktūros savininko krovinių vežimo reikmėms.

3. Valstybės narės 7, 8 ir 13 straipsnių bei IV skyriaus gali netaikyti:

- a) vietiniams ir regioniniams autonominiams tinklams teikiant keleivių vežimo geležinkelių infrastruktūra paslaugas;
- b) tinklams, skirtiems tik miesto ar priemiestinėms keleivių vežimo geležinkeliais paslaugoms teikti;
- c) regioniniams tinklams, kuriais naudojami vien tik geležinkelio įmonė, kuriai netaikoma 1 dalis, regioninėms krovinių vežimo paslaugoms teikti tol, kol tinklo pajėgumų nepapraso kitas pareiškėjas;
- d) privačiai geležinkelių infrastruktūrai, kuri naudojama tik infrastruktūros savininko krovinių vežimo reikmėms.

4. Nedarant poveikio 3 daliai, valstybės narės gali netaikyti 8 straipsnio 3 dalies vietinėms ir regioninėms geležinkelių infrastruktūroms, kurios nėra strategiškai svarbios geležinkelių rinkos veikimui, o IV skyriaus gali netaikyti vietinėms geležinkelių infrastruktūroms, kurios nėra strategiškai svarbios geležinkelių rinkos veikimui. Valstybės narės praneša Komisijai savo ketinimą netaikyti nuostatų tokioms geležinkelių infrastruktūroms. Laikydamosi 62 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros Komisija sprendžia, ar tokia geležinkelių infrastruktūra gali būti laikoma strategiškai nesvarbia, atsižvelgdama į atitinkamų geležinkelio linijų ilgį, jų naudojimo mastą ir eismo intensyvumą, kuriam gali būti padarytas poveikis.

⁽¹⁾ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

5. Valstybės narės gali 31 straipsnio 5 dalies netaikyti transporto priemonėms, kurios vykdo veiklą ar skirtos vykdyti veiklą vykstant iš trečiųjų šalių ir į jas, naudojant tinklą, kurio vėžės plotis skiriasi nuo pagrindinio Sąjungos geležinkelių tinklo vėžės pločio.

6. Valstybės narės gali nuspręsti dėl kitokių laikotarpių ir terminų pajėgumų paskirstymo grafike nei nurodytieji 43 straipsnio 2 dalyje, VI priedo 2 punkto b papunktyje ir VII priedo 3, 4 ir 5 punktuose, jei tarptautinių traukinio maršrutų nustatymas bendradarbiaujant su trečiųjų šalių infrastruktūros valdytojais tinkle, kurio vėžės plotis skiriasi nuo pagrindinio Sąjungos geležinkelių tinklo vėžės pločio, turi didelį poveikį pajėgumų paskirstymo grafikui apskritai.

7. Valstybės narės gali nuspręsti paskelbti apmokestinimo sistemą ir apmokestinimo taisykles, taikytinas konkrečiai tarptautinėms krovinių pervežimo paslaugoms iš trečiųjų šalių ir į jas, teikiamoms tinkle, kurio vėžės plotis skiriasi nuo pagrindinio Sąjungos geležinkelių tinklo vėžės pločio, nustatydamos kitokias priemones ir terminus nei numatytieji 29 straipsnio 1 dalyje, kai to reikia sąžiningai konkurencijai užtikrinti.

8. Valstybės narės gali IV skyriaus netaikyti geležinkelių infrastruktūrai, kurios vėžės plotis skiriasi nuo vėžės pločio pagrindiniame Sąjungos geležinkelių tinkle ir kuri jungia valstybės narės pasienio stotis su trečiosios šalies teritorija.

9. Ši direktyva netaikoma įmonėms, kurių veikla apsiriboja tik kelių transporto priemonių vežimo po jūra esančiais tuneliais pervežimo paslaugomis, arba transporto veiksmai, kurių vykdamas teikiamos kelių transporto priemonių vežimo tokiais tuneliais pervežimo paslaugos, išskyrus 6 straipsnio 1 ir 4 dalis bei 10, 11, 12 ir 28 straipsnius.

10. Valstybės narės gali netaikyti II skyriaus, išskyrus 14 straipsnį, ir IV skyriaus bet kokias tranzito per Sąjungos teritoriją geležinkelių paslaugas.

11. Valstybės narės gali netaikyti 32 straipsnio 4 dalies traukiniams, kuriuose neįrengta Europos traukinių kontrolės sistema (toliau – ETCS), kurie naudojami regioninio keleivių vežimo paslaugoms teikti ir kurie pirmą kartą pradėti eksploatuoti anksčiau nei 1985 m.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1) geležinkelio įmonė – pagal šią direktyvą licencijuota valstybinė arba privati įmonė, kurios pagrindinė veikla – teikti krovinių ir (arba) keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas tuo atveju, kai ta įmonė užtikrina trauką; šis terminas taip pat apima tik trauką teikiančias įmones;

2) infrastruktūros valdytojas – įstaiga ar įmonė, atsakinga visų pirma už geležinkelių infrastruktūros sukūrimą, valdymą ir priežiūrą, įskaitant eismo valdymą, traukinių kontrolę ir valdymą bei signalizaciją; tinklo arba tinklo dalies infrastruktūros valdytojo funkcijos gali būti pavestos kelioms įstaigoms ar įmonėms;

3) geležinkelių infrastruktūra – objektai, išvardyti I priede;

4) tarptautinio krovinių vežimo paslauga – transporto paslauga, kai traukinys kerta bent vieną valstybės narės sieną; traukinys gali būti performuotas ir (arba) įvairios jo dalys gali būti pradėjusios maršrutą skirtingose vietose ir vykti į skirtingas paskirties vietas su sąlyga, kad visi vagonai kerta bent vieną sieną;

5) tarptautinė keleivių vežimo paslauga – keleivių vežimo paslauga, kai traukinys kerta bent vieną valstybės narės sieną ir kurios pagrindinis tikslas – vežti keleivius tarp stočių, esančių skirtingose valstybėse narėse; traukinys gali būti performuotas ir (arba) įvairios jo dalys gali būti pradėjusios maršrutą skirtingose vietose ir vykti į skirtingas paskirties vietas su sąlyga, kad visi vagonai kerta bent vieną sieną;

6) mieste ir priemiesčiuose teikiamos paslaugos – transporto paslaugos, kurių pagrindinė paskirtis – patenkinti miesto arba aglomeracijos, įskaitant tarpvalstybinę aglomeraciją, transporto poreikius ir transporto poreikius tarp tokio miesto arba aglomeracijos ir juos supančių rajonų;

7) regioninės paslaugos – transporto paslaugos, kurių pagrindinė paskirtis patenkinti regiono transporto poreikius, įskaitant tarpvalstybiniame regione;

8) tranzitas – Sąjungos teritorijos kirtimas nepakraunant ar neiškraunant krovinių ir (arba) neišlaipinant ar neišlaipinant keleivių Sąjungos teritorijoje;

9) alternatyvus maršrutas – kitas maršrutas, kai vykstama iš tos pačios vietos ir į tą pačią vietą, jei galima vieną maršrutą pakeisti kitu, kad geležinkelio įmonė galėtų teikti atitinkamas krovinių arba keleivių pervežimo paslaugas;

10) perspektyvi alternatyva – galimybė naudotis kitais paslaugų įrenginiais, kurie geležinkelio įmonei yra ekonomiškai priimtini ir kuriais naudodamasi įmonė gali teikti atitinkamas krovinių arba keleivių pervežimo paslaugas;

11) paslaugų įrenginys – įrenginys, įskaitant žemės plotą, pastatą ir įrangą, kuris visas arba iš dalies buvo specialiai paruoštas, kad būtų galima teikti vieną ar daugiau paslaugų, nurodytų II priedo 2–4 punktuose;

- 12) paslaugų įrenginio operatorius – viešasis arba privatus subjektas, atsakingas už vieno ar daugiau paslaugų įrenginių valdymą arba vienos ar daugiau paslaugų, nurodytų II priedo 2–4 punktuose, teikimą geležinkelio įmonėms;
- 13) tarpvalstybinis susitarimas – dviejų ar daugiau valstybių narių arba valstybių narių ir trečiųjų šalių susitarimas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas teikti tarpvalstybines geležinkelių paslaugas;
- 14) licencija – licencijas išduodančios institucijos išduotas leidimas įmonei, kuriuo pripažįstama jos kaip geležinkelio įmonės įgaliojimai teikti geležinkelių transporto paslaugas; tie įgaliojimai gali apsiriboti tam tikrų paslaugų teikimu;
- 15) licencijas išduodanti institucija – institucija, atsakinga už licencijų išdavimą valstybėje narėje;
- 16) sutartis – sutartis, arba, *mutatis mutandis*, susitarimas pagal administracines priemones;
- 17) pagrįstas pelnas – paslaugų įrenginio operatoriaus nuosavo kapitalo gražos norma, nustatoma atsižvelgiant į riziką, įskaitant pajamų gavimo riziką, arba tokios rizikos nebuvimą, kuri atitinka susijusio sektoriaus pastarųjų metų normos vidurkį;
- 18) paskirstymas – geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymas, kurį atlieka infrastruktūros valdytojas;
- 19) pareiškėjas – geležinkelio įmonė arba geležinkelio įmonių tarptautinė grupė arba kiti fiziniai arba juridiniai asmenys, pavyzdžiui, Reglamente (EB) Nr. 1370/2007 apibrėžtos kompetentingos valdžios institucijos, taip pat siuntėjai, ekspeditoriai ir kombinuoto susisiekimo operatoriai, kurie, norėdami teikti viešąsias paslaugas arba turėdami komercinių interesų, pageidauja išgyyti infrastruktūros pajėgumų;
- 20) perpildyta infrastruktūra – infrastruktūros dalis, kurioje infrastruktūros pajėgumų paklausa negali būti visiškai patenkinta tam tikru metu net ir po to, kai suderinami įvairūs prašymai dėl infrastruktūros pajėgumų;
- 21) pajėgumų didinimo planas – priemonė ar kelios priemonės ir jų įgyvendinimo grafikas, kuriomis siekiama sumažinti pajėgumų apribojimus, dėl kurių infrastruktūros dalis paskelbiama „perpildyta infrastruktūra“;
- 22) derinimas – procesas, per kurį infrastruktūros valdytojas ir pareiškėjai stengiasi rasti sprendimą, kaip suderinti prieštaraujančius prašymus dėl infrastruktūros pajėgumų;
- 23) pamatinis susitarimas – pagal viešąją ar privatinę teisę sudarytas teisiškai privalomas bendro pobūdžio susitarimas, nustatantis pareiškėjo ir infrastruktūros valdytojo teises ir pareigas dėl infrastruktūros pajėgumų paskirstymo ir mokesčių ėmimo per ilgesnį negu vieną tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpį;
- 24) infrastruktūros pajėgumai – galimybė tvarkaraštyje numatyti traukinio linijas, prašomas skirti tam tikroje infrastruktūros dalyje tam tikru laikotarpiu;
- 25) tinklas – visa geležinkelių infrastruktūra, kurią valdo infrastruktūros valdytojas;
- 26) tinklo nuostatai – dokumentas, kuriame išsamiai nustatomos apmokestinimo ir pajėgumų paskirstymo sistemų bendrosios taisyklės, galutiniai terminai, procedūros ir kriterijai, įskaitant kitą informaciją, reikalingą norint kreiptis dėl infrastruktūros pajėgumų skyrimo;
- 27) traukinio linija – infrastruktūros pajėgumai, reikalingi tam, kad konkrečiu laikotarpiu traukinys galėtų važiuoti tarp dviejų vietovių;
- 28) tarnybinis traukinių tvarkaraštis – duomenys, atspindintys visą suplanuotą traukinių ir riedmenų eismą atitinkama infrastruktūra per tvarkaraščio galiojimo laikotarpį;
- 29) atsarginis kelias – keliai, specialiai skirti geležinkelio transporto priemonėms laikinai stovėti, kol bus paskirstytos;
- 30) kapitalinis remontas – darbai, kurie nėra einamieji kasdienės veiklos darbai ir kuriuos atliekant reikia, kad transporto priemonė nebūtų eksploatuojama.

II SKYRIUS

SAJUNGOS GELEŽINKELIŲ PLĖTRA

1 SKIRSNIS

Valdymo nepriklausomumas

4 straipsnis

Geležinkelio įmonių ir infrastruktūros valdytojų nepriklausomumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad administracinių, ekonominių ir buhalterinės apskaitos reikalų tvarkymo, administravimo ir vidaus kontrolės srityse tiesiogiai arba netiesiogiai valstybėms narėms priklausančios arba jų kontroliuojamos geležinkelio įmonės būtų nepriklausomos, ir dėl to jos tvarkys savo turtą, biudžetą ir apskaitą atskirai nuo valstybės turto, biudžeto ir apskaitos.

2. Infrastruktūros valdytojas laikosi valstybių narių nustatytų apmokestinimo už naudojimąsi infrastruktūra ir infrastruktūros pajėgumų paskirstymo bendrų ir konkrečių taisyklių ir kartu atsako už savo įstaigos valdymą, administravimą ir vidaus kontrolę.

5 straipsnis

Geležinkelio įmonių valdymas pagal komercinius principus

1. Valstybės narės užtikrina, kad geležinkelio įmonėms būtų suteikta galimybė savo veiklą reguliuoti pagal rinkos poreikius ir kad už šios veiklos tvarkymą būtų atsakingi tų geležinkelio įmonių valdymo organai tam, kad būtų teikiamos veiksmingos ir atitinkamos reikiamos kokybės paslaugos kuo mažesne kaina.

Geležinkelio įmonės, nepriklausomai nuo jų nuosavybės teisių, valdomos pagal komercinėms įmonėms taikomus principus. Tai taikoma ir valstybių narių geležinkelio įmonių nustatytoms pareigoms teikti viešąsias paslaugas ir viešųjų paslaugų sutartims, kurias tos įmonės sudaro su valstybės kompetentingomis valdžios institucijomis.

2. Geležinkelio įmonės parengia savo verslo planus, įskaitant investavimo ir finansavimo programas. Tokie planai rengiami tam, kad būtų užtikrinta įmonės finansinė pusiausvyra ir kiti techniniai, komerciniai bei finansiniai valdymo tikslai; planuose taip pat nurodomi būdai, kaip tuos tikslus pasiekti.

3. Pagal kiekvienos valstybės narės nustatytas bendros politikos gaires ir atsižvelgiant į nacionalinius planus bei sutartis (kurie gali būti daugiamečiai), įskaitant investavimo bei finansavimo planus, geležinkelio įmonėms suteikiama teisė visų pirma:

- a) nustatyti savo vidaus organizavimą nedarant poveikio 7, 29 ir 39 straipsnių nuostatomis;
- b) kontroliuoti paslaugų teikimą bei jų pardavimą ir nustatyti šių paslaugų kainas;
- c) priimti sprendimus dėl savo darbuotojų, lėšų ir pirkimų;
- d) išplėsti savo rinkos dalį, kurti naujas technologijas bei paslaugas ir taikyti bet kokius naujoviškus vadybos būdus;
- e) pradėti kita su geležinkelių verslu susijusia veiklą.

Šia dalimi nedaromas poveikis Reglamentui (EB) Nr. 1370/2007.

4. Nepaisant 3 dalies, valstybei priklausanti ar valstybės kontroliuojami geležinkelio įmonių akcininkai ta pačia tvarka kaip ir privačių akcinių bendrovių akcininkai turi galėti reikalauti jų pačių išankstinio patvirtinimo prieš priimant svarbius verslo sprendimus pagal valstybių narių bendrovių teisės nuostatas. Šio straipsnio nuostatos nedarą poveikio pagal valstybių

narių bendrovių teisės nuostatas, susijusias su valdybos narių skyrimu, priežiūros organams suteikiamiems įgaliojimams.

2 SKIRSNIS

Infrastruktūros valdymo ir transporto paslaugų bei įvairių kategorijų transporto paslaugų atskyrimas

6 straipsnis

Apskaitos atskyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad su geležinkelio įmonių teikiamomis transporto paslaugomis susijusios veiklos ir su geležinkelių infrastruktūros valdymu susijusios veiklos pelno (nuostolių) ataskaitos ir balansai būtų tvarkomi ir skelbiami atskirai. Viešosios lėšos, skirtos vienai iš šių dviejų veiklos sričių, negali būti perkeltos į kitą sritį.

2. Valstybės narės taip pat gali numatyti, kad dėl minėto atskyrimo vienoje įmonėje turės būti įsteigti atskiri padaliniai arba kad infrastruktūrą ir transporto paslaugas valdys atskiri subjektai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų tvarkomos ir skelbiamos atskiros krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais paslaugų teikimo pelno (nuostolių) ataskaitos ir balansai. Viešosios lėšos, sumokėtos už su viešųjų vežimo paslaugų teikimu susijusią veiklą, atitinkamose sąskaitose apskaitomos atskirai pagal Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 7 straipsnį ir negali būti perkeltamos prie lėšų, skirtų veiklai, susijusiai su kitų transporto paslaugų teikimu ar su kita veikla.

4. Šių skirtingų 1 ir 3 dalyse nurodytų veiklos sričių apskaita tvarkoma taip, kad būtų galima stebėti, kaip laikomasi draudimo vienos srities veiklai skirtas viešąsias lėšas skirti kitos srities veiklai ir kaip naudojamos iš infrastruktūros mokesčių gautos pajamos ir papildomos pajamos iš kitos komercinės veiklos.

7 straipsnis

Esminių infrastruktūros valdytojo funkcijų nepriklausomumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad pagrindinės funkcijos, garantuojančios tinkamą ir nediskriminuojančią prieigą prie infrastruktūros, būtų pavestos įstaigoms ar įmonėms, kurios pačios neteikia jokių geležinkelio transporto paslaugų. Nepriklausomai nuo organizacinių struktūrų, turi būti įrodyta, kad šis tikslas buvo pasiektas.

Šios pagrindinės funkcijos:

- a) sprendimų dėl traukinio linijų paskirstymo, įskaitant konkrečių linijų buvimo nustatymą ir įvertinimą bei jų paskyrimą, priėmimas; ir

- b) sprendimų dėl infrastruktūros apmokestinimo, įskaitant sprendimų dėl mokesčių dydžio nustatymo ir jų surinkimo, priėmimas nedarant poveikio 29 straipsnio 1 daliai.

Vis dėlto pareigą prisidėti prie geležinkelių infrastruktūros plėtos, pavyzdžiui, investicijų, techninės priežiūros ir finansavimo forma, valstybės narės gali pavesti geležinkelio įmonėms ar bet kuriai kitai įstaigai.

2. Jei infrastruktūros valdytojas savo teisine forma, organizacija arba sprendimų priėmimo funkcijomis yra priklausomas nuo kurios nors geležinkelio įmonės, IV skyriaus 2 ir 3 skirsniuose nurodytas funkcijas vykdo atitinkamai savo teisine forma, organizacija ir sprendimų priėmimu nuo jokios geležinkelio įmonės nepriklausomos apmokestinimo įstaiga ir paskirstymo įstaiga.

3. Jei IV skyriaus 2 ir 3 skirsnių nuostatos susijusios su esminėmis infrastruktūros valdytojo funkcijomis, laikoma, kad šios nuostatos galioja apmokestinimo įstaigai arba paskirstymo įstaigai jų atitinkamų įgaliojimų srityse.

3 SKIRSNIS

Finansinės padėties pagerinimas

8 straipsnis

Infrastruktūros valdytojo finansavimas

1. Valstybės narės plėtoja savo nacionalinę geležinkelių infrastruktūrą prirėkus atsižvelgdamos į bendruosius Sąjungos poreikius, įskaitant poreikį bendradarbiauti su kaimyninėmis trečiosiomis šalimis. Šiuo tikslu jos, pasikonsultavusios su suinteresuotomis šalimis, ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 16 d. paskelbia orientacinę geležinkelių infrastruktūros plėtros strategiją, kad būtų patenkinti ateities mobilumo poreikiai infrastruktūros techninės priežiūros, atnaujinimo ir vystymo srityse remiantis stabiliu geležinkelių sistemos finansavimu. Ta strategija kuriama ne trumpesiam nei penkerių metų laikotarpiui ir yra atnaujinama.

2. Deramai atsižvelgdamos į SESV 93, 107 ir 108 straipsnius, valstybės narės infrastruktūros valdytojui gali taip pat skirti jo funkcijas, kaip nurodyta 3 straipsnio 2 punkte, infrastruktūros apimtį ir finansinius poreikius atitinkantį finansavimą, ypač tam, kad būtų skirta lėšų naujoms investicijoms. Valstybės narės gali nuspręsti finansuoti tas investicijas kitomis priemonėmis nei tiesiogiai skirtomis valstybės lėšomis. Bet koku atveju valstybės narės turi laikytis šio straipsnio 4 dalyje nurodytų reikalavimų.

3. Laikydamosis atitinkamos valstybės narės nustatytos bendrosios politikos ir atsižvelgdamos į 1 dalyje nurodytą strategiją ir 2 dalyje nurodytą valstybių narių teikiamą finansavimą, infrastruktūros valdytojas priima verslo planą, įskaitant investicijų ir finansines programas. Planas rengiamas siekiant užtikrinti optimalų ir veiksmingą infrastruktūros panaudojimą, suteikimą ir plėtrą, užtikrinant finansinę pusiausvyrą ir numatant prie-

mones šiems tikslams pasiekti. Infrastruktūros valdytojas užtikrina, kad prieš infrastruktūros valdytojui patvirtinant verslo planą žinomi pareiškėjai ir pateikę prašymą potencialūs pareiškėjai galėtų gauti atitinkamą informaciją ir turėtų galimybę pateikti savo nuomonę dėl verslo plano turinio – priegos prie infrastruktūros ir jos naudojimo sąlygų bei infrastruktūros pobūdžio, jos užtikrinimo ir vystymo.

4. Valstybės narės užtikrina, kad esant įprastoms verslo sąlygoms ir per pagrįstą laikotarpį, neviršijantį penkerių metų, infrastruktūros valdytojo pelno (nuostolių) ataskaitoje būtų bent išlaikytas balansas tarp, viena vertus, iš infrastruktūros mokesčių gautų pajamų, papildomų pajamų iš kitos komercinės veiklos, negrąžinamų pajamų iš privačių šaltinių ir valstybės skirtų lėšų, įskaitant atitinkamais atvejais išankstinius valstybės mokėjimus, ir, kita vertus, infrastruktūros išlaidų.

Nedarant poveikio galimam ilgalaikiam tikslui, kad visų transporto rūšių infrastruktūros išlaidas padengtų jos naudotojai esant tinkamai ir nediskriminuojančiai įvairių transporto rūšių konkurencijai, tais atvejais, kai geležinkelių transportas gali konkuruoti su kitomis transporto rūšimis, laikydamosi 31 ir 32 straipsniuose nurodytos apmokestinimo sistemos, valstybė narė gali pareikalauti, kad infrastruktūros valdytojas pajamas ir išlaidas subalansuotų be valstybės lėšų.

9 straipsnis

Skaidrus skolos likvidavimas

1. Nedarant poveikio Sąjungos taisyklėms dėl valstybės pagalbos, valstybės narės, laikydamosi SESV 93, 107 ir 108 straipsnių, nustato atitinkamą mechanizmą valstybei priklausantių arba valstybės kontroliuojamų geležinkelio įmonių skoloms sumažinti iki tokio lygio, kad nebūtų kliudoma tinkamai valdyti įmonės finansus ir pagerėtų jų finansinė padėtis.

2. Siekdamos 1 dalyje nurodyto tikslo valstybės narės gali reikalauti, kad tokių geležinkelio įmonių buhalterinės apskaitos skyriuose būtų įkurtas atskiras laipsniško skolos grąžinimo periodiniais mokėjimais padalinys.

Į tokio padalinio buhalterinį balansą gali būti įrašytos visos geležinkelio įmonei suteiktos paskolos, skirtos ir investicijoms finansuoti, ir veiklos išlaidų perviršiu, atsirandančiam teikiant geležinkelių transporto paslaugas arba valdant geležinkelių infrastruktūrą, padengti, iki to laiko, kol šios paskolos negrąžintos. Į skolas, atsiradusias dėl dukterinių įmonių veiklos neatsižvelgiama.

3. 1 ir 2 dalys taikomos tik valstybei priklausantių ar valstybės kontroliuojamų geležinkelio įmonių skoloms ar jų palūkanoms, kurias atitinkamos valstybės narės geležinkelio tarnybos ar jų dalis sukaupė iki rinkos atvėrimo dienos ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip 2001 m. kovo 15 d. arba valstybių narių įstojimo į Sąjungą dieną, jei valstybės narės į Europos Sąjungą įstojo po tos datos.

4 SKIRSNIS

Prieiga prie geležinkelių infrastruktūros ir paslaugų

10 straipsnis

Prieigos prie geležinkelių infrastruktūros sąlygos

1. Geležinkelio įmonėms suteikiama teisė lygiavertėmis, nediskriminacinėmis ir skaidriomis sąlygomis naudotis geležinkelių infrastruktūra visose valstybėse narėse visų rūšių krovinių vežimo geležinkeliais paslaugoms teikti. Ta teisė taip pat apima prieigą prie infrastruktūros, jungiančios jūrų ir vidaus vandenų uostus ir kitus paslaugų įrenginius, nurodytus II priedo 2 punkte, ir prie infrastruktūros, faktiškai ar potencialiai aptarnaujančios daugiau nei vieną galutinį klientą.

2. Geležinkelio įmonėms suteikiama prieigos prie geležinkelių infrastruktūros visose valstybėse narėse teisė, kad jos galėtų teikti tarptautines keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas. Geležinkelio įmonės, teikdamos tarptautines keleivių vežimo paslaugas, turi teisę įlaipinti keleivius bet kurioje tarptautiniame maršrute esančioje stotyje ir išlaipinti juos kitoje stotyje, įskaitant toje pačioje valstybėje narėje esančias stotis. Ta teisė taip pat apima prieigą prie infrastruktūros, jungiančios paslaugų įrenginius, nurodytus II priedo 2 punkte.

3. 55 straipsnyje nurodyta atitinkama reguliavimo institucija arba institucijos atitinkamų kompetentingų valdžios institucijų arba suinteresuotų geležinkelio įmonių prašymu nustato, ar paslaugos pagrindinis tikslas – vežti keleivius tarp stočių, esančių skirtingose valstybėse narėse.

4. Remdamasi reguliavimo institucijų, kompetentingų valdžios institucijų ir geležinkelio įmonių patirtimi bei 57 straipsnio 1 dalyje nurodyto tinklo veikla, Komisija ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 16 d. patvirtina priemones, kuriose išsamiai nustatomi šio straipsnio 3 dalies taikymo tvarka ir kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

11 straipsnis

Prieigos teisės ir teisės įlaipinti ir išlaipinti keleivius ribojimas

1. Valstybės narės gali riboti 10 straipsnyje nustatytą prieigos teisę paslaugoms tarp išvykimo vietos ir paskirties vietos, kurioms taikoma viena ar kelios viešųjų paslaugų sutartys, atitinkančios Sąjungos teisę. Tokiais apribojimais negali būti ribojama teisė įlaipinti keleivius bet kurioje stotyje, esančioje tarptautinės paslaugos maršrute, ir juos išlaipinti kitoje stotyje, įskaitant toje pačioje valstybėje narėje esančias stotis, išskyrus atvejus, kai dėl naudojimosi šia teise iškiltų pavojus viešųjų paslaugų sutarties ekonominei pusiausvyrai.

2. Tai, ar iškiltų pavojus viešųjų paslaugų sutarties ekonominei pusiausvyrai, sprendžia atitinkama reguliavimo institucija ar institucijos, nurodytos 55 straipsnyje, remdamasi objektyvia

ekonomine analize ir iš anksto nustatytais kriterijais, gavusios bet kurio iš toliau išvardytų subjektų prašymą:

- kompetentingos valdžios institucijos arba kompetentingų valdžios institucijų, sudariusių viešųjų paslaugų sutartį;
- kitos suinteresuotos kompetentingos valdžios institucijos, turinčios teisę apriboti prieigą pagal šį straipsnį;
- infrastruktūros valdytojo;
- geležinkelio įmonės, vykdančios viešųjų paslaugų sutartį.

Kompetentingos valdžios institucijos ir geležinkelio įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas, pateikia atitinkamai reguliavimo institucijai ar institucijoms informaciją, kurios pagrįstai reikalaujama sprendimui priimti. Reguliavimo institucija apsversta šių šalių pateiktą informaciją, prireikus prašo atitinkamos informacijos iš visų susijusių šalių ir pradeda konsultacijas su jomis per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos. Reguliavimo institucija konsultuojasi su visomis atitinkamomis šalimis ir informuoja atitinkamas šalis apie savo pagrįstą sprendimą per iš anksto nustatytą, pagrįstą laikotarpį ir bet koku atveju per šešias savaites nuo visos atitinkamos informacijos gavimo.

3. Reguliavimo institucija pateikia savo sprendimo pagrindimą ir nurodo laikotarpį ir sąlygas, kurių laikydamasis bet kuris iš toliau išvardytų subjektų gali prašyti sprendimą apspręsti iš naujo:

- atitinkama kompetentinga valdžios institucija arba kompetentingos valdžios institucijos;
- infrastruktūros valdytojas;
- geležinkelio įmonė, vykdanči viešųjų paslaugų sutartį;
- geležinkelio įmonė, siekianti, kad jai būtų suteikta prieiga.

4. Remdamasi reguliavimo institucijų, kompetentingų valdžios institucijų bei geležinkelio įmonių patirtimi ir 57 straipsnio 1 dalyje nurodyto tinklo veikla, Komisija ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 16 d. patvirtina priemones, kuriose išsamiai nustatomi šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalių taikymo tvarka ir kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Valstybės narės taip pat gali apriboti teisę įlaipinti ir išlaipinti keleivius toje pačioje valstybėje narėje esančiose tarptautinės keleivių vežimo paslaugos maršruto stotyse, jei buvo suteikta išimtinė teisė vežti keleivius tarp tų stočių pagal koncesijos sutartį, sudarytą anksčiau nei 2007 m. gruodžio 4 d. remiantis sąžininga konkurso tvarka ir laikantis atitinkamų Sąjungos teisės principų. Šie apribojimai gali būti taikomi pirminiu sutarties galiojimo laikotarpiu arba 15 metų laikotarpiu, atsižvelgiant į tai, kuris laikotarpis yra trumpesnis.

6. Valstybės narės užtikrina, kad 1, 2, 3 ir 5 dalyse nurodytiems sprendimams būtų taikoma teisminė kontrolė.

12 straipsnis

Keleivių vežimo paslaugas teikiančių geležinkelio įmonių apmokestinimas

1. Nedarant poveikio 11 straipsnio 2 daliai, valstybės narės, laikydamosi šiame straipsnyje nustatytų sąlygų, gali įgalioti valdžios institucijas, atsakingas už keleivių vežimą geležinkelių transportu, imti mokesčių iš geležinkelio įmonių, teikiančių keleivių vežimo paslaugas, už maršrutų, kurie priskiriami tos valdžios institucijos jurisdikcijai ir kurie yra tarp dviejų tos valstybės narės stočių, naudojimą.

Tokiu atveju, geležinkelio įmonėms, teikiančioms vietas ar tarptautines keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas, už maršrutų, kurie priskiriami tos valdžios institucijos jurisdikcijai, naudojimą taikomas toks pats mokestis.

2. Mokesčiu siekiama kompensuoti valdžios institucijos išlaidas, atsirandančias dėl pareigos teikti viešąsias paslaugas, remiantis viešųjų paslaugų sutartimis, sudarytomis pagal Sąjungos teisę. Pajamos, atsiradusios iš tokio mokesčio ir sumokėtos kaip kompensacija, negali viršyti dydžio, reikalingo visoms ar daliai išlaidų, susidariusių vykdant pareigas teikti viešąsias paslaugas, padengti, atsižvelgiant į atitinkamas pajamas ir į pagrįstą su tų pareigų vykdymu susijusį pelną.

3. Mokestis imamas vadovaujantis Sąjungos teise ir turi atitikti sąžiningumo, skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principus visų pirma paslaugos vidutinės kainos keleiviui ir mokesčio dydžio atžvilgiu. Mokesčio pagal šią dalį suma neturi kelti pavojaus keleivių vežimo paslaugų, kurių atžvilgiu šis mokestis imamas, ekonominiam gyvybingumui.

4. Atitinkamos valdžios institucijos saugo informaciją, būtiną nustatyti mokesčių kilmę ir jų panaudojimą. Valstybės narės teikia šią informaciją Komisijai.

5. Remdamasi reguliavimo institucijų, geležinkelio įmonių ir kompetentingų valdžios institucijų patirtimi ir 57 straipsnio 1 dalyje nurodyto tinklo veikla, Komisija patvirtina priemones, kuriose išsamiai nustatomi šio straipsnio taikymo tvarka ir kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

13 straipsnis

Prieigos prie paslaugų sąlygos

1. Infrastruktūros valdytojai teikia visoms geležinkelio įmonėms nediskriminuojant II priedo 1 punkte nustatytą minimalų prieigos paketą.

2. Paslaugų įrenginių operatoriai be diskriminacijos suteikia visoms geležinkelio įmonėms prieigą (įskaitant prieigą prie kelių) prie II priedo 2 punkte nurodytų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų.

3. Siekiant užtikrinti visiškai skaidrią ir be diskriminacijos prieigą prie II priedo 2 punkto a, b, c, d, g ir i papunkčiuose nurodytų paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų, kai tokio paslaugų įrenginio operatorių tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja įstaiga arba įmonė, kuri taip pat veikia ir užima dominuojančią padėtį nacionalinėse geležinkelių transporto paslaugų rinkose, kuriose naudojami tie infrastruktūros įrenginiai, tokių paslaugų įrenginių operatorius turi būti nepriklausomas nuo tos įstaigos ar įmonės organizaciniu ir sprendimų priėmimo atžvilgiu. Toks nepriklausomumas nereikia reikalavimo paslaugų įrenginiams įsteigti atskirą juridinį asmenį ir šį reikalavimą galima įvykdyti atitinkamai organizuojant skirtingus to paties juridinio asmens padalinius.

Visiems II priedo 2 punkte nurodytiems paslaugų įrenginiams operatorius ir jo įstaiga ar įmonė turi turėti atskiras apskaitas, įskaitant atskirus balansus ir pelno (nuostolių) atskaitas.

Kai paslaugų įrenginio veikimą užtikrina infrastruktūros valdytojas arba šio įrenginio operatorių tiesiogiai ar netiesiogiai valdo infrastruktūros valdytojas, laikoma, kad atitiktis šioje dalyje nustatytiems reikalavimams yra įrodyta įvykdžius 7 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

4. Į geležinkelio įmonių pateiktus prieigos prie paslaugų įrenginių, nurodytų II priedo 2 punkte, ir juose teikiamų paslaugų prašymus atsakoma per pagrįstą laikotarpį, kurį nustato 55 straipsnyje nurodyta reguliavimo institucija. Tokie prašymai gali būti atmesti, tik jei jiems yra perspektyvių alternatyvų teikti atitinkamas krovinių arba keleivių vežimo paslaugas tuo pačiu arba alternatyviu maršrutu ekonomiškai priimtinais sąlygomis. Tai neįpareigoja paslaugų įrenginio operatoriaus investuoti į išteklius arba infrastruktūros įrenginius, kad būtų patenkinti visi geležinkelio įmonių prašymai.

Geležinkelio įmonėms pateikus prašymus dėl prieigos prie paslaugų įrenginių, kuriuos valdo 3 dalyje nurodytas paslaugų įrenginio operatorius, ir juose teikiamų paslaugų, tas operatorius turi raštu pagrįsti kiekvieną sprendimą atmesti prašymą ir nurodyti perspektyvias alternatyvas kituose įrenginiuose.

5. Gavęs prieštaraujančius prašymus II priedo 2 punkte nurodytų paslaugų įrenginių operatorius stengiasi kiek įmanoma patenkinti visus prašymus. Jei nėra perspektyvių alternatyvų ir pagal pareikštą poreikį neįmanoma patenkinti visų atitinkamos infrastruktūros įrenginių pajėgumų prašymų, pareiškėjas gali pateikti skundą 55 straipsnyje nurodytai reguliavimo institucijai, kuri išnagrinėja atvejį ir prireikus imasi veiksmų, siekdama užtikrinti, kad tam pareiškėjui būtų skirta tinkama pajėgumų dalis.

6. Jei II priedo 2 punkte nurodytas paslaugų įrenginys nenaudojamas bent dvejus metus iš eilės ir to paslaugų įrenginio operatoriams pareikštas geležinkelio įmonės suinteresuotumas naudotis tuo įrenginiu grindžiamas pareikštu poreikiu, jų savininkas paskelbia, kad visais įrenginiais arba jų dalimi galima naudotis išperkamosios nuomos arba nuomos sąlygomis kaip paslaugų įrenginiais, išskyrus atvejus, kai to paslaugų įrenginio operatorius įrodo, kad dėl vykdomo pertvarkymo tuo įrenginiu geležinkelio įmonei naudotis neįmanoma.

7. Jei paslaugų įrenginio operatorius kaip papildomas paslaugas teikia II priedo 3 punkte nurodytas paslaugas, jis be diskriminacijos jas teikia geležinkelio įmonėms joms pateikus prašymą.

8. Geležinkelio įmonės gali prašyti infrastruktūros valdytojo ar kitų paslaugų įrenginio operatorių kitų II priedo 4 punkte nurodytų pagalbinių paslaugų. Paslaugų įrenginio operatorius šių paslaugų teikti neprivalo. Jei paslaugų įrenginio operatorius nusprendžia teikti kitiems bet kurią iš šių paslaugų, jis nediskriminuodamas jas teikia geležinkelio įmonėms jų paprašius.

9. Remdamasi reguliavimo institucijų, kompetentingų valdžios institucijų bei paslaugų įrenginių operatorių patirtimi ir 57 straipsnio 1 dalyje nurodyto tinklo veikla, Komisija gali patvirtinti priemones, kuriose išsamiai nustatomi priegos prie II priedo 2–4 punktuose nurodytuose paslaugų įrenginiuose teikiamų paslaugų tvarka ir kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

atžvilgiu arba ribojančios geležinkelio įmonių laisvę teikti tarpvalstybines paslaugas.

2. Ne vėliau kaip 2013 m. birželio 16 d. valstybės narės praneša Komisijai apie visus tarp valstybių narių iki šios datos sudarytus tarpvalstybinius susitarimus, o apie sudaromus naujus arba peržiūrėtus susitarimus praneša prieš juos sudarant. Per devynis mėnesius nuo pranešimo apie susitarimus, sudarytus tarp valstybių narių anksčiau nei 2012 m. gruodžio 15 d., gavimo dienos ir per keturis mėnesius nuo pranešimo apie naujus ir peržiūrėtus susitarimus gavimo dienos Komisija priima sprendimą dėl šių susitarimų atitikties Sąjungos teisei. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

3. Nedarant poveikio Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos padalijimui ir vadovaujantis Sąjungos teise, valstybės narės praneša Komisijai apie savo ketinimą pradėti derybas dėl susitarimų ir sudaryti naujus ar peržiūrėtus valstybių narių ir trečiųjų šalių tarpvalstybinius susitarimus.

4. Jeigu per du mėnesius nuo 2 dalyje nurodyto pranešimo apie valstybės narės ketinimą pradėti derybas gavimo dienos Komisija padaro išvadą, kad tos derybos gali sutrukdyti siekti su atitinkamomis trečiosiomis šalimis Sąjungos vedamose derybose užsibrėžtų tikslų ir (arba) gali būti sudarytas Sąjungos teisės neatitinkantis susitarimas, ji apie tai praneša tai valstybei narei.

Valstybės narės reguliariai informuoja Komisiją apie visas tokias derybas ir prireikus kviečia Komisiją dalyvauti stebėtojo teisėmis.

5. Valstybėms narėms leidžiama laikinai taikyti ir (arba) sudaryti naujus ar peržiūrėtus tarpvalstybinius susitarimus su trečiosiomis šalimis, jeigu jie atitinka Sąjungos teisę ir neprieštarauja Sąjungos transporto politikos tikslui. Tokius sprendimus dėl leidimo priima Komisija. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

6 SKIRSNIS

Su stebėseną susiję Komisijos uždaviniai

15 straipsnis

Rinkos stebėsenos apimtis

1. Komisija imasi priemonių, būtinų stebėti Sąjungos geležinkelių transporto technines ir ekonomines sąlygas bei rinkos raidą.

5 SKIRSNIS

Tarpvalstybiniai susitarimai

14 straipsnis

Bendrieji tarpvalstybinių susitarimų principai

1. Valstybės narės užtikrina, kad tarpvalstybinių susitarimų nuostatos nebūtų diskriminuojančios geležinkelio įmonių

2. Tokiomis aplinkybėmis Komisija į savo darbą įtraukia atitinkamų valstybių narių, įskaitant 55 straipsnyje nurodytų reguliavimo institucijų, ir sektorių atstovus, prirėkus ir geležinkelių sektoriaus socialinius partnerius, naudotojus ir vietas bei regioninės valdžios institucijų atstovus, kad jie galėtų geriau stebėti geležinkelių sektoriaus plėtrą ir rinkos raidą, įvertinti patvirtintų priemonių poveikį ir išanalizuoti Komisijos planuojamų priimti priemonių poveikį. Prirėkus Komisija taip pat įtraukia Europos geležinkelio agentūrą pagal jos veiklos sritį, nurodytą 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 881/2004, įsteigiančiame Europos geležinkelio agentūrą (Agentūros reglamentas) ⁽¹⁾.

3. Komisija stebi tinklų panaudojimą ir bendrųjų sąlygų raidą geležinkelių sektoriuje, ypač infrastruktūros apmokestinimą, pajėgumų paskirstymą, investicijas į geležinkelių infrastruktūrą, geležinkelių transporto paslaugų kainų ir kokybės raidą, geležinkelių transporto paslaugas, dėl kurių sudarytos viešųjų paslaugų sutartys, licencijavimą ir rinkos atvirumo bei suderinimo tarp valstybių narių laipsnį, užimtumo ir susijusių socialinių sąlygų geležinkelių sektoriuje raidą. Ši stebėjimo veikla nedaro poveikio panašiai veiklai valstybėse narėse ir socialinių partnerių vaidmeniui.

4. Kas dvejus metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje praneša apie:

- a) vidaus rinkos raidą geležinkelių paslaugų sektoriuje ir geležinkelio įmonėms teiktinas paslaugas, kaip nurodyta II priede;
- b) 3 dalyje nurodytas bendrąsias, įskaitant viešojo keleivinio transporto paslaugų, sąlygas;
- c) Sąjungos geležinkelių tinklo būklę;
- d) prieigos prie infrastruktūros teisių panaudojimą;
- e) kliūtis, trukdančias teikti veiksmingesnes geležinkelių paslaugas;
- f) infrastruktūros ribotumus;
- g) teisės aktų poreikį.

5. Kad Komisija galėtų stebėti rinką, valstybės narės, gerbdamos socialinių partnerių vaidmenį, kiekvienais metais Komisijai pateikia būtiną informaciją apie tinklų naudojimą ir bendrųjų sąlygų raidą geležinkelių sektoriuje.

6. Komisija gali patvirtinti priemones siekdama užtikrinti valstybių narių pareigos teikti ataskaitas nuoseklumą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III SKYRIUS

GELEŽINKELIO ĮMONIŲ LICENCIJAVIMAS

1 SKIRSNIS

Licencijas išduodanti institucija

16 straipsnis

Licencijas išduodanti institucija

Kiekviena valstybė narė paskiria licencijas išduodančią instituciją, atsakingą už licencijų išdavimą ir už tai, kad būtų vykdomos šiame skyriuje nustatytos pareigos.

Licencijas išduodanti institucija pati neteikia geležinkelių transporto paslaugų ir yra nepriklausoma nuo tas paslaugas teikiančių įmonių ar subjektų.

2 SKIRSNIS

Licencijos išdavimo sąlygos

17 straipsnis

Bendrieji reikalavimai

1. Įmonė gali pateikti paraišką dėl licencijos toje valstybėje narėje, kurioje įmonė yra įsteigta.
2. Valstybės narės neišduoda licencijos arba nepratęsia jos galiojimo trukmės, jeigu nesilaikoma šio skyriaus reikalavimų.
3. Įmonei, kuri įvykdo šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, leidžiama gauti licenciją.
4. Jokiai įmonei neleidžiama teikti geležinkelių transporto paslaugų, kurioms taikomos šio skyriaus nuostatos, jeigu įmonei neišduota atitinkama licencija teikti paslaugas.

Vis dėlto tokia licencija savaime nesuteikia jos turėtojui teisės naudotis geležinkelių infrastruktūra.

5. Komisija patvirtina priemones, kuriose būtų išsamiai nurodyta bendros licencijos formos naudojimo tvarka, ir, jei to reikia siekiant užtikrinti sąžiningą ir veiksmingą konkurenciją geležinkelių transporto rinkose, – šio straipsnio taikymo tvarką. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

18 straipsnis

Licencijos išdavimo sąlygos

Turi būti reikalaujama, kad paraišką dėl licencijos pateikianti įmonė, prieš pradėdama savo veiklą, turėtų galėti įrodyti atitinkamos valstybės narės licencijas išduodančioms institucijoms, kad ji bet kuriuo metu galės atitikti geros reputacijos, finansinės būklės, profesinės kompetencijos ir civilinės atsakomybės draudimo reikalavimus, kaip išvardyta 19–22 straipsniuose.

⁽¹⁾ OL L 164, 2004 4 30, p. 1.

Tais tikslais kiekviena paraišką dėl licencijos teikianti įmonė pateikia visą atitinkamą informaciją.

19 straipsnis

Geros reputacijos reikalavimai

Valstybės narės apibrėžia sąlygas, kuriomis remiantis nustatoma, ar laikomasi geros reputacijos reikalavimų, norint užtikrinti, kad paraišką dėl licencijos pateikusi geležinkelio įmonė arba jai vadovaujantys asmenys:

- a) nebuvo teisti už sunkius baudžiamuosius, įskaitant finansinius, nusikaltimus;
- b) nebuvo paskelbti bankrutavusiai;
- c) nebuvo teisti už rimtus specialiuose transportui taikomuose teisės aktuose nustatytus pažeidimus;
- d) nebuvo teisti už didelius ar pakartotinus socialinės apsaugos arba darbo teisės numatytų įsipareigojimų pažeidimus, įskaitant įsipareigojimus, prisiimtus laikantis profesinės sveikatos ir darbo saugos teisės aktų, taip pat muitinės teisės aktų reikalavimų, kai bendrovė nori vykdyti tarpvalstybines krovinų vežimo operacijas, kurioms taikomos muitinės procedūros.

20 straipsnis

Finansinės būklės reikalavimai

1. Finansinės būklės reikalavimai įvykdomi, kai paraišką dėl licencijos pateikusi įmonė gali įrodyti, kad 12 mėnesių laikotarpiu ji sugebės įvykdyti savo šiuo metu galiojančias ir potencialias pareigas, nustatytas esant realioms prielaidoms.

2. Licencijas išduodanti institucija tikrina finansinę būklę, visų pirma pagal geležinkelio įmonės metinę atskaitomybę, arba paraišką dėl licencijos pateikusios įmonės, negalinčios pateikti metinės atskaitomybės, atveju – pagal buhalterinį balansą. Kiekviena paraišką dėl licencijos pateikusi įmonė nurodo bent III priede nurodytą informaciją.

3. Licencijas išduodanti institucija negali pripažinti, kad paraišką dėl licencijos pateikusios įmonės finansinė būklė atitinka reikalavimus, jeigu dėl tos įmonės vykdomos veiklos ji turi didelių arba nuolatinių mokesčių ar socialinio draudimo įsiskolinimų.

4. Licencijas išduodanti institucija gali prašyti, kad bankas, valstybinis taupomasis bankas, apskaitininkas arba auditorius pateiktų audito ataskaitą ir atitinkamus dokumentus. Tuose dokumentuose turi būti nurodyta III priede išvardyta informacija.

5. Komisijai pagal 60 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl tam tikrų III priedo pakeitimų. Taigi, III priedas gali būti iš dalies keičiamas siekiant patikslinti informaciją, kurią paraišką dėl licencijos pateikusi geležinkelio įmonė turi pateikti ar papildyti, atsižvelgiant į licencijas išduodančių institucijų patirtį arba geležinkelių transporto rinkos raidą.

21 straipsnis

Reikalavimai, susiję su profesine kompetencija

Reikalavimai, susiję su profesine kompetencija, įvykdomi tuomet, kai paraišką dėl licencijos teikianti geležinkelio įmonė gali įrodyti, kad ji turi ar turės valdymo struktūrą, kurioje būtų žinių arba patirties, būtinos vykdyti saugią ir patikimą licencijoje nurodytos veiklos rūšies operatyvinę kontrolę ir priežiūrą.

22 straipsnis

Civilinės atsakomybės reikalavimai

Nedarant poveikio Sąjungos taisyklėms dėl valstybės pagalbos ir laikantis SESV 93, 107 ir 108 straipsnių, geležinkelio įmonės civilinė atsakomybė pagal nacionalinės ir tarptautinės teisės aktus tinkamai apdraudžiama arba ji turi turėti atitinkamą draudimo garantiją rinkos sąlygomis nelaimingų atsitikimų, ypač susijusių su keleiviais, bagažu, kroviniu, pašto siuntomis ar trečiaisiais asmenimis, atveju. Nepaisant šio įsipareigojimo, gali būti atsižvelgta į įvairių rūšių paslaugų, ypač geležinkelių transporto paslaugų, teikiamų kultūros ar paveldo tikslais, specifiką ir rizikos pobūdį.

3 SKIRSNIS

Licencijos galiojimas

23 straipsnis

Galiojimas teritorijos ir laiko atžvilgiu

1. Licencija galioja visoje Sąjungos teritorijoje.
2. Licencija galioja tol, kol geležinkelio įmonė vykdo šiame skyriuje nustatytas pareigas. Vis dėlto licencijas išduodanti institucija gali nustatyti, kad ji būtų reguliariai iš naujo peržiūrima. Jei priimta tokia nuostata, licencijos peržiūrimos bent kas penkerius metus.
3. Į pačią licenciją gali būti įrašytos nuostatos dėl licencijos paskelbimo laikinai negaliojančia arba jos atšaukimo.

24 straipsnis

Laikinoji licencija, patvirtinimas, laikinas galiojimo sustabdymas ir atšaukimas

1. Jeigu yra pagrįstų abejonų, ar geležinkelio įmonė, kuriai licencijas išduodanti institucija yra išdavusi licenciją, atitinka šio skyriaus, ir ypač 18 straipsnio, reikalavimus, licencijas išduodanti institucija gali bet kuriuo metu patikrinti, ar ta geležinkelio įmonė tikrai atitinka tuos reikalavimus.

Jeigu licencijas išduodanti institucija yra įsitikinusi, kad geležinkelio įmonė negali įvykdyti reikalavimų, ji paskelbia licenciją laikinai negaliojančia arba ją atšaukia.

2. Jeigu valstybės narės licencijas išduodanti institucija yra įsitikinusi, kad kyla pagrįstų abejonų dėl to, ar geležinkelio įmonė, kuriai licenciją yra išdavusi kitos valstybės narės institucija, atitinka šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, pirmosios valstybės narės institucija nedelsdama apie tai praneša kitos valstybės narės licencijas išduodančiai institucijai.

3. Nepaisydama 1 dalies tais atvejais, jeigu licencija yra paskelbta laikinai negaliojančia arba atšaukta todėl, kad nesilaikoma finansinės būklės reikalavimų, licencijas išduodanti institucija gali išduoti laikinąją licenciją kol geležinkelio įmonė bus pertvarkyta, jeigu nekyla grėsmė saugai. Tačiau laikinoji licencija galioja ne ilgiau kaip šešis mėnesius nuo jos išdavimo dienos.

4. Tais atvejais, kai geležinkelio įmonė nutraukia savo veiklą šešiams mėnesiams arba šios veiklos nepradeda per šešis mėnesius nuo licencijos išdavimo dienos, licencijas išduodanti institucija gali nuspręsti, kad licencija turi būti pakartotinai pateikta patvirtinti arba paskelbta laikinai negaliojančia.

Veiklos pradžioje geležinkelio įmonė gali prašyti, kad būtų nustatytas ilgesnis laikotarpis atsižvelgiant į konkretų numatytą teikti paslaugų pobūdį.

5. Įvykus pokyčiams, turintiems įtakos įmonės teisei padėčiai, ir ypač įmonių susijungimo arba įsigijimo atveju licencijas išduodanti valdžios institucija gali nuspręsti, kad licencija būtų pateikta dar kartą patvirtinti. Geležinkelio įmonės gali nutraukti savo veiklos, nebent licencijas išduodanti institucija nuspręstų, kad saugai keliami grėsmė. Tokiu atveju nurodomos tokio sprendimo priežastys.

6. Jeigu geležinkelio įmonė ketina reikšmingai pakeisti arba išplėsti savo veiklą, jos licencija iš naujo pateikiama licencijas išduodančiai institucijai, kad ši galėtų ją iš naujo apsvarstyti.

7. Licencijas išduodanti institucija neleidžia geležinkelio įmonei, kuriai pradėta bankroto arba panaši procedūra, išlaikyti savo licencijos, jeigu ta institucija yra įsitikinusi, kad per pagrįstą laikotarpį pertvarkyti įmonę finansiškai nėra realios galimybės.

8. Kai licencijas išduodanti institucija išduoda licenciją, laikinai sustabdo jos galiojimą, ją atšaukia ar keičia, ji nedelsdama apie tai praneša Europos geležinkelio agentūrai. Europos geležinkelio agentūra apie tai nedelsdama informuoja kitų valstybių narių licencijas išduodančias institucijas.

25 straipsnis

Licencijų išdavimo tvarka

1. Atitinkama valstybė narė viešai paskelbia licencijų išdavimo tvarką ir apie tai praneša Komisijai.

2. Licencijas išduodanti institucija priima sprendimą dėl paraiškos per kuo trumpesnę laikotarpį, tačiau ne ilgesnę kaip trys mėnesiai nuo visos atitinkamos informacijos, ypač III priede išvardytos išsamios informacijos, pateikimo dienos. Licencijas išduodanti institucija atsižvelgia į visą turimą informaciją. Sprendimas nedelsiant perduodamas paraišką dėl licencijos pateikusiai geležinkelio įmonei. Atsakis išduoti licenciją, nurodomos tokio sprendimo priežastys.

3. Valstybės narės užtikrina, kad licencijas išduodančios institucijos sprendimams būtų taikoma teisminė kontrolė.

IV SKYRIUS

MOKESČIŲ UŽ NAUDOJIMĄSI GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪRA ĖMIMAS IR GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪROS PAJĖGUMŲ PASKIRSTYMAS

1 SKIRSNIS

Bendrieji principai

26 straipsnis

Veiksmingas infrastruktūros pajėgumų naudojimas

Valstybės narės užtikrina, kad geležinkelių infrastruktūros apmokestinimo ir pajėgumų paskirstymo sistemos atitiktų šioje direktyvoje nustatytus principus ir taip leistų infrastruktūros valdytojui prekiauti turimais infrastruktūros pajėgumais ir optimaliai veiksmingai juos panaudoti.

27 straipsnis

Tinklo nuostatai

1. Pasikonsultavęs su suinteresuotomis šalimis, infrastruktūros valdytojas parengia ir paskelbia tinklo nuostatus, kuriuos galima įsigyti sumokėjus tam tikrą mokestį, kuris negali būti didesnis už tų nuostatų paskelbimo sąnaudas. Tinklo nuostatai paskelbiami bent dviem oficialiosiomis Sąjungos kalbomis. Elektroniniu formatu tinklo nuostatų turinys nemokamai pateikiamas infrastruktūros valdytojo interneto portale ir prieinamas per bendrą interneto portalą. Tą interneto portalą infrastruktūros valdytojai sukuria bendradarbiaudami pagal 37 ir 40 straipsnius.

2. Tinklo nuostatuose aprašomas infrastruktūros, kuria gali naudotis geležinkelio įmonės, pobūdis ir juose pateikiama informacija apie prieigos prie atitinkamos geležinkelių infrastruktūros sąlygas. Tinklo nuostatuose taip pat pateikiama informacija apie prieigos prie paslaugų įrenginių, prijungtų prie infrastruktūros valdytojo tinklo, ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų sąlygos arba nurodoma interneto svetainė, kurioje tokia informacija pateikiama nemokamai elektroniniu formatu. Tinklo nuostatų turinys pateiktas IV priede.

3. Tinklo nuostatai nuolat atnaujinami ir prirėkus iš dalies keičiami.

4. Tinklo nuostatai paskelbiami ne vėliau kaip prieš keturis mėnesius iki termino pateikti prašymus skirti infrastruktūros pajėgumų.

28 straipsnis

Geležinkelio įmonių ir infrastruktūros valdytojų sutartys

Kiekviena geležinkelio įmonė, teikianti geležinkelių transporto paslaugas, su naudojamos geležinkelių infrastruktūros valdytojais pagal viešąją ar privatinę teisę sudaro būtinas sutartis. Pagal šią direktyvą tokias sutartis reglamentuojančios sąlygos turi būti nediskriminuojančios ir skaidrios.

2 SKIRSNIS

Infrastruktūros ir paslaugų mokesčiai

29 straipsnis

Mokesčių įvedimas, nustatymas ir surinkimas

1. Valstybės narės, laikydamosi 4 straipsnyje nustatyto valdymo nepriklausomumo, nustato apmokestinimo sistemą.

Taikydamos tą sąlygą, valstybės narės taip pat nustato konkrečias apmokestinimo taisykles arba suteikia tokius įgaliojimus infrastruktūros valdytojui.

Valstybės narės užtikrina, kad tinklo nuostatuose būtų pateikta apmokestinimo sistema ir apmokestinimo taisyklės arba nurodyta tinklavietė, kurioje būtų paskelbtos apmokestinimo sistema ir apmokestinimo taisyklės.

Mokesčius už naudojimąsi infrastruktūra nustato ir juos surenka infrastruktūros valdytojas, laikydamasis nustatytos apmokestinimo sistemos ir apmokestinimo taisyklių.

Nedarant poveikio 4 straipsnyje nustatytam valdymo nepriklausomumui, jeigu teisė buvo tiesiogiai suteikta konstituciniu įstatymu anksčiau nei 2010 m. gruodžio 15 d., nacionalinis parlamentas gali turėti teisę nagrinėti ir prireikus peržiūrėti infrastruktūros valdytojo nustatytą mokesčių dydį. Tokia peržiūra turi būti užtikrinama, kad mokesčiai atitiktų šios direktyvos reikalavimus, nustatytą apmokestinimo sistemą ir apmokestinimo taisykles.

2. Infrastruktūros valdytojai užtikrina, kad visame jų tinkle būtų taikoma tais pačiais principais pagrįsta apmokestinimo sistema, išskyrus tuos atvejus, kai pagal 32 straipsnio 3 dalį taikomos ypatingos priemonės.

3. Infrastruktūros valdytojai užtikrina, kad taikant apmokestinimo sistemą įvairioms geležinkelio įmonėms, panašioje rinkos dalyje teikiančioms lygiaverčio pobūdžio paslaugas, būtų nustatomi lygiaverčiai ir nediskriminuojantys mokesčiai ir kad faktiškai taikomi mokesčiai atitiktų tinklo nuostatuose nustatytas taisykles.

4. Infrastruktūros valdytojas saugo pareiškėjų jam suteiktos informacijos komercinį konfidencialumą.

30 straipsnis

Infrastruktūros išlaidos ir apskaita

1. Tinkamai atsižvelgiant į saugą ir infrastruktūros paslaugų teikimo kokybės išlaikymą ir gerinimą, infrastruktūros valdytojai skatinami mažinti infrastruktūros teikimo išlaidas ir prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčių dydį.

2. Nedarant poveikio savo kompetencijai geležinkelių infrastruktūros planavimo ir finansavimo srityse ir, kai taikytina, biudžeto metinio periodiškumo principui, valstybės narės užtik-

rina, kad kompetentinga institucija ir infrastruktūros valdytojas ne trumpesniai kaip penkerių metų laikotarpiui sudarytų sutartį, kuria laikomasi V priede nustatytų pagrindinių principų ir kriterijų.

Valstybės narės užtikrina, kad 2012 m. gruodžio 15 d. galiojančios sutartys būtų pakeistos, jei reikia, suderinant jas su šia direktyva jų atnaujinimo metu arba ne vėliau kaip 2015 m. birželio 16 d.

3. Valstybės narės įgyvendina 1 dalyje nurodytas paskatas pagal 2 dalyje nurodytą sutartį arba naudojamos reguliavimo priemonės, arba derindamos paskatas, kad būtų sumažintos sutartyje nurodytos išlaidos ir mokesčių dydis taikant reguliavimo priemones.

4. Jei valstybė narė nusprendžia įgyvendinti 1 dalyje nurodytas paskatas naudodama reguliavimo priemones, tai bus grindžiama analize, kiek realiai galima sumažinti išlaidas. Šiomis nuostatomis nedaromas poveikis reguliavimo institucijos įgaliojimams peržiūrėti mokesčius, nurodytus 56 straipsnyje.

5. Dėl sutarties, nurodytos 2 dalyje, sąlygų ir infrastruktūros valdytojui skiriamo finansavimo sutartų mokėjimų struktūros susitariama iš anksto, kad jos galiotų visą sutarties galiojimo laiką.

6. Valstybės narės užtikrina, kad pareiškėjams ir pateikusiems prašymą potencialiems pareiškėjams kompetentinga valdžios institucija ir infrastruktūros valdytojas pateiktų informaciją dėl sutarties turinio ir kad jiems būtų sudarytos galimybės pareikšti nuomonę dėl sutarties turinio prieš ją pasirašant. Sutartis skelbiama per vieną mėnesį nuo jos sudarymo dienos.

Infrastruktūros valdytojas užtikrina sutarties nuostatų ir verslo plano nuoseklumą.

7. Infrastruktūros valdytojai parengia ir tvarko savo turto ir turto, už kurio valdymą jie yra atsakingi, registrą, kuris būtų naudojamas siekiant įvertinti, kokio finansavimo reikia jam taisyti ar pakeisti. Prie jo taip pat pateikiami duomenys apie išlaidas infrastruktūrai atnaujinti ir modernizuoti.

8. Infrastruktūros valdytojai nustato metodą, kaip paskirstyti išlaidas geležinkelio įmonėms teikiamoms įvairių tipų paslaugoms. Valstybės narės gali pareikalauti, kad jis būtų iš anksto patvirtintas. Tas metodas periodiškai atnaujinamas, remiantis geriausios tarptautinės praktikos principais.

31 straipsnis

Apmokestinimo principai

1. Mokesčiai už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ir paslaugų įrenginiais mokami atitinkamai infrastruktūros valdytojui ir paslaugų įrenginių operatoriui ir naudojami jų veiklai finansuoti.

2. Valstybės narės reikalauja, kad infrastruktūros valdytojas ir paslaugų įrenginių operatorius teiktų reguliavimo institucijai visą reikalingą informaciją apie taikomus mokesčius, kad reguliavimo institucija galėtų vykdyti 56 straipsnyje nurodytas funkcijas. Dėl to infrastruktūros valdytojas ir paslaugų įrenginių operatorius privalo įrodyti geležinkelio įmonėms, kad infrastruktūros ir paslaugų mokesčiai, kuriuos geležinkelio įmonė turi sumokėti jiems pagal 30–37 straipsnius pateiktas sąskaitas, atitinka metodologiją, taisykles ir tam tikrais atvejais tinklo nuostatuose nustatytas skaičiavimo sistemas.

3. Nedarant poveikio šio straipsnio 4 ar 5 daliai arba 32 straipsniui, už minimalų prieigos paketą ir prieigą prie infrastruktūros, jungiančios paslaugų įrenginius, nustatomi mokesčiai turi būti lygtis išlaidoms, kurios tiesiogiai patiriamos dėl traukinių eksploatavimo.

Anksčiau nei 2015 m. birželio 16 d. Komisija patvirtina priemones, kuriose išdėstoma išlaidų, tiesioginiai patiriamų dėl traukinių eksploatavimo, apskaičiavimo tvarka. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Infrastruktūros valdytojas gali nuspręsti laipsniškai prisitaikyti prie tos tvarkos per ne ilgiau kaip ketverius metus nuo tų įgyvendinimo aktų įsigaliojimo dienos.

4. Į 3 dalyje nurodytus infrastruktūros mokesčius gali būti įtrauktas mokestis, atspindintis konkrečios perpildytos infrastruktūros dalies pajėgumų stoką.

5. Infrastruktūros mokesčiai, nurodyti 3 dalyje, gali būti keičiami siekiant atsižvelgti į poveikio aplinkai, atsirandančio dėl traukinių eksploatacijos, išlaidas. Mokesčio keitimas diferencijuojamas atsižvelgiant į poveikio aplinkai dydį.

Remdamasi infrastruktūros valdytojų, geležinkelio įmonių, reguliavimo institucijų ir kompetentingų valdžios institucijų patirtimi ir atsižvelgdama į taikomas diferencijavimo pagal triukšmą sistemas, Komisija patvirtina įgyvendinimo priemones, kuriose nustatoma tvarka, kurios reikia laikytis taikant apmokestinimą už triukšmo poveikio aplinkai išlaidas, įskaitant šio taikymo trukmę, ir sudarant galimybę diferencijuoti infrastruktūros mokesčius, kad atitinkamai būtų atsižvelgiama į zonos, kuriai daromas poveikis, jautrumą dėl joje keliamo triukšmo, ypač į gyventojų, kuriems daromas poveikis, skaičių ir traukinių sudėtį, kuri turi įtakos keliamo triukšmo lygiui. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jie netinkamai neiškraipo geležinkelio įmonių konkurencijos ir nedaro poveikio bendram geležinkelių sektoriaus konkurencumui.

Atliekant bet kokius infrastruktūros mokesčių pakeitimus, kuriais siekiama atsižvelgti į keliamo triukšmo poveikį, turi būti skatinama modifikuoti riedmenis, įrengiant ekonomiškai naudingiausias mažai triukšmo keliančias stabdymo technologijas.

Vis dėlto apmokestinti išlaidas aplinkos apsaugai, kai taip apmokestinant padidėja bendros infrastruktūros valdytojo gaunamos pajamos, galima tik tuo atveju, jeigu toks apmokestinimas taikomas už krovinių vežimą keliais pagal Sąjungos teisę.

Jeigu iš išlaidų aplinkos apsaugai apmokestinimo gaunama papildomų pajamų, sprendimą dėl tų pajamų panaudojimo priima valstybės narės.

Valstybės narės užtikrina, kad būtų saugoma informacija, reikalinga tam, kad būtų galima nustatyti išlaidų aplinkos apsaugai apmokestinimo kilmę ir jo taikymą. Valstybės narės teikia šią informaciją Komisijai, jos prašymu.

6. Siekiant išvengti nepageidaujamų neproporcingų svyravimų, 3, 4 ir 5 dalyse nurodyti mokesčiai gali būti išreikšti kaip aritmetinis vidurkis, apskaičiuotas remiantis pagrįstu traukinių reisų ir laikotarpių skaičiumi. Tačiau santykinis infrastruktūros mokesčio dydis turi būti siejamas su teikiamoms paslaugoms priskirtinomis išlaidomis.

7. Mokestis, imamas už II priedo 2 punkte nurodytos prieigos prie paslaugų įrenginių ir tokiuose įrenginiuose teikiamas paslaugas, negali būti didesnis už jų teikimo išlaidas, pridėjus pagrįstą pelną.

8. Jei II priedo 3 ir 4 punktuose išvardytas papildomas ir pagalbinės paslaugas teikia tik vienas teikėjas, už tas paslaugas imamas mokestis negali būti didesnis už jų teikimo išlaidas pridėjus pagrįstą pelną.

9. Mokesčiai gali būti imami už infrastruktūros priežiūrai panaudotus pajėgumus. Tokie mokesčiai negali būti didesni negu infrastruktūros valdytojo dėl techninės priežiūros negautos grynosios pajamos.

10. Įrenginių, naudojamų II priedo 2, 3 ir 4 punktuose nurodytoms paslaugoms teikti, operatoriai infrastruktūros valdytojui pateikia informaciją apie mokesčius, kurie turi būti įrašyti į tinklo nuostatus arba nurodyti interneto svetainėje, kur tokia informacija prieinama nemokamai elektroniniu formatu pagal 27 straipsnį.

32 straipsnis

Apmokestinimo principams taikomos išimty

1. Siekdama visiškai kompensuoti infrastruktūros valdytojo patirtas išlaidas, valstybė narė, remdamasi veiksmingais, skaidriais ir nediskriminuojančiais principais, garantuodama optimalų geležinkelių transporto rinkos segmentų konkurencingumą, gali, jei rinka pajėgi tai pakelti, taikyti antkainius. Apmokestinimo sistemoje turi būti atsižvelgta į geležinkelio įmonių pasiektą produktyvumo padidėjimą.

Vis dėlto neleistina, kad dėl mokesčių dydžio infrastruktūra negalėtų naudotis tie rinkos segmentai, kurie gali apmokėti bent tiesiogines suteiktos vežimo geležinkeliais paslaugas išlaidas ir dar tokį gražos koeficientą, kokį gali pakelti rinka.

Prieš patvirtindamos tokių antkainių taikymą valstybės narės užtikrina, kad infrastruktūros valdytojai įvertintų jų svarbą konkretiems rinkos segmentams, apsarstydami bent VI priedo 1 punkte nurodytas rinkos segmentų poras ir palikdami tinkamas. Infrastruktūros valdytojų nustatytų rinkos segmentų sąrašas turi būti bent šie trys segmentai: krovinių vežimo paslaugos, keleivių vežimo paslaugos pagal viešųjų paslaugų sutartį ir kitos keleivių vežimo paslaugos.

Infrastruktūros valdytojai gali toliau išskirti rinkos segmentus pagal vežamas prekes ar keleivius.

Taip pat turi būti apibrėžti tie rinkos segmentai, kuriuose geležinkelio įmonės šiuo metu nevykdo veiklos, tačiau gali teikti paslaugas apmokestinimo sistemos galiojimo laikotarpiu. Infrastruktūros valdytojas tiems rinkos segmentams netaiko antkainių apmokestinimo sistemoje.

Rinkos segmentų sąrašas skelbiamas tinklo nuostatuose ir peržiūrimas bent kas penkerius metus. 55 straipsnyje nurodyta reguliavimo institucija, remdamasi 56 straipsniu, tikrina tą sąrašą.

2. Už prekių pervežimą iš trečiųjų šalių ir į jas, kuris vykdomas tinkle, kuriame vėžės plotis skiriasi nuo pagrindinio Sąjungos geležinkelių tinklo vėžės pločio, infrastruktūros valdytojai gali nustatyti didesnius mokesčius, kad padengtų visas patirtas išlaidas.

3. Dėl konkrečių ateities investicinių projektų arba konkrečių investicinių projektų, kurie buvo įgyvendinti po 1988 m., remdamasis tokių projektų ilgalaikėmis išlaidomis, jei jie padidins našumą ar ekonominių efektyvumą arba juos abu ir kurių kitaip nebūtų galima arba nebūtų buvę galima įgyvendinti, infrastruktūros valdytojas gali pradėti taikyti arba toliau taikyti didesnius mokesčius. Taikant tokią apmokestinimo tvarką taip pat gali būti numatyti susitarimai dėl su naujomis investicijomis susijusios rizikos pasidalinimo.

4. Infrastruktūros mokesčiai dėl geležinkelių transporto koridorių, nurodytų Komisijos sprendime 2009/561/EB⁽¹⁾, naudojimo diferencijuojami siekiant teikti paskatas įrengti traukiniuose ETCS, atitinkančią Komisijos sprendimu 2008/386/EB⁽²⁾ patvirtintą versiją ir vėlesnes versijas. Dėl tokio diferencijavimo neturi pakisti infrastruktūros valdytojo gaunamų pajamų dydis.

⁽¹⁾ 2009 m. liepos 22 d. Komisijos sprendimas 2009/561/EB, iš dalies keičiantis Sprendimo 2006/679/EB nuostatas dėl transeuropinės paprastųjų geležinkelių sistemos kontrolės, valdymo ir signalizacijos posisteminio techninių sąveikos specifikacijų įgyvendinimo (OL L 194, 2009 7 25, p. 60).

⁽²⁾ 2008 m. balandžio 23 d. Komisijos sprendimas 2008/386/EB, iš dalies keičiantis Sprendimo 2006/679/EB dėl transeuropinės paprastųjų geležinkelių sistemos kontrolės, valdymo ir signalizacijos posisteminio techninių sąveikos specifikacijų A priedą ir Sprendimo 2006/860/EB dėl transeuropinės greitųjų geležinkelių sistemos kontrolės, valdymo ir signalizacijos posisteminio techninių sąveikos specifikacijų A priedą (OL L 136, 2008 5 24, p. 11).

Nepaisydamos šio įpareigojimo valstybės narės gali nuspręsti, kad šis infrastruktūros mokesčių diferencijavimas netaikomas Sprendime 2009/561/EB nurodytoms geležinkelių linijoms, kuriomis gali važiuoti tik tie traukiniai, kuriuose įrengta ETCS.

Valstybės narės gali nuspręsti taikyti šį diferencijavimą ir Sprendime 2009/561/EB nenurodytoms geležinkelių linijoms.

Anksčiau nei 2015 m. birželio 16 d. ir atlikus poveikio įvertinimą, Komisija gali patvirtinti priemones, kuriomis nustatoma tvarka, kurios reikia laikytis taikant infrastruktūros mokesčio diferenciaciją, atsižvelgiant į laikotarpį, susijusį su Europos geležinkelio transporto valdymo sistemos (ERTMS) įgyvendinimo planu, parengtu pagal Sprendimą 2009/561/EB, ir užtikrinant, kad dėl to nepasikeis infrastruktūros valdytojo gaunamų pajamų dydis. Tomis įgyvendinimo priemonėmis pritaikoma diferenciacijos tvarka, taikoma traukiniams, teikiantiems vietos ir regionines paslaugas, kurie naudoja ribotą geležinkelių transporto koridorių dalį, nurodytą Sprendime 2009/561/EB. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jie netinkamai neiškraipo geležinkelio įmonių konkurencijos ir nedaro poveikio bendram geležinkelių sektoriaus konkurencingumui.

5. Siekdamas užkirsti kelią diskriminacijai valstybės narės užtikrina, kad bet kurio infrastruktūros valdytojo už lygiavertį naudojimąsi jo valdoma infrastruktūra taikomi vidutiniai ir ribiniai mokesčiai būtų panašaus dydžio ir kad už atitinkamas paslaugas, teikiamas tame pačiame rinkos segmente, būtų taikomi tokie patys mokesčiai. Infrastruktūros valdytojas tinklo nuostatuose nurodo, kad apmokestinimo sistema atitinka šiuos reikalavimus, jei tai gali būti padaryta neatskleidžiant konfidencialios komercinės informacijos.

6. Jeigu infrastruktūros valdytojas ketina keisti esminius šio straipsnio 1 dalyje nurodytos apmokestinimo sistemos elementus, jis ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki 27 straipsnio 4 dalyje nurodyto tinklo nuostatų išleidimo termino apie tuos pakeitimus paskelbia viešai.

33 straipsnis

Nuolaidos

1. Nedarant poveikio SESV 101, 102, 106 ir 107 straipsniams ir nepaisant šios direktyvos 31 straipsnio 3 dalyje nustatyto tiesioginių išlaidų principo, visos mokesčių, kuriuos infrastruktūros valdytojas taiko geležinkelio įmonei už kiekvieną paslaugą, nuolaidos turi atitikti šiame straipsnyje nustatytus kriterijus.

2. Nuolaidos, išskyrus 3 dalį, apsiriboja faktine infrastruktūros valdytojo administracinių išlaidų ekonomija. Nustatant nuolaidos dydį, į išlaidų ekonomiją, kuri jau įtraukta į taikomą mokesčių, galima neatsižvelgti.

3. Infrastruktūros valdytojai tam tikriems vežimo srautams gali taikyti sistemas, kuriomis galėtų naudotis visi infrastruktūros naudotojai, suteikdami terminuotas nuolaidas, kuriomis siekiama paskatinti naujų geležinkelių paslaugų atsiradimą, arba nuolaidas, skatinančias naudoti itin per mažai naudojamą linijas.

4. Nuolaidos gali būti siejamos tik su tam tikrai infrastruktūros daliai taikomais mokesčiais.

5. Panašioms paslaugoms taikomos panašios nuolaidų sistemos. Nuolaidų sistemos be diskriminacijos taikomos visoms geležinkelio įmonėms.

34 straipsnis

Kompensacijų už neapmokėtas aplinkos apsaugos, avarijų ir infrastruktūros išlaidas sistemos

1. Valstybės narės gali taikyti terminuotą naudojimosi geležinkelių infrastruktūra kompensacijos už aiškiai neapmokėtas konkuruojančių transporto rūšių aplinkos apsaugos, avarijų ir infrastruktūros išlaidas sistemą, jei šios išlaidos viršija atitinkamas geležinkelių išlaidas.

2. Jei kompensaciją gaunanti geležinkelio įmonė naudoja išskirtine teise, kartu su kompensacija naudotojams suteikiamos panašios lengvatos.

3. Taikoma metodologija ir atliekami skaičiavimai turi būti viešai prieinami. Svarbiausia turi būti suteikta galimybė parodyti konkrečias vengiamas apmokėti nepareikalautas konkuruojančios transporto infrastruktūros išlaidas ir užtikrinti, kad įmonėms ta sistema būtų taikoma nediskriminuojančiomis sąlygomis.

4. Valstybės narės užtikrina, kad sistema atitiktų SESV 93, 107 ir 108 straipsnius.

35 straipsnis

Veiklos rezultatų gerinimo sistema

1. Infrastruktūros apmokestinimo sistemos turi skatinti geležinkelio įmones ir infrastruktūros valdytoją mažinti sutrikimų skaičių ir gerinti geležinkelių tinklo veiklą taikant veiklos rezultatų gerinimo sistemą. Šioje sistemoje gali būti numatytos baudos už tinklo darbą trikdančius veiksmus, kompensacijos dėl tokių trikdymų nukentėjusioms įmonėms ir premijos už geresnius, negu buvo planuota, veiklos rezultatus.

2. VI priedo 2 punkte išvardyti pagrindiniai veiklos rezultatų gerinimo sistemos principai taikomi visame tinkle.

3. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 60 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl VI priedo 2 punkto c papunkčio pakeitimų. Taigi, VI priedo 2 punkto c papunktis gali būti iš dalies keičiamas, atsižvelgiant į geležinkelių rinkos raidą ir 55 straips-

nyje nurodytų reguliavimo institucijų, infrastruktūros valdytojų bei geležinkelio įmonių įgytą patirtį. Tokiais pakeitimais pritaikomos vėlavimų rūšys pagal pramonės geriausią praktiką.

36 straipsnis

Mokesčiai už pajėgumų rezervavimą

Infrastruktūros valdytojai gali imti atitinkamą mokestį už paskirstytus, tačiau nepanaudotus pajėgumus. Tas mokestis už nepanaudojimą turi skatinti veiksmingai panaudoti pajėgumus. Tokio mokesčio nustatymas pareiškėjams yra privalomas, kai pareiškėjai, kuriems paskirta traukinio linija, reguliariai jos arba jos dalių nepanaudoja. Siekdami nustatyti šį mokestį infrastruktūros valdytojai savo tinklo nuostatose paskelbia kriterijus, kuriais remiantis nustatomas tokio nepanaudojimo faktas. 55 straipsnyje nurodyta reguliavimo institucija kontroliuoja tokius kriterijus vadovaudamasi 56 straipsniu. Šio mokesčio mokėjimus atlieka arba pareiškėjas, arba geležinkelio įmonė, paskirta pagal 41 straipsnio 1 dalį. Infrastruktūros valdytojas visada turi galėti kiekvieną suinteresuotąjį asmenį informuoti apie geležinkelio įmonėms naudotojoms paskirstytus infrastruktūros pajėgumus.

37 straipsnis

Bendradarbiavimas daugiau nei vieno tinklo apmokestinimo sistemų klausimais

1. Valstybės narės užtikrina, kad infrastruktūros valdytojai bendradarbiautų, kad būtų galima taikyti veiksmingas apmokestinimo sistemas, ir derintų apmokestinimą arba nustatytų mokesčius už geležinkelių transporto paslaugas, teikiamas daugiau negu viename geležinkelių sistemos infrastruktūros tinkle Sąjungoje. Visų pirma infrastruktūros valdytojai siekia garantuoti optimalų tarptautinių geležinkelių paslaugų konkurencingumą ir užtikrinti veiksmingą geležinkelių tinklų panaudojimą. Šiuo tikslu jie nustato tinkamas procedūras, kurioms privalomos šioje direktyvoje nustatytos taisyklės.

2. Siekdamas šio straipsnio 1 dalies tikslų, valstybės narės užtikrina infrastruktūros valdytojų bendradarbiavimą, kad daugiau negu vienu geležinkelių sistemos tinkle Sąjungoje vykdomam susisiekimui būtų galima veiksmingai taikyti 32 straipsnyje nurodytus antkainius ir 35 straipsnyje nurodytas veiklos rezultatų gerinimo sistemas.

3 SKIRSNIS

Infrastruktūros pajėgumų paskirstymas

38 straipsnis

Su infrastruktūros pajėgumais susijusios teisės

1. Infrastruktūros pajėgumus paskirsto infrastruktūros valdytojas. Pajėgumus paskyrus pareiškėjui, jį gavėjas negali jų perduoti kitai įmonei ar kitai paslaugai.

Bet kokia prekyba infrastruktūros pajėgumais yra draudžiama, o dėl tokios prekybos ateityje pajėgumai nebeskiriami.

Jei vykdydama pareiškėjo, kuris nėra geležinkelio įmonė, veiklą pajėgumus naudoja geležinkelio įmonė, tai nėra pajėgumų perdavimas.

2. Teisė naudotis konkrečiais infrastruktūros pajėgumais kaip traukinio linija pareiškėjams gali būti suteikta ne ilgesniam kaip vieno tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui.

Infrastruktūros valdytojas ir pareiškėjas gali sudaryti, kaip numatyta 42 straipsnyje, pamatinį susitarimą, pagal kurį tam tikros geležinkelių infrastruktūros pajėgumai būtų naudojami ilgesnį laikotarpį negu tas, kuriam sudaromas vienas tarnybinis traukinių tvarkaraštis.

3. Infrastruktūros valdytojų ir pareiškėjų atitinkamos teisės ir pareigos dėl pajėgumų paskyrimo nustatomos sutartyse arba valstybių narių teisės aktuose.

4. Kai pareiškėjas ketina prašyti infrastruktūros pajėgumų, kad galėtų teikti tarptautines keleivių vežimo paslaugas, jis apie tai praneša atitinkamiems infrastruktūros valdytojams ir reguliavimo institucijoms. Kad jie galėtų įvertinti, ar tarptautinės paslaugos tikslas – vežti keleivius maršrutu tarp stočių, esančių skirtingose valstybėse narėse, ir koks potencialus ekonominis poveikis esamoms viešųjų paslaugų sutartims, reguliavimo institucijos užtikrina, kad apie tai būtų informuojama kompetentinga valdžios institucija, kuri priskyrė geležinkelių keleivių vežimo tuo maršrutu paslaugą, apibrėžtą viešųjų paslaugų sutartyje, kitos atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos, turinčios teisę apriboti prieigą pagal 11 straipsnį, ir geležinkelio įmonė, vykdanči viešųjų paslaugų sutartį šios tarptautinės keleivių vežimo paslaugos maršrute.

39 straipsnis

Infrastruktūros pajėgumų paskirstymas

1. Valstybės narės gali nustatyti infrastruktūros pajėgumų paskirstymo struktūrą, laikydamosi 4 straipsnyje nustatytos valdymo nepriklausomumo sąlygos. Nustatomos konkrečios pajėgumų paskirstymo taisyklės. Pajėgumus paskirsto infrastruktūros valdytojas. Infrastruktūros valdytojas visų pirma užtikrina, kad infrastruktūros pajėgumai būtų paskirstomi tinkamai ir nediskriminuojant bei laikantis Sąjungos teisės.

2. Infrastruktūros valdytojai saugo jiems suteiktos informacijos komercinį konfidencialumą.

40 straipsnis

Bendradarbiavimas daugiau negu vieno tinklo infrastruktūros pajėgumų paskirstymo klausimais

1. Valstybės narės užtikrina infrastruktūros valdytojų bendradarbiavimą, kad būtų galima veiksmingai kurti ir paskirstyti daugiau negu vieno geležinkelių sistemos tinklo Sąjungoje

infrastruktūros pajėgumus, įskaitant pagal 42 straipsnyje nurodytus pamatinius susitarimus. Infrastruktūros valdytojai, laikydamiesi šioje direktyvoje nustatytų taisyklių, nustato atitinkamas procedūras ir atitinkamai organizuoja daugiau negu vieno tinklo traukinio linijas.

Valstybės narės užtikrina, kad infrastruktūros valdytojų, kurių sprendimai dėl pajėgumų paskirstymo turi įtakos kitiems infrastruktūros valdytojams, atstovai drauge koordinuotų infrastruktūros pajėgumų paskirstymą arba paskirstytų visus atitinkamus infrastruktūros pajėgumus tarptautiniu lygiu, nedarant poveikio konkrečioms taisyklėms, nustatytoms Sąjungos teisėje dėl krovinių geležinkelių transporto tinklų. Infrastruktūros valdytojai paskelbia infrastruktūros pajėgumų paskirstymo principus ir kriterijus, nustatytus remiantis šiuo bendradarbiavimu, savo tinklo nuostatuose pagal IV priedo 3 dalį. Prie šių procedūrų gali prisijungti trečiųjų šalių infrastruktūros valdytojų atitinkami atstovai.

2. Komisija informuojama apie pagrindinius posėdžius, kuriuose rengiami bendrieji infrastruktūros paskirstymo principai ir tvarka, ir kviečiama juose dalyvauti stebėtojos teisėmis. Reguliavimo institucijos gauna pakankamai informacijos apie infrastruktūros paskirstymo bendrų principų ir praktikos plėtojimą, taip pat informacijos iš IT grindžiamų paskirstymo sistemų, kad galėtų vykdyti savo reguliavimo priežiūros užduotis pagal 56 straipsnį.

3. Posėdžiuose arba atliekant kitus veiksmus, kuriais siekiama sudaryti sąlygas paskirstyti infrastruktūros pajėgumus vežimo geležinkeliais paslaugoms teikti kertant kelis infrastruktūros tinklus, sprendimus priima tik infrastruktūros valdytojų atstovai.

4. 1 dalyje minėto bendradarbiavimo dalyviai užtikrina, kad dalyvavimas bendradarbiaujant, veiklos metodai ir visi kiti svarbūs kriterijai, kuriais remiantis įvertinami ir paskirstomi infrastruktūros pajėgumai, būtų vieši.

5. Kaip nurodyta 1 dalyje, infrastruktūros valdytojai bendradarbiaudami įvertina tarptautinių traukinio linijų poreikį, o prireikus gali siūlyti ir nustatyti tarptautines traukinio linijas, kad palengvintų vežimą prekiniais traukiniais, kuriam taikomas 48 straipsnyje nurodytas *ad hoc* prašymas.

Tokias iš anksto nustatytas tarptautines traukinio linijas pareiškėjams suteikia bet kuris dalyvaujantis infrastruktūros valdytojas.

41 straipsnis

Pareiškėjai

1. Infrastruktūros pajėgumų paraiškas gali pateikti pareiškėjai. Siekdami panaudoti tokius infrastruktūros pajėgumus, pareiškėjai paskiria geležinkelio įmonę sudaryti susitarimą su infrastruktūros valdytoju pagal 28 straipsnį. Tai nedaro poveikio pareiškėjų teisėms sudaryti susitarimus su infrastruktūros valdytojais pagal 44 straipsnio 1 dalį.

2. Siekdamas užtikrinti, kad jo teisėti lūkesčiai dėl būsimų pajamų ir infrastruktūros panaudojimo būtų apsaugoti, infrastruktūros valdytojas gali pareiškėjams nustatyti tam tikrus reikalavimus. Tokie reikalavimai turi būti tinkami, skaidrūs ir nediskriminuojantys. Jie pateikiami tinklo nuostatuose, kaip nurodyta IV priedo 3 punkto b papunktyje. Juose gali būti numatytas tik finansinės garantijos, kuri neviršija tam tikro numatomam pareiškėjo veiklos mastui proporcingo dydžio, suteikimas ir gebėjimo parengti tinkamas paraiškas infrastruktūros pajėgumams gauti užtikrinimas.

3. Anksčiau nei 2015 m. birželio 16 d. Komisija patvirtina įgyvendinimo priemones, kuriose nustatomi išsamūs 2 dalies taikymo kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

42 straipsnis

Pamatiniai susitarimai

1. Nedarant poveikio SESV 101, 102 ir 106 straipsniams, infrastruktūros valdytojas ir pareiškėjas gali sudaryti pamatinį susitarimą. Tokiame pamatiniame susitarime nurodomos pareiškėjo prašomų skirti ir jam suteikiamų ilgesniam negu vieno tarnybinio traukinių tvarkaraščio laikotarpiui infrastruktūros pajėgumų charakteristikos.

Pamatiniam susitarime traukinio linija konkrečiai neapibūdinama, tačiau juo siekiama patenkinti pagrįstus pareiškėjo komercinius poreikius. Valstybė narė gali reikalauti, kad tokį pamatinį susitarimą iš anksto patvirtintų šios direktyvos 55 straipsnyje nurodyta reguliavimo institucija.

2. Pamatiniai susitarimai neturi kliudyti naudoti atitinkamą infrastruktūrą kitiems pareiškėjams ar teikiant kitas paslaugas.

3. Pamatiniuose susitarimuose numatoma galimybė keisti arba apriboti juose nustatytas sąlygas, kad būtų sudarytos sąlygos geriau panaudoti geležinkelių infrastruktūrą.

4. Pamatiniuose susitarimuose gali būti numatytos baudos, taikomos atsiradus būtinybei keisti arba nutraukti susitarimą.

5. Pamatiniai susitarimai iš esmės turėtų būti sudaromi penkeriems metams su galimybe juos atnaujinti tokios pačios trukmės laikotarpiams. Infrastruktūros valdytojas konkrečiais atvejais gali sutikti sudaryti susitarimą trumpesniam arba ilgesniam laikotarpiui. Kiekvienas ilgesnis negu penkerių metų laikotarpis turi būti pagrindžiamas atsižvelgiant į komercines sutartis, specializuotas investicijas arba riziką.

6. Pamatiniai susitarimai dėl paslaugų, teikiamų naudojantis specializuota infrastruktūra, nurodyta 49 straipsnyje, kurioms reikalingos tinkamai pareiškėjo pagrįstos, didelės ir ilgalaikės investicijos, gali būti sudaryti 15 metų. Sudaryti susitarimus ilgesniam negu 15 metų laikotarpiui leidžiama tik išimtiniais atvejais, ypač jeigu tai susiję su didelėmis ilgalaikėmis investicijomis ir ypač jeigu tokios investicijos numatytos sutartiniais išpareigojimais, įskaitant daugiamečių amortizacijos planą.

Tokiais išimtiniais atvejais pamatiniuose susitarimuose gali būti išsamiai apibrėžti pajėgumų, kurie pareiškėjui suteikiami pamatinio susitarimo galiojimo laikotarpiu, ypatumai. Tie ypatumai gali apimti traukinių reisų dažnį, apimtį ir kokybę. Infrastruktūros valdytojas gali sumažinti rezervuotus pajėgumus, kurie ne trumpesniu kaip vieno mėnesio laikotarpiu buvo naudojami mažiau nei pagal 52 straipsnyje numatytą ribinę kvotą.

Nuo 2010 m. sausio 1 d. pirminis pamatinis susitarimas gali būti sudaromas penkerių metų laikotarpiui ir atnaujinamas vieną kartą remiantis pajėgumų, kuriais paslaugas teikiantis pareiškėjas naudojo anksčiau nei 2010 m. sausio 1 d., ypatumais, kad būtų atsižvelgta į specializuotas investicijas arba komercines sutartis. 55 straipsnyje nurodyta reguliavimo institucija yra atsakinga už leidimo tokiam susitarimui įsigaliojti suteikimą.

7. Kiekvienai suinteresuotai šaliai leidžiama susipažinti su kiekvieno pamatinio susitarimo turiniu, kartu išsaugant komercinį konfidencialumą.

8. Remdamasi reguliavimo institucijų, geležinkelio įmonių ir kompetentingų valdžios institucijų patirtimi ir 57 straipsnio 1 dalyje nurodyto tinklo veikla, Komisija gali patvirtinti priemones, kuriose išsamiai nustatomi šio straipsnio taikymo tvarka ir kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

43 straipsnis

Pajėgumų paskirstymo grafikas

1. Infrastruktūros valdytojas laikosi VII priede pateikto pajėgumų paskirstymo grafiko.

2. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 60 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl tam tikrų VII priedo pakeitimų. Taigi, pasikonsultavus su visais infrastruktūros valdytojais VII priedas gali būti iš dalies keičiamas siekiant atsižvelgti į paskirstymo proceso vykdymo aplinkybes. Tie pakeitimai grindžiami tuo, kas būtina, atsižvelgiant į patirtį siekiant užtikrinti, kad paskirstymo procesas būtų veiksmingas, ir atspindėti infrastruktūros valdytojų su paskirstymo proceso vykdymu susijusius rūpimus klausimus.

3. Prieš pradėdami konsultacijas dėl tarnybinio traukinių tvarkaraščio projekto, infrastruktūros valdytojai su kitais atitinkamais infrastruktūros valdytojais susitaria, kurios tarptautinės traukinio linijos turi būti įtrauktos į tarnybinį traukinių tvarkaraštį. Korekcijos gali būti daromos tik tada, kai iš tikrųjų to reikia.

44 straipsnis

Paraiškos

1. Kaip numatyta IV skyriaus 2 skirsnyje, pagal viešąją arba privatinę teisę pareiškėjai gali kreiptis į infrastruktūros valdytoją prašydami, kad su jais būtų sudaryta sutartis, suteikianti teisę už mokesčių naudotis geležinkelių infrastruktūra.

2. Pateikiant prašymus, susijusius su tarnybiniu nuolatinį traukinių tvarkaraščiu, laikomasi VII priede nustatytų galutinių terminų.

3. Pareiškėjas, kuris yra pamatinio susitarimo dalyvis, paraišką pateikia pagal tą susitarimą.

4. Daugiau negu vieno tinklo traukinio linijų atveju infrastruktūros valdytojai užtikrina, kad pareiškėjai galėtų kreiptis į vieno langelio principu veikiančią tarnybą, kuri būtų arba infrastruktūros valdytojų įsteigta bendra įstaiga, arba vienas infrastruktūros valdytojas, valdantis tą traukinio liniją. Tam infrastruktūros valdytojui leidžiama veikti pareiškėjo vardu ir kitų atitinkamų infrastruktūros valdytojų prašyti infrastruktūros pajėgumų. Šis reikalavimas nedaro poveikio 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 913/2010 dėl konkurencingo krovinių vežimo Europos geležinkeliais tinklo ⁽¹⁾.

45 straipsnis

Traukinių tvarkaraščio sudarymas

1. Infrastruktūros valdytojas patenkina, jei įmanoma, visus prašymus skirti infrastruktūros pajėgumų, įskaitant prašymus skirti daugiau negu vieną tinklą kertančias traukinio linijas, ir turi, jei įmanoma, atsižvelgti į visus pareiškėjų patiriamus suvaržymus, įskaitant ekonominį poveikį jų veiklai.

2. Sudarant ir derinant traukinių tvarkaraštį infrastruktūros valdytojas konkrečioms paslaugoms gali suteikti pirmumo teisę, tačiau tik atsižvelgdamas į 47 ir 49 straipsnių nuostatas.

3. Infrastruktūros valdytojas su suinteresuotomis šalimis konsultuojasi dėl tarnybiniu traukinių tvarkaraščio projekto ir nustato bent vieno mėnesio laikotarpį, per kurį jos gali pareikšti savo nuomonę. Suinteresuotos šalys – tai visos prašymus skirti infrastruktūros pajėgumų pateikusios šalys ir kitos šalys, kurios nori turėti galimybę pareikšti savo nuomonę, kaip per tarnybiniu traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpį minėtas tvarkaraštis gali paveikti jų pajėgumus įsigyti geležinkelių paslaugų.

4. Infrastruktūros valdytojas imasi tinkamų priemonių, kad išspręstų visus klausimus, dėl kurių buvo pareikštas susirūpinimas.

46 straipsnis

Derinimo procedūra

1. Kai pagal 45 straipsnį sudarant traukinių tvarkaraščius infrastruktūros valdytojas susiduria su įvairių prašymų nesuderinamumu, jis turi stengtis, derindamas tuos prašymus, užtikrinti, kad būtų geriausiai suderinti visi reikalavimai.

2. Jei reikia suderinti prašymus, infrastruktūros valdytojas turi teisę, laikydamasis pagrįstų ribų, siūlyti tokius infrastruktūros pajėgumus, kurie skiriasi nuo tų, kurių buvo prašyta.

3. Konsultuodamasis su atitinkamais pareiškėjais, infrastruktūros valdytojas stengiasi išspręsti visus konfliktus. Tokios konsultacijos grindžiamos toliau nurodytos informacijos atskleidimu per atitinkamą laiką, nemokamai ir ją pateikiant raštu ar elektroniniu formatu:

- a) traukinio linijos, kurių paprašė visi kiti pareiškėjai tame pačiame maršrute;
- b) visiems kitiems pareiškėjams tame pačiame maršrute preliminariai paskirtos traukinio linijos;
- c) alternatyvios traukinio linijos, siūlomos atitinkamais maršrutais laikantis 2 dalies;
- d) visa informacija apie pajėgumų paskirstymo kriterijus.

Pagal 39 straipsnio 2 dalį ta informacija pateikiama neatskleidžiant kitų pareiškėjų tapatybės, nebent atitinkami pareiškėjai sutiko, kad jų tapatybė būtų atskleista.

4. Derinimo procedūrą reglamentuojantys principai nustatomi tinklo nuostatuose. Jie visų pirma turi atspindėti sunkumus tvarkant tarptautines traukinio linijas ir atitinkamų pakeitimų poveikį kitų infrastruktūrų valdytojams.

5. Jeigu prašymai skirti infrastruktūros pajėgumų negali būti patenkinti jų nesuderinus, infrastruktūros valdytojas stengiasi visus prašymus patenkinti juos derindamas.

6. Jei kyla su infrastruktūros pajėgumų paskirstymu susiję ginčai, siekiant tokius ginčus skubiai išspręsti, nedarant poveikio galiojančioms apeliacinėms procedūroms ir 56 straipsniui, parengiama ginčų sprendimo tvarka. Ši tvarka nustatoma tinklo nuostatuose. Jei taikoma tokia tvarka, sprendimas priimamas per 10 darbo dienų.

47 straipsnis

Perpildyta infrastruktūra

1. Jeigu, suderinęs prašymus skirti traukinio linijas ir pasikonsultavęs su pareiškėjais, infrastruktūros valdytojas negali tinkamai patenkinti prašymų skirti infrastruktūros pajėgumų, jis nedelsdamas paskelbia, kad ta infrastruktūros dalis, kurioje susidarė tokia padėtis, yra perpildyta. Perpildyta infrastruktūra galima paskelbti ir infrastruktūrą, kuri, veikiausiai, bus perpildyta artimiausioje ateityje.

2. Paskelbus, kad tam tikra infrastruktūra yra perpildyta, jeigu dar nėra įgyvendinamas 51 straipsnyje nurodytas pajėgumų didinimo planas, infrastruktūros valdytojas atlieka 50 straipsnyje nurodytą pajėgumų analizę.

⁽¹⁾ OL L 276, 2010 10 20, p. 22.

3. Jeigu nebuvo taikomi mokesčiai pagal 31 straipsnio 4 dalį arba taikant tuos mokesčius nebuvo pasiektas teigiamas rezultatas ir paskelbta, kad infrastruktūra yra perpildyta, infrastruktūros valdytojas infrastruktūros pajėgumams paskirstyti dar gali taikyti pirmumo teisės suteikimo kriterijus.

4. Nustatant pirmumo teisės suteikimo kriterijus atsižvelgiama į paslaugos svarbą visuomenei bet kurios kitos paslaugos, kurios bus dėl tos priežasties atsisakyta, atžvilgiu.

Siekdamos garantuoti tinkamų transporto paslaugų plėtrą pagal šias nuostatas, o ypač įvykdyti viešųjų paslaugų reikalavimus arba skatinti nacionalinę ir tarptautinę krovinių vežimo geležinkeliais plėtrą, valstybės narės gali nediskriminuojančiomis sąlygomis imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog skirstant infrastruktūros pajėgumus tokioms paslaugoms būtų suteikta pirmumo teisė.

Valstybės narės tam tikrais atvejais gali skirti infrastruktūros valdytojui kompensaciją, lygią pajamoms, prarastoms dėl poreikio atitinkamus pajėgumus paskirti tam tikroms paslaugoms, nurodytoms antroje pastraipoje.

Taikant tas priemones ir tą kompensaciją atsižvelgiama į sprendimo neteikti tam tikrų paslaugų poveikį kitose valstybėse narėse.

5. Nustatant pirmumo teisės skyrimo kriterijus, deramai atsižvelgiama į krovinių vežimo paslaugų, ypač tarptautinio krovinių vežimo paslaugų, svarbą.

6. Perpildytos infrastruktūros atveju taikomos procedūros ir naudojami kriterijai nurodomi tinklo nuostatuose.

48 straipsnis

Ad hoc prašymai

1. Infrastruktūros valdytojas į *ad hoc* prašymus skirti individualias traukinio linijas atsako kiek galėdamas greičiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per penkias darbo dienas. Galimybė susipažinti su informacija apie esamus neužimtus pajėgumus sudaroma visiems pasinaudoti šiais pajėgumais norintiems pareiškėjams.

2. Infrastruktūros valdytojai prirėkus įvertina poreikį turėti rezervinių pajėgumų, kuriuos jie turi numatyti galutiniame sudarytame tarnybiniame traukinių tvarkaraštyje, kad galėtų greitai reaguoti į galimus *ad hoc* prašymus skirti pajėgumų. Ši nuostata taip pat taikoma perpildytos infrastruktūros atveju.

49 straipsnis

Specializuotoji infrastruktūra

1. Nedarant poveikio 2 daliai pripažįstama, kad infrastruktūros pajėgumais galima naudotis teikiant visų rūšių paslaugas, atitinkančias charakteristikas, būtinas norint vežti traukinio linija.

2. Jeigu yra tinkami alternatyvūs maršrutai, infrastruktūros valdytojas, pasikonsultavęs su suinteresuotomis šalimis, gali skirti tam tikrą infrastruktūrą nustatytų rūšių vežimui. Nedarant poveikio SESV 101, 102 ir 106 straipsniams, paskyręs infrastruktūrą tam tikrų rūšių nustatytam vežimui, infrastruktūros valdytojas, skirstydamas infrastruktūros pajėgumus, pirmumo teisę gali suteikti toms vežimo rūšims.

Toks paskyrimas neužkerta kelio tokią infrastruktūrą naudoti vykdam kitų rūšių vežimą, jeigu yra laisvų pajėgumų.

3. Pagal 2 dalį paskyrus infrastruktūrą, tai nurodoma tinklo nuostatuose.

50 straipsnis

Pajėgumų analizė

1. Pajėgumų analizės tikslas yra nustatyti infrastruktūros pajėgumų suvaržymus, dėl kurių negalima tinkamai patenkinti prašymų skirti pajėgumų ir pasiūlyti metodus, kuriuos naudojant būtų galima patenkinti papildomus prašymus. Atliekant pajėgumų analizę nustatomos infrastruktūros perpildymo priežastys ir kokių priemonių galėtų būti imtasi per trumpalaikį ir vidutinį laikotarpį tam perpildymui sumažinti.

2. Atliekant pajėgumų analizę įvertinama infrastruktūra, eksploatacinės procedūros, įvairių teikiamų paslaugų pobūdis ir visų šių faktorių įtaka infrastruktūros pajėgumams. Priemonės, kurias reikia įvertinti: transporto paslaugų nukreipimas kitais maršrutais, kito laiko paskyrimas, traukinių judėjimo greičio keitimas ir infrastruktūros tobulinimas.

3. Pajėgumų analizė parengiama per šešis mėnesius nuo infrastruktūros perpildymo nustatymo.

51 straipsnis

Infrastruktūros pajėgumų didinimo planas

1. Per šešis mėnesius nuo pajėgumų analizės atlikimo infrastruktūros valdytojas parengia pajėgumų didinimo planą.

2. Pajėgumų didinimo planas parengiamas pasikonsultavus su atitinkamos perpildytos infrastruktūros naudotojais.

Jame nustatoma:

a) infrastruktūros perpildymo priežastys;

b) tikėtinos vežimo plėtros kryptys;

c) infrastruktūros plėtros suvaržymai;

d) galimybės padidinti pajėgumus ir su tuo susijusios išlaidos, įskaitant galimą prieigos prie infrastruktūros mokesčių pasikeitimą.

Remiantis nustatytų galimų priemonių ekonominės naudos analize, tame plane nustatoma, kokių veiksmų būtina imtis norint padidinti infrastruktūros pajėgumus, įskaitant šių priemonių įgyvendinimo grafiką.

Planas gali būti iš anksto teikiamas valstybei narei tvirtinti.

3. Infrastruktūros valdytojas nebetaiko mokesčių už atitinkamą infrastruktūrą pagal 31 straipsnio 4 dalį tais atvejais, kai:

- a) neparengiamas pajėgumų didinimo planas; arba
- b) nepasiekama pažanga įgyvendinant pajėgumų didinimo plane nustatytus veiksmus.

4. Nepaisant šio straipsnio 3 dalies, gavęs 55 straipsnyje nurodytos reguliavimo institucijos pritarimą, infrastruktūros valdytojas gali toliau taikyti tuos mokesčius, jeigu:

- a) pajėgumų didinimo planas negali būti įgyvendintas dėl priežasčių, kurių infrastruktūros valdytojas negali kontroliuoti; arba
- b) esamos pasirinkimo galimybės yra ekonomiškai arba finansiškai neperspektyvios.

52 straipsnis

Traukinio linijų panaudojimas

1. Infrastruktūros valdytojas tinklo nuostatuose nurodo reikalavimus, pagal kuriuos pajėgumų paskirstymo tikslais nustatinėdamas pirmumo teises jis atsižvelgia į prieš tai buvusį traukinio linijų panaudojimo lygį.

2. Ypač tais atvejais, kai infrastruktūra perpildyta, infrastruktūros valdytojas reikalauja, kad būtų atsisakyta tokios traukinio linijos, kuri bent per vieną mėnesį buvo naudojama mažiau negu tinklo nuostatuose nustatyta ribinė norma, nebent ta linija buvo nenaudojama ne dėl ekonominių priežasčių, kurių pareiškėjas negalėjo kontroliuoti.

53 straipsnis

Techninės priežiūros darbui reikalingi infrastruktūros pajėgumai

1. Prašymai skirti infrastruktūros pajėgumų techninės priežiūros darbui atlikti pateikiami sudarant traukinių tvarkaraščius.

2. Infrastruktūros valdytojas atsižvelgia į poveikį, kurį pareiškėjams turės infrastruktūros pajėgumų rezervavimas planinės kelių techninės priežiūros darbui.

3. Infrastruktūros valdytojas kuo greičiau informuoja suinteresuotąsias šalis apie infrastruktūros pajėgumų neprieinamumą dėl neplaninio techninės priežiūros darbo.

54 straipsnis

Specialios priemonės, kurių reikia imtis esant sutrikimui

1. Jeigu dėl techninių gedimų ar avarijos sutrinka traukinių eismas, infrastruktūros valdytojas imasi visų būtinų priemonių, kad atkurtų įprastą padėtį. Tuo tikslu jis parengia nenumatytų atvejų planą, išvardydamas jame visas įstaigas, kurios turi būti informuotos įvykus pavojingam eismo įvykiui ar sutrikus traukinių eismui.

2. Susidarius avarinei situacijai ir tada, kai tai besąlygiškai būtina dėl gedimo, dėl kurio laikinai nebegalima naudotis infrastruktūra, paskirtos traukinių linijos gali būti be perspėjimo panaikintos tokiam laikotarpiui, koks yra reikalingas sistemai sutaisyti.

Infrastruktūros valdytojas gali, jei mano, kad tai yra būtina, pareikalauti, kad geležinkelio įmonės suteiktų jam išteklius, kurios, jo manymu, yra tinkamiausios kuo greičiau atkurti įprastinę padėtį.

3. Valstybės narės gali pareikalauti, kad geležinkelio įmonės stebėtų ir kontroliuotų, kaip jos pačios atitinka saugos normas ir taisykles.

4 SKIRSNIS

Reguliavimo institucija

55 straipsnis

Reguliavimo institucija

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia nacionalinę geležinkelių sektoriaus reguliavimo instituciją. Nedarant poveikio 2 daliai, ši institucija yra savarankiška institucija, kuri organizavimo, funkcijų, hierarchijos ir sprendimų priėmimo atžvilgiu teisiškai atskira ir nepriklausoma nuo kitų viešųjų ar privačių subjektų. Savo organizacija, sprendimų dėl finansavimo priėmimu, teisine struktūra ir sprendimų priėmimu ji taip pat yra nepriklausoma nuo bet kurio infrastruktūros valdytojo, apmokestinimo įstaigos, pajėgumus paskirstančios įstaigos ar pareiškėjo. Be to, jos veikla nepriklauso nuo bet kurios kompetentingos valdžios institucijos, dalyvaujančios viešųjų paslaugų sutarčių sudaryme.

2. Valstybės narės gali steigti reguliavimo institucijas, kurios būtų kompetentingos reguliuoti kelis sektorius, jei tokios sudėtinės reguliavimo institucijos atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus nepriklausomumo reikalavimus. Geležinkelių sektoriaus reguliavimo institucija organizaciniu lygiu taip pat gali būti sujungta su nacionaline konkurencijos institucija, nurodyta 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 101 ir 102 straipsniuose, įgyvendinimo ⁽¹⁾ 11 straipsnyje, saugos institucija,

⁽¹⁾ OL L 1, 2003 1 4, p. 1.

Pastaba: Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 pavadinimas buvo pakoreguotas, kad būtų atsižvelgta į naują Europos bendrijos steigimo sutarties straipsnių numeraciją pagal Lisabonos sutarties 5 straipsnį: jame buvo daroma nuoroda į Sutarties 81 ir 82 straipsnius.

įsteigta pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/49/EB dėl saugos Bendrijos geležinkeluose⁽¹⁾, arba licencijas išduodančia institucija, nurodyta šios direktyvos III skyriuje, jei jungtinė institucija atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus nepriklausomumo reikalavimus.

3. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijos darbuotojai būtų parenkami ir ši institucija būtų valdoma tokiu būdu, kad būtų užtikrintas jos nepriklausomumas. Visų pirma, jos užtikrina, kad asmenys, atsakingi už sprendimus, kuriuos turi priimti reguliavimo institucija pagal 56 straipsnį, pavyzdžiui, atitinkamais atvejais jos valdybos nariai, būtų skiriami nacionalinės vyriausybės, ministrų tarybos ar kitos viešosios valdžios institucijos, kuri neturi tiesioginių reguliuojamų įmonių nuosavybės teisių, pagal aiškias ir skaidrias taisykles, kuriomis būtų užtikrintas šių asmenų nepriklausomumas.

Valstybės narės nusprendžia, ar šie asmenys skiriami nustatytos trukmės kadencijai, kuri gali būti pratęsiama, ar neribotam laikotarpiui, kai atleidžiama iš pareigų tik dėl drausminių priemonių, nesusiausių su jų priimamais sprendimais. Jie atrenkami laikantis skaidrios tvarkos pagal nuopelnus, taip pat pagal reikiamą kompetenciją ir atitinkamą patirtį, pageidautina, geležinkelių ar kitos tinklų pramonės šakose.

Valstybės narės užtikrina, kad šie asmenys veiktų nepriklausomai nuo su geležinkelių sektoriumi susijusių rinkos interesų ir neturėtų jokių interesų arba verslo ryšių reguliuojamose įmonėse arba subjektuose. Šiuo tikslu šie asmenys kas metus pateikia metinę išsipareigojimų deklaraciją ir interesų deklaraciją, kuriose nurodo bet kokius tiesioginius ar netiesioginius interesus, kurie gali būti laikomi trukdančiais jų nepriklausomumui ir kurie galėtų turėti įtakos jų pareigų vykdymui. Šie asmenys nusišalina nuo sprendimų priėmimo tais atvejais, kurie susiję su įmone, su kuria jie turėjo tiesioginių ar netiesioginių ryšių vienus metus prieš sprendimų priėmimo procedūros pradžią.

Jie nesiekia gauti ir nevykdo jokios vyriausybės arba kito viešojo ar privačiojo subjekto nurodymų, kai atlieka reguliavimo institucijos funkcijas, ir turi visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl reguliavimo institucijos personalo įdarbinimo ir valdymo.

Pasibaigus jų kadencijai reguliavimo institucijoje, jie ne trumpiau nei vienus metus neturi dirbti arba turėti bet kokių pareigų jos reguliuojamosiose įmonėse arba subjektuose.

56 straipsnis

Reguliavimo institucijos funkcijos

1. Nedarant poveikio 46 straipsnio 6 daliai, pareiškėjas turi teisę pateikti skundą reguliavimo institucijai, jeigu mano, kad su juo buvo neteisingai pasielgta, jis buvo diskriminuojamas arba kaip nors kitaip nukentėjo; visų pirma, pareiškėjas gali apskųsti

infrastruktūros valdytojo arba atitinkamais atvejais geležinkelio įmonės arba paslaugų įrenginių operatoriaus priimtus sprendimus dėl:

- a) preliminarių ir galutinių tinklo nuostatų redakcijų;
- b) tinklo nuostatuose nustatytų kriterijų;
- c) pajėgumų paskirstymo ir jo rezultatų;
- d) apmokestinimo sistemos;
- e) infrastruktūros mokesčių, kuriuos jis turi arba gali turėti sumokėti, dydžio ar struktūros;
- f) prieigos priemonių pagal 10–13 straipsnius;
- g) prieigos prie paslaugų pagal 13 straipsnį ir apmokestinimo už jas.

2. Nedarant poveikio nacionalinių konkurencijos valdžios institucijų įgaliojimams užtikrinti geležinkelių paslaugų rinkos konkurencingumą, reguliavimo institucija taip pat įgaliota stebėti konkurencijos padėtį geležinkelių paslaugų rinkose ir, visų pirma, ji savo iniciatyva patikrina 1 dalies a–g punktuose nurodytus aspektus, kad užkirstų kelią pareiškėjų diskriminacijai. Visų pirma, ji tikrina, ar tinklo nuostatuose nėra diskriminacinių sąlygų ir ar infrastruktūros valdytojui nesuteikta tokia veiksmų laisvė, kurią turėdamas jis galėtų diskriminuoti pareiškėjus.

3. Reguliavimo institucija taip pat glaudžiai bendradarbiauja su nacionaline saugos institucija, kaip apibrėžta 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/57/EB dėl geležinkelių sistemos sąveikos Bendrijoje⁽²⁾, ir su licencijas išduodančia institucija, kaip apibrėžta šioje direktyvoje.

Valstybės narės užtikrina, kad šios institucijos bendrai parengtų gaires, skirtas keistis informacija ir bendradarbiauti siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui konkurencijai ar saugai geležinkelių transporto rinkos srityje. Šios gairės apima mechanizmą, pagal kurį reguliavimo institucija teiktų nacionalinėms saugos ir licencijas išduodančioms institucijoms rekomendacijas tais klausimais, kurie gali daryti poveikį konkurencijai geležinkelių transporto rinkos srityje, ir nacionalinėms saugos institucijoms teiktų reguliavimo ir licencijas išduodančioms institucijoms rekomendacijas tais klausimais, kurie gali daryti poveikį saugai. Nedarant poveikio nė vienos institucijos nepriklausomumui jų atitinkamos kompetencijos srityse, atitinkama institucija, prieš priimdama sprendimus, nagrinėja visas tokias rekomendacijas. Jei atitinkama institucija nusprendžia nukrypti nuo šių rekomendacijų, ji nurodo savo sprendimų priežastis.

⁽¹⁾ OL L 164, 2004 4 30, p. 44.

⁽²⁾ OL L 191, 2008 7 18, p. 1.

4. Valstybės narės gali nuspręsti, kad reguliavimo institucijai būtų nustatyta užduotis priimti neprivalomas nuomones dėl 8 straipsnio 3 dalyje nurodyto verslo plano, sutarties ir pajėgumų didinimo plano preliminarių redakcijų, visų pirma nurodant, ar tos priemonės atitinka konkurencijos geležinkelių paslaugų rinkose padėtį.

5. Reguliavimo institucija savo funkcijoms atlikti turi reikiamus organizacinius pajėgumus, t. y. personalą ir materialinę bazę, kurie yra proporcingi geležinkelių sektoriaus valstybėje narėje svarbai.

6. Reguliavimo institucija užtikrina, kad infrastruktūros valdytojo nustatyti mokesčiai atitiktų IV skyriaus 2 skirsnį ir būtų nediskriminuojantys. Pareiškėjai ir infrastruktūros valdytojas dėl infrastruktūros mokesčių dydžio derėtis gali tik tuo atveju, jei tas derybas prižiūri reguliavimo institucija. Reguliavimo institucija įsikiša, jeigu tos derybos gali neatitikti šio skyriaus reikalavimų.

7. Reguliavimo institucija nuolat ir bet kuriuo atveju bent kartą per dvejus metus konsultuojasi su krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais paslaugų naudotojų atstovais, siekdama atsižvelgti į jų nuomonę dėl geležinkelių transporto rinkos.

8. Reguliavimo institucija turi įgaliojimus reikalauti, kad infrastruktūros valdytojas, pareiškėjai ar atitinkamoje valstybėje narėje veikianti trečioji šalis suteiktų jai atitinkamą informaciją.

Reikalaujama suteikti informacija pateikiama per reguliavimo institucijos nustatytą pagrįstą laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo, nebent išskirtinėmis aplinkybėmis reguliavimo institucija sutinka ir leidžia pratęsti terminą, bet ne ilgiau kaip dviem papildomoms savaitėms. Reguliavimo institucija turi galėti užtikrinti tokių prašymų vykdymą taikant tinkamas nuobaudas, įskaitant pinigines baudas. Reguliavimo institucijai teikiamoje informacijoje yra visi duomenys, kurių jai reikia skundų nagrinėjimo ir konkurencijos priežiūros geležinkelių paslaugų rinkose pagal 2 dalį funkcijoms vykdyti. Tokiai informacijai priskiriami duomenys, kurie būtini statistikos ir rinkos stebėjimo tikslais.

9. Reguliavimo institucija svarsto kiekvieną skundą, prirėkus prašo atitinkamos informacijos ir pradeda konsultacijas su visomis atitinkamomis šalimis per vieną mėnesį nuo skundo gavimo dienos. Ji priima sprendimą dėl kiekvieno skundo, imasi veiksmų situacijai ištaisyti ir informuoja atitinkamas šalis apie savo motyvuotą sprendimą per nustatytą pagrįstą laiką, bet kuriuo atveju ne ilgiau kaip per šešias savaites nuo tada, kai gavo visą reikalingą informaciją. Nedarant poveikio nacionalinių konkurencijos institucijų įgaliojimams užtikrinti geležinkelių paslaugų rinkos konkurencingumą, reguliavimo institucija prirėkus savo iniciatyva nusprendžia, kokiomis tinkamomis

priemonėmis pašalinti pareiškėjų diskriminavimą, rinkos iškreipimą ir kitus nepageidaujamus šių rinkų pokyčius, ypač atsižvelgdama į 1 dalies a–g punktus.

Reguliavimo institucijos sprendimas privalomas visoms šalims, kurioms tas sprendimas taikomas, ir jam netaikoma kitų administracinių instancijų kontrolė. Savo sprendimų vykdymą reguliavimo institucija užtikrina taikydama tinkamas nuobaudas, įskaitant pinigines baudas.

Jeigu pateikiamas skundas dėl atsisakymo skirti infrastruktūros pajėgumų arba dėl sąlygų, kuriomis buvo pasiūlyta skirti pajėgumus, reguliavimo institucija arba patvirtina, kad infrastruktūros valdytojo sprendimas turi likti nepakeistas, arba reikalauja, kad tas sprendimas būtų pakeistas pagal jos pateiktus nurodymus.

10. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijų priimtiems sprendimams būtų taikoma teisminė kontrolė. Pateikus skundą reguliavimo institucijos sprendimo vykdymas gali būti sustabdytas, tik jei reguliavimo institucijos nedelstinas poveikis gali sukelti skundą pateikusiam asmeniui nepataisomą žalą. Šia nuostata nedaromas poveikis skundą nagrinėjančio teismo įgaliojimams, suteiktiems pagal konstitucinę teisę, kai taikytina.

11. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijos priimti sprendimai būtų paskelbti.

12. Reguliavimo institucija įgaliota atlikti infrastruktūros valdytojų, paslaugų įrenginių operatorių ir prirėkus geležinkelio įmonių auditą arba inicijuoti jų išorės auditą, kad patikrintų atitiktį 6 straipsnio apskaitos atskyrimo nuostatoms. Todėl reguliavimo institucija turi teisę prašyti pateikti visą susijusią informaciją. Visų pirma ji turi teisę prašyti, kad infrastruktūros valdytojas, paslaugų įrenginių operatoriai ir visos įmonės arba kiti subjektai, vykdytys arba integruojantys įvairių rūšių geležinkelių transporto arba infrastruktūros valdymo veiklą, kaip nurodyta 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 13 straipsnyje, pateiktų visą VIII priede nurodytą informaciją arba jos dalį taip išsamiai, kaip yra manoma būtina ir proporcinga.

Nedarant poveikio už valstybės pagalbą atsakingoms valdžios institucijoms priskirtai kompetencijai, remdamasi šiomis ataskaitomis reguliavimo institucija gali padaryti išvadas valstybės pagalbos klausimais, apie kurias ji praneša toms valdžios institucijoms.

13. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 60 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl tam tikrų VIII priedo pakeitimų. Taigi, VIII priedas gali būti iš dalies keičiamas siekiant jį pritaikyti prie apskaitos ir priežiūros praktikos raidos ir (arba) jį papildyti kita būtina informacija siekiant patikrinti apskaitų atskyrimą.

57 straipsnis

Reguliavimo institucijų bendradarbiavimas

1. Reguliavimo institucijos keičiasi informacija apie savo darbą bei sprendimų priėmimo principus ir praktiką, ypač keičiasi informacija apie procedūrų metu sprendžiamus svarbiausius klausimus ir į nacionalinę teisę perkeltų geležinkelių Sąjungos teisės aktų aiškinimo problemas. Jos kitaip bendradarbiauja siekdamos visoje Sąjungoje suderinti sprendimų priėmimą. Šiuo tikslu jos dalyvauja ir dirba kartu tinkle, kurio nariai reguliariai renkasi į posėdžius. Komisija yra tinklo narė, koordinuoja ir remia tinklo veiklą ir prireikus teikia rekomendacijas tinklui. Ji užtikrina aktyvų atitinkamų reguliavimo institucijų bendradarbiavimą.

Pagal duomenų apsaugos taisykles, numatytas 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾ ir 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽²⁾, Komisija remia tinklo narių keitimąsi informacija, jei įmanoma, taikant elektronines priemones, išsaugant atitinkamų įmonių pateiktą verslo paslapčių konfidencialumą.

2. Reguliavimo institucijos glaudžiai bendradarbiauja, taip pat pagal sudarytus darbo susitarimus, kad galėtų teikti savitarpio pagalbą vykdant rinkos stebėsenos užduotis ir nagrinėjant skundus ar atliekant tyrimus.

3. Kai nagrinėjamas skundas arba savo iniciatyva atliekamas tyrimas dėl priegios prie tarptautinės traukinio linijos arba jai taikomo apmokestinimo, taip pat vykdant konkurencijos rinkoje, susijusios su tarptautinėmis geležinkelių transporto paslaugomis, stebėseną, tai atliekanti reguliavimo institucija konsultuojasi su visų valstybių narių, per kurias eina atitinkama tarptautinė traukinio linija, reguliavimo institucijomis ir atitinkamais atvejais su Komisija ir, prieš priimdama sprendimą, prašo pateikti visą būtiną informaciją.

4. Reguliavimo institucijos, su kuriomis konsultuojamasi pagal 3 dalį, pateikia visą informaciją, kurios reikalauti jos pačios turi teisę pagal savo nacionalinę teisę. Šią informaciją galima naudoti tik nagrinėjant skundą arba atliekant tyrimą, nurodytus 3 dalyje.

5. Skundą gavusi ar savo iniciatyva tyrimą vykdanti reguliavimo institucija perduoda susijusią informaciją atsakingai reguliavimo institucijai, kad ta institucija imtųsi priemonių atitinkamų suinteresuotųjų šalių atžvilgiu.

6. Valstybės narės užtikrina, kad visi 40 straipsnio 1 dalyje nurodyti susiję infrastruktūros valdytojų atstovai nedelsdami

pateiktų visą informaciją, kuri būtina šio straipsnio 3 dalyje nurodyto skundo nagrinėjimo ar tyrimo tikslais ir kurios paprašė valstybės narės, kurioje yra susijęs atstovas, reguliavimo institucija. Ta reguliavimo institucija turi teisę perduoti tokią informaciją apie atitinkamą tarptautinę traukinių liniją 3 dalyje nurodytoms reguliavimo institucijoms.

7. Reguliavimo institucijai paprašius Komisija gali dalyvauti veikloje, išvardytoje 2–6 dalyse, siekdama palengvinti tose dalyse nurodytą reguliavimo institucijų bendradarbiavimą.

8. Reguliavimo institucijos parengia bendrus sprendimų, kuriuos jos turi teisę priimti pagal šią direktyvą, priėmimo principus ir tvarką. Remdamasi reguliavimo institucijų patirtimi ir 1 dalyje nurodyto tinklo veikla, ir jei to reikia veiksmingam reguliavimo institucijų bendradarbiavimui užtikrinti, Komisija gali patvirtinti priemones, kuriomis nustatomi tokie bendrieji principai ir tvarka. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 62 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9. Reguliavimo institucijos peržiūri 37 straipsnyje ir 40 straipsnio 1 dalyje nurodytų infrastruktūros valdytojų asociacijų sprendimus ir praktiką, kuriais įgyvendinamos šios direktyvos nuostatos arba kitaip sudaromos palankesnės sąlygos tarptautiniam geležinkelių transportui.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58 straipsnis

Viešųjų pirkimų taisyklės

Šios direktyvos nuostatomis nedaromas poveikis 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo ⁽³⁾.

59 straipsnis

Nukrypti leidžiančios nuostatos

1. Iki 2013 m. kovo 15 d. Airija kaip saloje esanti valstybė narė, kurią geležinkelis jungia tik su viena valstybe nare, ir Jungtinė Karalystė Šiaurės Airijos atžvilgiu dėl tos pačios priežasties:

- a) neprivalo pavesti nepriklausomai institucijai funkcijų, garantuojančių nešališką ir nediskriminuojančią priegią prie infrastruktūros, kaip numatyta 7 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, tiek, kiek pagal tą straipsnį valstybės narės įpareigojamos įsteigti nepriklausomas institucijas, vykdančias 7 straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis;

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁽²⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

⁽³⁾ OL L 134, 2004 4 30, p. 1.

b) neprivalo laikytis reikalavimų, nustatytų 27 straipsnyje, 29 straipsnio 2 dalyje, 38, 39 ir 42 straipsniuose, 46 straipsnio 4 ir 6 dalyse, 47 straipsnyje, 49 straipsnio 3 dalyje, 50–53 straipsniuose, 55 ir 56 straipsniuose, jeigu sprendimus dėl infrastruktūros pajėgumų paskirstymo arba apmokestinimo galima apskųsti geležinkelio įmonei to pareikalavus raštu nepriklausomoje institucijoje, kuri priima sprendimą per du mėnesius visos būtinos informacijos pateikimo, o jos sprendimui taikoma teisminė kontrolė.

2. Kai daugiau negu viena pagal 17 straipsnį licencijuota geležinkelio įmonė arba Airijos ir Šiaurės Airijos atveju kitur licencijuota geležinkelio bendrovė pateikia oficialų prašymą teikti konkuruojančias geležinkelių paslaugas Airijoje arba Šiaurės Airijoje arba į (iš) šių šalių, sprendimas dėl tolesnio šių nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo priimamas laikantis 62 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

1 dalyje nurodytos nukrypti leidžiančios nuostatos netaikomos, jei Airijoje arba Šiaurės Airijoje geležinkelių paslaugas teikianti geležinkelio įmonė pateikia oficialų prašymą teikti geležinkelių transporto paslaugas kitos valstybės narės teritorijoje arba į (iš) tos valstybės narės; išimtis taikoma Airijai, jei tai Šiaurės Airijoje vykdančios veiklą geležinkelio įmonės, ir Jungtinei Karalystei, jei tai Airijoje vykdančios veiklą geležinkelio įmonės.

Per vienerius metus nuo šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyto sprendimo arba nuo pranešimo apie oficialų prašymą, nurodytą šios dalies antroje pastraipoje, gavimo dienos atitinkama valstybė narė ar atitinkamos valstybės narės (Airija arba Jungtinė Karalystė Šiaurės Airijos atžvilgiu) priima teisės aktus, kad būtų įgyvendintos 1 dalyje nurodytų straipsnių nuostatos.

3. 1 dalyje nurodytos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas gali būti pratęsiamas ne ilgesniems kaip penkerių metų laikotarpiams. Ne vėliau kaip prieš 12 mėnesių iki nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo laikotarpio pabaigos tuo nukrypti leidžiančios nuostatos taikymu besinaudojanti valstybė narė gali pateikti Komisijai prašymą pratęsti tokį nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą. Kiekvienas toks prašymas turi būti pagrindžiamas. Komisija išnagrinėja tokį prašymą ir, laikydamasi 62 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros, priima sprendimą. Ta procedūra taikoma priimant kiekvieną su prašymu susijusį sprendimą.

Priimdama sprendimą Komisija atsižvelgia į kiekvieną paprašiusios pratęsti nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą valstybės narės geopolitinės padėties pokytį ir geležinkelių transporto rinkos raidą, apimančią geležinkelių transportą tos valstybės viduje, iš jos ir į ją.

60 straipsnis

Naudojimasis įgaliojimais

1. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus laikantis šiame straipsnyje nustatytų sąlygų.

2. 20 straipsnio 5 dalyje, 35 straipsnio 3 dalyje, 43 straipsnio 2 dalyje ir 56 straipsnio 13 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2012 m. gruodžio 15 d.. Komisija parengia ataskaitą dėl įgaliojimų suteikimo likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos. Įgaliojimų suteikimas automatiškai pratęsiamas tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno tokio laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti 20 straipsnio 5 dalyje, 35 straipsnio 3 dalyje, 43 straipsnio 2 dalyje ir 56 straipsnio 13 dalyje nurodytų įgaliojimų suteikimą. Sprendimu dėl atšaukimo nutraukiamas tame sprendime nurodytų įgaliojimų suteikimas. Jis įsigalioja kitą dieną po sprendimo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų teisėtumui.

4. Kai tik Komisija priima deleguotąjį aktą, apie tai ji tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 20 straipsnio 5 dalį, 35 straipsnio 3 dalį, 43 straipsnio 2 dalį ir 56 straipsnio 13 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuomet, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo apie jį Europos Parlamentui ir Tarybai dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškė prieštaravimų arba jeigu iki to laikotarpio pabaigos tiek Europos Parlamentas, tiek Taryba pranešė Komisijai, kad jie nepareikš prieštaravimų. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiams.

61 straipsnis

Taikymo priemonės

Valstybės narės ar reguliavimo institucijos prašymu arba jos pačios iniciatyva Komisija išnagrinėja konkrečias nacionalinių valdžios institucijų patvirtintas priemones, susijusias su šios direktyvos taikymu dėl prieigos prie geležinkelių infrastruktūros ir paslaugų sąlygų, geležinkelio įmonių licencijavimo, naudojimosi infrastruktūra apmokestinimo ir pajėgumų paskirstymo, per 12 mėnesių nuo tų priemonių priėmimo. Komisija, laikydamasi 62 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos, per keturis mėnesius nuo tokio prašymo gavimo dienos nusprendžia, ar susijusi priemonė gali būti toliau taikoma.

62 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – komitetas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis. Jei komitetas nuomonės dėl įgyvendinimo akto, priimamo pagal 10 straipsnio 4 dalį, 11 straipsnio 4 dalį, 12 straipsnio 5 dalį, 13 straipsnio 9 dalį, 17 straipsnio 5 dalį, 31 straipsnio 3 ir 5 dalis, 32 straipsnio 4 dalį ir 57 straipsnio 8 dalį, projekto nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

63 straipsnis

Ataskaita

1. Ne vėliau kaip 2012 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui ataskaitą dėl II skyriaus įgyvendinimo. Šioje ataskaitoje taip pat įvertinama rinkos raida, įskaitant pasiruošimą tolesniam keleivių vežimo geležinkeliu rinkos atvėrimui. Šioje ataskaitoje Komisija taip pat analizuoja skirtingus šios rinkos organizavimo modelius ir šios direktyvos poveikį viešųjų paslaugų sutartims ir jų finansavimui. Tą darydama, Komisija atsižvelgia į Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 įgyvendinimą ir į būdingus valstybių narių skirtumus (tinklų tankumą, keleivių skaičių, vidutinį kelionės atstumą). Komisija, jei reikia, pasiūlo teises priemones, susijusias su nacionalinės keleivių vežimo geležinkeliais rinkos atvėrimu ir su atitinkamų sąlygų, kuriomis siekiama užtikrinti nediskriminacinę prieigą prie infrastruktūros, sudarymu, remiantis esamu infrastruktūros valdymo ir transporto paslaugų atskyrimu, ir įvertina bet kurios iš šių priemonių poveikį.

2. Komisija, remdamasi nacionalinių reguliavimo institucijų tinklo patirtimi, ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 16 d., pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui ataskaitą apie reguliavimo institucijų bendradarbiavimą. Prireikus Komisija pasiūlo papildomas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti integruotesnę teisės aktais nustatytą Europos geležinkelių transporto rinkos priežiūrą, ypač tarptautinių paslaugų. Tuo tikslu, jei reikia, taip pat turi būti atsižvelgta į teisėkūros procedūra priimamas priemones.

64 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad būtų laikomasi šios direktyvos, be kita ko, kad jos laikytųsi susijusios įmonės, operatoriai, pareiškėjai, valdžios institucijos ir kiti atitinkami subjektai, įsigalioję ne vėliau kaip 2015 m. birželio 16 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat įtraukia teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvas, kurios panaikinamos šia direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

Pareiga perkelti šios direktyvos II ir IV skyrius į nacionalinę teisę ir juos įgyvendinti netaikoma Kipriui ir Maltai, kol jų teritorijose nėra geležinkelių sistemos.

65 straipsnis

Panaikinimas

Direktyvos 91/440/EEB, 95/18/EB ir 2001/14/EB su pakeitimais, padarytais direktyvomis, nurodytomis IX priedo A dalyje, panaikinamos nuo 2012 m. gruodžio 15 d., nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę terminais, nustatytais IX priedo B dalyje.

Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal X priede pateiktą atitikties lentelę.

66 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

67 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2012 m. lapkričio 21 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. D. MAVROYIANNIS

I PRIEDAS

GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪROS OBJEKTŲ SĄRAŠAS

Geležinkelių infrastruktūrą sudaro šie objektai, jei jie yra geležinkelio sankasos dalis, įskaitant privažiuojamuosius kelius, tačiau neįskaitant geležinkelio remonto dirbtuvėse, depuose ar riedmenų parke nutiestų atšakų, privačių atšakų ar privažiuojamųjų kelių:

- žemės plotas,
 - apatinis kelio statinys, sankasos ir pylimai, iškasos, drenažo kanalai ir tranšėjos, mūrinės tranšėjos, pralaidos, sutvirtinimo sienos, apsauginiai želdiniai ir t. t.; peronai ir prekių platformos, įskaitant keleivių stotyse ir krovinių terminuose; keturių pėdų pločio keliai ir pėsčiųjų takai; aptvėrimų sienos, tvoros, aptvarai; priešgaisrinės juostos; šildymo prietaisai; bėgių sankirtos ir t. t.; užtvaros nuo sniego,
 - inžineriniai statiniai: tiltai, pralaidos ir kiti viadukai, tuneliai, dengtos iškasos ir kiti pravažiuojamieji po geležinkelio sankasomis; sulaikančios sienos, nuo griūčių ir krentančių akmenų apsaugantys statiniai ir t. t.,
 - pervažos, įskaitant kelių eismo saugumą užtikrinančią įrangą,
 - viršutinis kelio statinys, visų pirma: bėgiai, bėgiai su įpjovomis ir gretbėgiai; pabėgiai ir išilginiai pabėgiai, smulkieji kelio tvirtinimo elementai, balastas, įskaitant akmens skaldą ir smėlį; iešmai, bėgių sankirtos ir t. t.; grįžčiai ir kilnojamosios platformos (išskyrus skirtas išimtinai lokomotyvams),
 - keleivių ir prekių privažiuojamieji keliai, įskaitant automobilių ir keleivių atvykimo ir išvykimo pėsčiomis kelius,
 - saugos, signalizacijos ir telekomunikacijų įrenginiai atvirame kelyje, sumontuoti stotyse ir rūšiavimo stotyse, įskaitant signalizacijai ir telekomunikacijoms reikalingos elektros srovės gamybos, transformavimo ir skirstymo įrenginius; šiems įrenginiams skirti pastatai; stabdikliai,
 - apšvietimo įrenginiai, sumontuoti eismo ir saugos tikslais,
 - elektros energijos transformavimo ir perdavimo įrenginiai, reikalingi riedmenų traukai užtikrinti: pastotės, energijos tiekimo kabeliai, nutiesti tarp pastočių ir kontaktinių laidų, kontaktinis tinklas ir atramos; trečiasis bėgis su atramomis,
 - infrastruktūros padalinio naudojami pastatai, įskaitant jų dalį, tenkančią transporto mokesčius renkantiems įrenginiams.
-

II PRIEDAS

GELEŽINKELIO ĮMONĖMS TEIKTINOS PASLAUGOS

(nurodytos 13 straipsnyje)

1. Minimalų prieigos paketą sudaro:
 - a) prašymų skirti geležinkelių infrastruktūros pajėgumų tvarkymas;
 - b) teisė naudotis paskirtais pajėgumais;
 - c) naudojimasis geležinkelių infrastruktūra, be kita ko, kelio iešmais ir atšakomis;
 - d) traukinių eismo valdymas, įskaitant signalizaciją, reguliavimą, traukinių eismo tvarkymą bei informacijos apie traukinių judėjimą perdavimas ir teikimas;
 - e) naudojimasis elektros energijos tiekimo įrenginiais traukos srovei užtikrinti tuo atveju, kai yra tokie įrenginiai;
 - f) visa kita informacija, reikalinga norint pradėti teikti arba teikti tam tikrą paslaugą, kuriai buvo skirti infrastruktūros pajėgumai.
2. Prieiga, įskaitant kelių prieigą, suteikiama prie šių paslaugų įrenginių, jei jie yra, ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų:
 - a) keleivių stotys, jų pastatai ir kiti įrenginiai, įskaitant kelionių informacijos iškabinimo ir tinkamas bilietų įsigijimo paslaugų vietas;
 - b) krovinių terminalai;
 - c) rūšiavimo stotys ir traukinių formavimo įrenginiai, įskaitant manevravimo įrenginius;
 - d) postovio keliai;
 - e) techninės priežiūros įrenginiai, išskyrus įrenginius, skirtus greitųjų traukinių ar kitų rūšių riedmenų, kuriems reikalingi specialūs įrenginiai, didelės apimties techninei priežiūrai atlikti;
 - f) kiti techniniai įrenginiai, įskaitant valymo ir plovimo įrenginius;
 - g) su geležinkelių veikla susiję jūrų ir vidaus vandenų uosto įrenginiai;
 - h) pagalbai teikti skirti įrenginiai;
 - i) kuro užpildymo įrenginiai ir kuro, už kurį sąskaitose faktūrose mokesčiai nurodomi atskirai, tiekimas šiems įrenginiams.
3. Papildomas paslaugas gali sudaryti:
 - a) traukos srovė, už kurią sąskaitose faktūrose mokesčiai nurodomi atskirai nuo mokesčių už naudojamą elektros energijos tiekimo įrenginiais, nedarant poveikio Direktyvos 2009/72/EB taikymui;
 - b) keleivinių traukinių šildymas prieš kelionę;
 - c) sutartys pagal užsakymą dėl:
 - pavojingų krovinių transportavimo kontrolės,
 - pagalbos, kai važiuoja neįprasti traukiniai.
4. Pagalbines paslaugas gali sudaryti:
 - a) prieiga prie telekomunikacijų tinklo;
 - b) papildomos informacijos suteikimas;
 - c) riedmenų techninė apžiūra;
 - d) bilietų pardavimo paslaugos keleivių stotyse;
 - e) kapitalinės priežiūros paslaugos, teikiamos techninės priežiūros įrenginiuose greitiesiems traukiniams ar kitų rūšių riedmenims, kuriems reikalingi specialūs įrenginiai.

*III PRIEDAS***FINANSINĖ BŪKLĖ**
(nurodyta 20 straipsnyje)

Informacija, kurią paraišką dėl licencijos teikiančios įmonės turi pateikti pagal 20 straipsnį, apima tokius aspektus:

- a) turimos lėšos, įskaitant banko sąskaitos likutį, sumos perviršis su užstatu ir paskolos;
 - b) lėšos ir turtas, kurį galima naudoti kaip užstatą;
 - c) apyvartinės lėšos;
 - d) atitinkamos išlaidos, įskaitant išlaidas transporto priemonių, žemės, statinių, įrenginių ir riedmenų įsigijimui apmokėti;
 - e) už įmonės turtą priskaičiuoti mokesčiai;
 - f) mokesčiai ir socialinio draudimo įmokos.
-

IV PRIEDAS

TINKLO NUOSTATŲ TURINYS

(nurodytas 27 straipsnyje)

27 straipsnyje nurodytuose tinklo nuostatuose pateikiama ši informacija:

1. Skyrius, kuriame aprašomas infrastruktūros, kuria gali naudotis geležinkelio įmonės, pobūdis ir prieigos prie jos sąlygos. Šiame skyriuje pateikiama informacija kasmet suderinama su geležinkelių infrastruktūros registruose, kuriuos reikia paskelbti pagal Direktyvos 2008/57/EB 35 straipsnį, esančia informacija arba joje daroma nuoroda į juos.
2. Skyrius, kuriame aprašomi apmokestinimo principai ir tarifai. Šiame skyriuje pateikiami atitinkami duomenys apie apmokestinimo sistemą ir pakankamai informacijos apie mokesčius bei kitos informacijos apie prieigą, taikomos II priede išvardytoms tik vieno tiekėjo teikiamoms paslaugoms. Čia išsamiai aprašoma metodologija, taisyklės ir tam tikrais atvejais skaičiavimo sistema 31–36 straipsniams taikyti išlaidų ir mokesčių atžvilgiu. Pateikiama informacija apie jau nustatytus arba per ateinančius penkerius metus numatomus nustatyti mokesčių pakeitimus, jei apie juos žinoma.
3. Skyrius, kuriame aprašomi infrastruktūros pajėgumų paskirstymo principai ir kriterijai. Čia nurodomos infrastruktūros, kuria gali naudotis geležinkelio įmonės, bendrosios pajėgumų ypatybės ir bet kokie su jų naudojimu susiję apribojimai, įskaitant galimą pajėgumų poreikį techninei priežiūrai. Šiame skyriuje taip pat nurodomos su pajėgumų paskirstymu susijusios procedūros ir galutiniai terminai. Nurodomi konkretūs skirstant pajėgumus taikomi kriterijai, ypač:
 - a) tvarka, pagal kurią pareiškėjai gali prašyti infrastruktūros valdytojo skirti jiems infrastruktūros pajėgumų;
 - b) pareiškėjams taikomi reikalavimai;
 - c) paraiškų padavimo ir pajėgumų paskirstymo grafikas, tvarka, kurios reikia laikytis pateikiant informacijos apie grafikus prašymą ir planuotų bei nenumatytų techninės priežiūros darbų grafiko sudarymo tvarka;
 - d) derinimą reglamentuojantys principai ir ginčų sprendimo sistema, kuri yra šio proceso dalis;
 - e) tvarka ir kriterijai, taikomi perpildytos infrastruktūros atveju;
 - f) informacija apie infrastruktūros naudojimo apribojimus;
 - g) sąlygos, kuriomis nustatant pajėgumų paskirstymo prioritetus atsižvelgiama į ankstesnius pajėgumų panaudojimo rodiklius.Pateikiama išsami informacija apie priemones, kurių buvo imtasi siekiant užtikrinti tinkamas sąlygas krovinių vežimo ir tarptautinėms paslaugoms bei prašymams, kuriems taikoma *ad hoc* procedūra. Pateikiama pajėgumų paraiškos forma. Infrastruktūros valdytojas taip pat paskelbia išsamią informaciją apie paskirstymo tvarką, taikomą tarptautinėms traukinio linijoms.
4. Skyrius, skirtas informacijai, susijusiai su šios direktyvos 25 straipsnyje nurodyta paraiška dėl licencijos ir geležinkelio saugos sertifikatais, išduotais pagal Direktyvą 2004/49/EB, arba kurioje nurodoma interneto svetainė, kurioje tokia informacija pateikiama nemokamai elektroniniu formatu.
5. Skyrius, skirtas informacijai apie ginčų sprendimo ir skundų, susijusių su prieiga prie geležinkelių infrastruktūros bei paslaugų ir su 35 straipsnyje nurodyta veiklos rezultatų gerinimo sistema, nagrinėjimo tvarką.
6. Skyrius, skirtas informacijai apie prieigą prie II priede nurodytų paslaugų įrenginių ir apmokestinimo už jų naudojimą. Infrastruktūros valdytojų nekontroliuojami paslaugų įrenginių operatoriai teikia informaciją apie mokesčius už prieigą prie įrenginių ir už paslaugų teikimą, taip pat informaciją apie technines prieigos sąlygas, kurias reikia įtraukti į tinklo nuostatus, arba nurodo interneto svetainę, kurioje tokia informacija pateikiama nemokamai elektroniniu formatu.
7. Infrastruktūros valdytojo ir pareiškėjo pamatinio susitarimo, sudaromo pagal 42 straipsnį, pavyzdys.

V PRIEDAS

**KOMPETENTINGŲ VALDŽIOS INSTITUCIJŲ IR INFRASTRUKTŪROS VALDYTOJŲ SUTARČIŲ
PAGRINDINIAI PRINCIPAI IR KRITERIJAI****(nurodyti 30 straipsnyje)**

Sutartyje numatomos 30 straipsnio nuostatos ir įtraukiami bent šie elementai:

- 1) sutarties taikymo sritis, susijusi su geležinkelių infrastruktūra ir paslaugų įrenginiais, išdėstyta pagal II priedą. Taikymo sritis apima visus infrastruktūros valdymo aspektus, įskaitant jau eksploatuojamos infrastruktūros techninę priežiūrą ir atnaujinimą. Prireikus ji gali apimti ir naujos infrastruktūros statybą;
- 2) mokėjimų arba lėšų paskirstymo struktūra, pagal kurią skirstomi mokėjimai ir lėšos už II priede išvardytas infrastruktūros paslaugas, techninę priežiūrą bei atnaujinimą ir už tai, kad būtų atlikti neatlikti infrastruktūros techninės priežiūros ir atnaujinimo darbai. Kai tinkama, gali būti įtraukta mokėjimų arba lėšų paskirstymo naujai infrastruktūrai struktūra;
- 3) į naudotojus orientuoti veiklos tikslai, pateikti kaip rodikliai ir kokybės kriterijai, apimantys, pavyzdžiui, tokius elementus:
 - a) traukinių eksploatavimo charakteristikas, pavyzdžiui, linijos greičio ir patikimumo atžvilgiais, ir klientų pasitenkinimą;
 - b) tinklo pajėgumus;
 - c) turto valdymą;
 - d) veiklos apimtį;
 - e) saugos lygius; ir
 - f) aplinkos apsaugą;
- 4) techninės priežiūros darbų, kurie galbūt bus neatlikti, kiekį ir turtą, kuris palaipsniui nebebus naudojamas, ir dėl to susiformuos kitokie kapitalo srautai;
- 5) paskatas, nurodytas 30 straipsnio 1 dalyje, išskyrus paskatas, taikomas remiantis reguliavimo priemonėmis pagal 30 straipsnio 3 dalį;
- 6) infrastruktūros valdytojo būtiniausias pareigas teikti ataskaitas (susijusias su ataskaitų turiniu ir jų teikimo dažnumu), įskaitant informaciją, kurią reikia skelbti kasmet;
- 7) sutartą sutarties galiojimo trukmę, kuri turi sutapti ir turi būti suderinta su infrastruktūros valdytojo verslo plano, koncesijos arba licencijos trukme (atitinkamais atvejais), ir valstybės nustatytą apmokestinimo sistemą ir taisykles;
- 8) taisykles, pagal kurias būtų sprendžiami didelių veiklos sutrikdymų atvejai ir avarinės situacijos, įskaitant nenumatytų atvejų planus ir sutarties nutraukimo prieš terminą ir naudotojų informavimo laiku taisykles;
- 9) taisomąsias priemones, kurių reikia imtis, jeigu kuri nors iš šalių pažeidžia savo sutartinius įsipareigojimus arba išskirtinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su valstybės finansavimo prieinamumu; tai apima naujų derybų ir nutraukimo prieš terminą sąlygas ir tvarką.

VI PRIEDAS

SU GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪRA SUSIJUSIOMS IŠLAIDOMS IR MOKESČIAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

(nurodyti 32 straipsnio 1 dalyje ir 35 straipsnyje)

1. Infrastruktūros valdytojai, sudarydami rinkos segmentų sąrašą, siekiant pagal 32 straipsnio 1 dalį nustatyti antkainius apmokestinimo sistemoje, turi apsvarstyti bent šias segmentų poras:
 - a) keleivių ar krovinių vežimo paslaugos;
 - b) traukiniai, kuriais vežami pavojingi kroviniai, ar kiti prekiniai traukiniai;
 - c) vežimo valstybės viduje ar tarptautinio vežimo paslaugos;
 - d) kombinuotas transportas ar tiesioginiai traukiniai;
 - e) mieste arba regione teikiamos keleivių vežimo paslaugos ar tarpmiestinio keleivių vežimo paslaugos;
 - f) paskirtiniai sąstatai ar keičiamo sąstato prekiniai traukiniai;
 - g) reguliarios ar nereguliarios vežimo traukiniu paslaugos.
2. 35 straipsnyje nurodyta veiklos rezultatų gerinimo sistema grindžiama šiais pagrindiniais principais:
 - a) kad būtų pasiektas sutartas darbo našumo lygis ir nekeliamas pavojus paslaugos ekonomiam perspektyvumui, infrastruktūros valdytojas susitaria su pareiškėjais dėl pagrindinių veiklos rezultatų gerinimo sistemos kriterijų, ypač dėl vėlavimų vertės, pagal veiklos rezultatų gerinimo sistemą mokėtinų mokėjimų ribinių verčių, kurios priklauso nuo geležinkelio įmonės atskirų traukinių ir visų jos traukinių ridos per tam tikrą laikotarpį;
 - b) infrastruktūros valdytojas ne vėliau kaip prieš penkias dienas iki traukinio važiavimo pateikia geležinkelio įmonei tarnybinį traukinių tvarkaraštį, pagal kurį bus apskaičiuojami vėlavimai. *Force majeure* ar vėlyvo tarnybinio traukinių tvarkaraščio keitimo atveju infrastruktūros valdytojas gali taikyti trumpesnę išankstinio pranešimo laikotarpį;
 - c) visi vėlavimai priskiriami vienai iš toliau nurodytų vėlavimo rūšių ir porūšių:
 1. Infrastruktūros valdytojui priskiriamas eksploatavimas ir (arba) planavimo valdymas
 - 1.1. Tvarkaraščių sudarymas
 - 1.2. Traukinių formavimas
 - 1.3. Eksploatavimo tvarkos klaidos
 - 1.4. Pirmumo taisyklių neteisingas taikymas
 - 1.5. Darbuotojai
 - 1.6. Kitos priežastys
 2. Infrastruktūros valdytojui priskiriami infrastruktūros įrenginiai
 - 2.1. Signalizacijos įrenginiai
 - 2.2. Signalizacijos įrenginiai pervažose
 - 2.3. Telekomunikacijų įrenginiai
 - 2.4. Elektros energijos tiekimo įranga
 - 2.5. Bėgių kelias
 - 2.6. Statiniai
 - 2.7. Darbuotojai
 - 2.8. Kitos priežastys
 3. Infrastruktūros valdytojui priskiriamos su civiline inžinerija susijusios priežastys
 - 3.1. Suplanuoti statybos darbai

- 3.2. Vykdamas statybos darbus padaryti pažeidimai
- 3.3. Greičio apribojimas dėl bėgių kelio gedimo
- 3.4. Kitos priežastys
4. Kitiems infrastruktūros valdytojams priskiriamos priežastys
 - 4.1. Dėl ankstesnio infrastruktūros valdytojo
 - 4.2. Dėl naujo infrastruktūros valdytojo
5. Geležinkelio įmonei priskiriamos komercinės priežastys
 - 5.1. Viršijamas sustojimo laikas
 - 5.2. Geležinkelio įmonės prašymas
 - 5.3. Krovos operacijos
 - 5.4. Atliekant krovos darbus padaryti pažeidimai
 - 5.5. Traukinio parengimas komercinėms reikmėms
 - 5.6. Darbuotojai
 - 5.7. Kitos priežastys
6. Geležinkelio įmonei priskiriami riedmenys
 - 6.1. Grafikų planavimas ir (arba) grafikų sudarymas iš naujo
 - 6.2. Geležinkelio įmonės atliekamas traukinių formavimas
 - 6.3. Problemos, dėl kurių nukenčia keleiviniai vagonai (keleivių vežimas)
 - 6.4. Problemos, dėl kurių nukenčia prekiniai vagonai (krovinių vežimas)
 - 6.5. Problemos, dėl kurių nukenčia vagonai, lokomotyvai ir varikliniai vagonai
 - 6.6. Darbuotojai
 - 6.7. Kitos priežastys
7. Kitoms geležinkelio įmonėms priskiriamos priežastys
 - 7.1. Dėl naujos geležinkelio įmonės
 - 7.2. Dėl ankstesnės geležinkelio įmonės
8. Nei infrastruktūros valdytojui, nei geležinkelio įmonei nepriskiriamos išorinės priežastys
 - 8.1. Streikas
 - 8.2. Administraciniai formalumai
 - 8.3. Išorinė įtaka
 - 8.4. Oro sąlygų ir gamtinių priežasčių poveikis
 - 8.5. Vėlavimas dėl išorinių priežasčių, nuo kurių nukentėjo kitas tinklas
 - 8.6. Kitos priežastys
9. Nei infrastruktūros valdytojui, nei geležinkelio įmonei nepriskiriamos šalutinės priežastys
 - 9.1. Pavojingi incidentai, avarijos ir pavojai

- 9.2. Dėl to paties traukinio vėlavimo bėgių kelias užimtas
- 9.3. Dėl kito traukinio vėlavimo bėgių kelias užimtas
- 9.4. Reikėjo sugrįžti atgal
- 9.5. Jungtys
- 9.6. Reikalingas tolesnis tyrimas;
- d) kai įmanoma, vėlavimai priskiriami vienai organizacijai, atsižvelgiant tiek į atsakomybę dėl sukkelto eismo sutrikdymo, tiek į gebėjimą atkurti normalias eismo sąlygas;
- e) apskaičiuojant, kiek reikia mokėti, atsižvelgiama į vežimo geležinkeliais paslaugų, kurioms taikomi panašūs punktualumo reikalavimai, vidutinę vėlavimo trukmę;
- f) infrastruktūros valdytojas apskaičiuotą pagal veiklos rezultatų gerinimo sistemą mokėtiną sumą kuo greičiau praneša geležinkelio įmonėms. Apskaičiavimas apima visus traukinių vėlavimo atvejus per ne ilgesnį kaip mėnesio laikotarpį;
- g) jei kyla su veiklos rezultatų gerinimo sistema susiję ginčai, siekiant tokius ginčus skubiai išspręsti, nedarant poveikio galiojančioms apeliacinėms procedūroms ir 56 straipsnio nuostatomis, parengiama ginčų sprendimo tvarka. Ši ginčų sprendimo sistema turi būti nešališka susijusių subjektų atžvilgiu. Jei taikoma tokia tvarka, sprendimas priimamas per 10 darbo dienų;
- h) kartą per metus infrastruktūros valdytojas skelbia geležinkelio įmonių pasiektą darbo našumo metinį vidurkį, nustatytą pagal sutartus veiklos rezultatų gerinimo sistemos pagrindinius kriterijus.
-

VII PRIEDAS

PAJĖGUMŲ PASKIRSTYMO GRAFIKAS**(nurodytas 43 straipsnyje)**

1. Tarnybinis traukinių tvarkaraštis sudaromas kartą per kalendorinius metus.
 2. Tarnybinis traukinių tvarkaraštis keičiasi gruodžio mėnesio antro šeštadienio vidurnaktį. Jeigu tvarkaraštis keičiamas ar koreguojamas pasibaigus žiemai, kai kuriais atvejais, ypač atsižvelgiant į regioninių keleivių vežimo paslaugų tvarkaraščio pakeitimus, jis įsigalioja birželio mėnesio antro šeštadienio vidurnaktį ir tai gali būti daroma kas tiek laiko, kiek yra reikalinga. Infrastruktūros valdytojai gali susitarti dėl kitų datų ir tokiu atveju jie apie tai praneša Komisijai, jei tai gali turėti įtakos tarptautiniam susisiekimui.
 3. Galutinis terminas pateikti prašymą skirti infrastruktūros pajėgumų, kurie turi būti įtraukti į tarnybinį traukinių tvarkaraštį, – ne vėliau kaip 12 mėnesių prieš įsigaliojant tarnybiniam traukinių tvarkaraščiui.
 4. Ne vėliau kaip 11 mėnesių iki įsigaliojant tarnybiniam traukinių tvarkaraščiui infrastruktūros valdytojai užtikrina, kad bendradarbiaujant su kitais atitinkamais infrastruktūros valdytojais būtų nustatytos preliminarios tarptautinės traukinio linijos. Infrastruktūros valdytojai užtikrina, kad vėliau minėtų nustatytų traukinio linijų būtų kiek galima labiau laikomasi.
 5. Ne vėliau kaip praėjus keturiems mėnesiams po galutinio termino, iki kurio pareiškėjai turi pateikti paraiškas, infrastruktūros valdytojas parengia tarnybinio traukinių tvarkaraščio projektą.
-

VIII PRIEDAS

REGULIAVIMO INSTITUCIJOMS PAPRAŠIUS TEIKTINA APSKAITOS INFORMACIJA

(nurodyta 56 straipsnio 12 dalyje)

1. Apskaitos atskyrimas

- a) atskiros krovinių vežimo, keleivių vežimo ir infrastruktūros valdymo veiklos pelno (nuostolių) ataskaitos ir balansai;
- b) skaidri ir išsami informacija apie atskirus viešųjų lėšų ir kitų kompensavimo formų šaltinius ir jų skaidrų naudojimą, įskaitant išsamią įmonių grynųjų pinigų srautų apžvalgą, kad būtų galima nustatyti, kaip buvo išleistos šios viešosios lėšos ir kitos kompensavimo formos;
- c) pelno ir išlaidų kategorijos, kad pagal reguliavimo institucijos reikalavimus būtų galima nustatyti, ar nepasitaikė šių skirtingų veiklų kryžminio subsidijavimo atvejų;
- d) metodika, naudota priskiriant išlaidas skirtingoms veiklos rūšims;
- e) jeigu reguliavimo institucijai informaciją pateikianti įmonė priklauso grupei, įtraukiama visa informacija apie mokėjimus, atliktus tarp grupės įmonių.

2. Prieigos prie geležinkelių infrastruktūros objektų mokesčių stebėseną

- a) skirtingos išlaidų kategorijos, visų pirma suteikiančios pakankamai informacijos apie skirtingų paslaugų arba paslaugų grupių ribines ir (arba) tiesiogines išlaidas, kad būtų galima stebėti infrastruktūros mokesčius;
- b) pakankamai informacijos, kad būtų galima stebėti atskirus už paslaugas (arba paslaugų grupes) sumokėtus mokesčius; jeigu to reikalauja reguliavimo institucija, šioje informacijoje pateikiami duomenys apie atskirų paslaugų mastą, atskirų paslaugų kainas ir bendras pajamas už atskiras paslaugas, gautas iš vidaus ir išorės klientų;
- c) taikant tinkamą išlaidų metodiką, nurodomos atskirų paslaugų (arba paslaugų grupių) išlaidos ir pajamos, kaip reikalauja reguliavimo institucija, kad būtų galima nustatyti galbūt nekonkurencingų kainų nustatymo atvejus (kryžminės subsidijos, agresyvi kainodara ir pernelyg didelių kainų nustatymas).

3. Finansinės veiklos atskleidimas

- a) finansinės veiklos ataskaita;
 - b) išlaidų ataskaitos santrauka;
 - c) techninės priežiūros išlaidų ataskaita;
 - d) veiklos išlaidų ataskaita;
 - e) pelno ataskaita;
 - f) pastabos, kuriomis prirėkus patikslinamos ir paaiškinamos ataskaitos.
-

IX PRIEDAS

A DALIS

PANAIKINAMOS DIREKTYVOS IR JŲ VĖLESNIŲ PAKEITIMŲ SĄRAŠAS

(nurodytas 65 straipsnyje)

Tarybos direktyva 91/440/EEB (OL L 237, 1991 8 24, p. 25)	
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/12/EB (OL L 75, 2001 3 15, p. 1)	
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/51/EB (OL L 164, 2004 4 30, p. 164)	
Tarybos direktyva 2006/103/EB (OL L 363, 2006 12 20, p. 344)	Tik priedo B punktas
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/58/EB (OL L 315, 2007 12 3, p. 44)	Tik 1 straipsnis
Tarybos direktyva 95/18/EB (OL L 143, 1995 6 27, p. 70)	
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/13/EB (OL L 75, 2001 3 15, p. 26)	
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/49/EB (OL L 164, 2004 4 30, p. 44)	Tik 29 straipsnis
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/14/EB (OL L 75, 2001 3 15, p. 29)	
Komisijos sprendimas 2002/844/EB (OL L 289, 2002 10 26, p. 30)	
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/49/EB (OL L 164, 2004 4 30, p. 44)	Tik 30 straipsnis
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/58/EB (OL L 315, 2007 12 3, p. 44)	Tik 2 straipsnis

B DALIS

PERKĖLIMO Į NACIONALINĘ TEISĘ TERMINŲ SĄRAŠAS

(nurodytas 65 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo į nacionalinę teisę terminas
91/440/EEB	1993 m. sausio 1 d.
95/18/EB	1997 m. birželio 27 d.
2001/12/EB	2003 m. kovo 15 d.
2001/13/EB	2003 m. kovo 15 d.
2001/14/EB	2003 m. kovo 15 d.
2004/49/EB	2006 m. balandžio 30 d.
2004/51/EB	2005 m. gruodžio 31 d.
2006/103/EB	2007 m. sausio 1 d.
2007/58/EB	2009 m. birželio 4 d.

X PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Direktyva 91/440/EEB	Direktyva 95/18/EB	Direktyva 2001/14/EB	Ši direktyva
2 straipsnio 1 dalis	1 straipsnio 1 dalis	1 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	1 straipsnio 1 dalis
		1 straipsnio 2 dalis	1 straipsnio 2 dalis
2 straipsnio 2 dalis	1 straipsnio 2 dalis		2 straipsnio 1 dalis
		1 straipsnio 3 dalis	2 straipsnio 2 dalis
			2 straipsnio 3 dalis
			2 straipsnio 4–9 dalys
2 straipsnio 4 dalis			2 straipsnio 10 dalis
			2 straipsnio 11 dalis
3 straipsnis			3 straipsnio 1–8 punktai
	2 straipsnio b ir c punktai		3 straipsnio 9–13 punktai
		2 straipsnis	3 straipsnio 14 ir 15 punktai
			3 straipsnio 16 ir 17 punktai
			3 straipsnio 18–28 punktai
			3 straipsnio 29 ir 30 punktai
4 straipsnis			4 straipsnis
5 straipsnis			5 straipsnio 1–3 dalys
			5 straipsnio 4 dalis
6 straipsnio 1 ir 2 dalys			6 straipsnio 1 ir 2 dalys
9 straipsnio 4 dalis			6 straipsnio 3 dalis
6 straipsnio 1 dalies antra pastraipa			6 straipsnio 4 dalis
6 straipsnio 3 dalis ir II priedas			7 straipsnio 1 dalis
		4 straipsnio 2 dalis ir 14 straipsnio 2 dalis	7 straipsnio 2 dalis

Direktyva 91/440/EEB	Direktyva 95/18/EB	Direktyva 2001/14/EB	Ši direktyva
7 straipsnio 1, 3 ir 4 dalys		6 straipsnio 1 dalis	8 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys 8 straipsnio 4 dalis
9 straipsnio 1 ir 2 dalys			9 straipsnio 1 ir 2 dalys
10 straipsnio 3 ir 3a dalys			10 straipsnio 1 ir 2 dalys
10 straipsnio 3b dalis			11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys 11 straipsnio 4 dalis
10 straipsnio 3c ir 3e dalys			11 straipsnio 5 ir 6 dalys
10 straipsnio 3f dalis			12 straipsnio 1–4 dalys 12 straipsnio 5 dalis
10b straipsnis		5 straipsnis	13 straipsnis 14 straipsnis 15 straipsnis 16 straipsnis 17 straipsnio 1–4 dalys 18 straipsnis 19 straipsnis 20 straipsnio 1 dalis 20 straipsnio 2 dalis 20 straipsnio 3 dalis 21 straipsnis 22 straipsnis 23 straipsnio 1 dalis 23 straipsnio 2 ir 3 dalys 24 straipsnis 25 straipsnis 26 straipsnis 27 straipsnis 28 straipsnis
	3 straipsnis		
	4 straipsnio 1–4 dalys		
	5 straipsnis		
	6 straipsnis		
	7 straipsnio 1 dalis		
	Priedo I dalies 1 punktas		
	8 straipsnis		
	9 straipsnis		
	4 straipsnio 5 dalis		
	10 straipsnis		
	11 straipsnis		
	15 straipsnis		
		1 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	
		3 straipsnis	
10 straipsnio 5 dalis			

Direktyva 91/440/EEB	Direktyva 95/18/EB	Direktyva 2001/14/EB	Ši direktyva
		4 straipsnio 1, 3, 4, 5 ir 6 dalys	29 straipsnis
		6 straipsnio 2–5 dalys	30 straipsnis
		7 straipsnis	31 straipsnis
		8 straipsnis	32 straipsnis
		9 straipsnis	33 straipsnis
		10 straipsnis	34 straipsnis
		11 straipsnis	35 straipsnis
		12 straipsnis	36 straipsnis
			37 straipsnis
		13 straipsnis	38 straipsnis
		14 straipsnio 1 ir 3 dalys	39 straipsnis
		15 straipsnis	40 straipsnis
		16 straipsnis	41 straipsnis
		17 straipsnis	42 straipsnis
		18 straipsnis	43 straipsnis
		19 straipsnis	44 straipsnis
		20 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	45 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
			45 straipsnio 4 dalis
		20 straipsnio 4 dalis	45 straipsnio 5 dalis
		21 straipsnis	46 straipsnis
		22 straipsnis	47 straipsnis
		23 straipsnis	48 straipsnis
		24 straipsnis	49 straipsnis
		25 straipsnis	50 straipsnis

Direktyva 91/440/EEB	Direktyva 95/18/EB	Direktyva 2001/14/EB	Ši direktyva
		26 straipsnis	51 straipsnis
		27 straipsnis	52 straipsnis
		28 straipsnis	53 straipsnis
		29 straipsnis	54 straipsnis
		30 straipsnio 1 dalis	55 straipsnis
		30 straipsnio 2 dalis	56 straipsnio 1 dalis
		31 straipsnis	57 straipsnis
12 straipsnis			58 straipsnis
14a straipsnis		33 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	59 straipsnis
			60 straipsnis
		34 straipsnio 2 dalis	61 straipsnis
11a straipsnis		35 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	62 straipsnis
10 straipsnio 9 dalis			63 straipsnis
		38 straipsnis	64 straipsnis
			65 straipsnis
	17 straipsnis	39 straipsnis	66 straipsnis
16 straipsnis	18 straipsnis	40 straipsnis	67 straipsnis
			I priedas
		II priedas	II priedas
	Priedas		III priedas
		I priedas	IV priedas
			V priedas
			VI priedas
		III priedas	VII priedas
			VIII priedas